

AKTUALIZACE

STRATEGIE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

MIKROREGIONU „ DRAHANSKÁ VRCHOVINA“
NA OBDOBÍ 2013-2020

srpen 2013

Zpracovatel:

Mgr. František Vlk, koordinátor MA21 spolu se členy Správní rady mikroregionu „ Drahanská vrchovina“

Strategie udržitelného rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ na období 2013-2020

CÍL: Cílem zvolené strategie je dosažení harmonického a udržitelného rozvoje společnosti a hospodářství v kvalitním životním prostředí. Dosažení vytčeného cíle je závislé na realizaci projektovaných aktivit, vyplývajících z poznání potřeb jednotlivých obcí i mikroregionu jako celku. Tyto potřeby jsou specifikovány ve SWOT analýze a následně jsou zapracovány do rozvojové strategie.

Dosažení vytčeného cíle je závislé na realizaci projektovaných aktivit, vyplývajících z poznání potřeb jednotlivých obcí i mikroregionu jako celku. Tyto potřeby jsou specifikovány ve SWOT analýze a následně jsou zapracovány do rozvojové strategie tak, že jsou souhlasné:

- s cíly a opatřeními Strategie rozvoje Jihomoravského kraje na léta 2006-2016
- s aktualizací Strategie rozvoje Jihomoravského kraje 2020
- se Strategickým rámcem udržitelného rozvoje České republiky, schváleného vládou 11.1.2010
- s legislativou a s principy regionální politiky Evropské unie, zakotvené v nařízeních Rady (ES):
  - č. 1083/2006 o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1260/1999,
  - č. 1080/2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o zrušení nařízení (ES) č. 1783/1999,
  - nařízení o Evropském sociálním fondu a o zrušení nařízení č. 1784/1999
  - č. 1084/2006 ze dne 11. července 2006 o Fondu soudržnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1164/94.

VAZBA STRATEGIE NA PLNĚNÍ KRITÉRIÍ MA21

„Plnění dokumentace do databáze MA21“ - Kategorie B, povinné požadavky:

1. Strategie zahrnuje všechny tři pilíře udržitelného rozvoje;

Tři základní pilíře udržitelného rozvoje jsou reflektovány ve stanovení tří rozvojových oblastí strategie – viz kap. 4.2 Oblasti rozvoje mikroregionu (str. 55) a jsou postihnuty ve vizi mikroregionu, která obsahuje přihlášení se k vybraným prioritám jednotlivých pilířů.

2. Strategie zahrnuje jasný politický závazek k udržitelnému rozvoji

Závazek k UR je vyznačen v preambuli strategie („CÍL“, str. 2) a vyplývá z vize rozvoje regionu – viz. kap. 4.1. Vize rozvoje mikroregionu, str. 55

3. Dopad strategie je sledován pomocí min. 3 standardizovaných indikátorů

Obsah

1. Úvod	4
1.1. HISTORIE VZNIKU MIKROREGIONU	4
1.2. AKTUALIZACE	5
1.3. DOKUMENT A JEHO STRUKTURA.....	5
1.4. METODA ZPRACOVÁNÍ AKTUALIZACE STRATEGIE	5
1.5. ZAPOJENÍ VEŘEJNOSTI.....	6
1.6. ZPRACOVATEL STRATEGIE	6
2. Socioekonomická analýza	7
2.1. ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA	7
2.2. REGIONÁLNÍ STRUKTURA ÚZEMÍ	19
2.3. EKONOMICKÉ ÚDAJE	28
2.4. KRAJINA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	37
2.5. CESTOVNÍ RUCH	41
3. Úvodní analýzy	49
3.1. SWOT ANALÝZA MIKROREGIONU	49
3.2. PROBLÉMOVÁ ANALÝZA	51
4. Strategická část	53
4.1. VIZE ROZVOJE MIKROREGIONU	53
4.2. OBLASTI ROZVOJE MIKROREGIONU	53
4.3. PRIORITY STRATEGICKÉHO PLÁNU	56
4.4. CÍLE, OPATŘENÍ, AKTIVITY	56
4.5. PRIORIZACE.....	62
5. Implementace strategického plánu	63
5.1. DOPORUČENÍ PRO IMPLEMENTACI.....	63
5.2. ZÁKLADNÍ SCÉNÁŘ REALIZACE PROJEKTŮ.....	64
5.3. FINANČNÍ RÁMEC REALIZACE STRATEGIE.....	65
5.4. ZDROJE FINANCOVÁNÍ PROJEKTŮ	66
5.5. MANAGEMENT STRATEGIE	68
5.6. MONITORING, HODNOCENÍ A AKTUALIZACE STRATEGIE.....	68
5.7. AKČNÍ PLÁN STRATEGIE	69

Strategie udržitelného rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ na období 2013-2020

1. Úvod

1.1. Historie vzniku mikroregionu

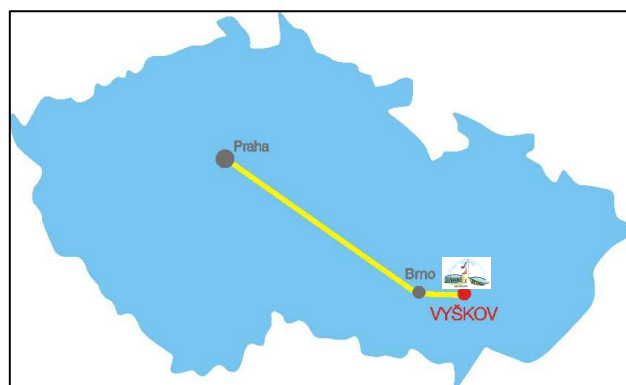
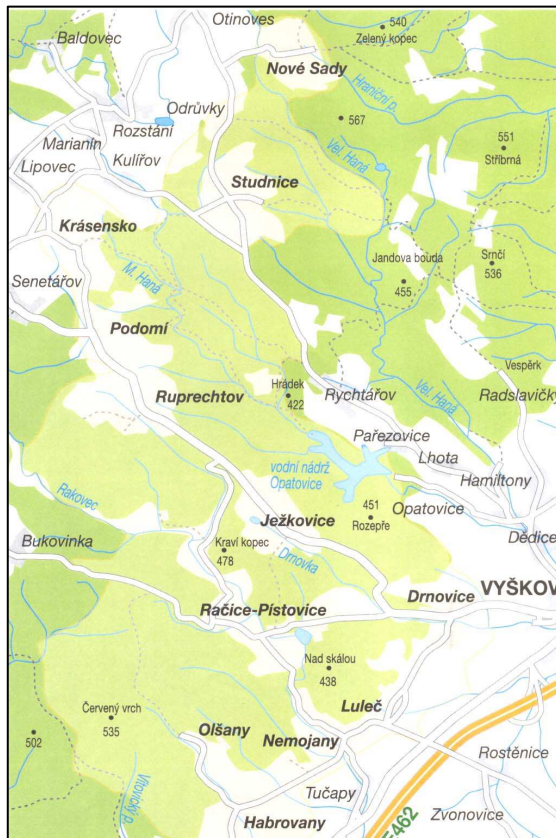
Dobrovolný svazek obcí „Drahanská vrchovina“ byl založen na ustavující schůzi zástupců obcí dne 3. 4. 2000. Byl ustaven v souladu s § 46 a násl. zákona č. 128/2000 Sb., o obcích a jeho členy bylo původně 11 obcí. Svazek obcí je právnickou osobou a byl založen na dobu neurčitou. Sídlem svazku obcí byl ustanoven Obecní úřad Luleč. Nejvyšším orgánem svazku obcí je valná hromada, kterou tvoří statutární zástupci obcí svazku.

V závěru roku 2001 dochází k transformaci Svazku obcí „Drahanská vrchovina“ na Sdružení obcí „Drahanská vrchovina“ v souladu s ustanoveními § 20f až 20j souhrnného platného znění občanského zákoníku 47/1992 Sb. (je podána žádost k registraci sdružení obcí na Okresním úřadě ve Vyškově).

Dne 16.9.2003 byl na valné hromadě v Habrovanech rozšířen Svazek obcí „Drahanská vrchovina“ o obec Nové Sady.

Ke dni 31.12.2011 vystoupila ze svazku obec Habrovany.

Svazek obcí vznikl za účelem ochrany a prosazování společných zájmů obcí ve svazku sdružených.

Společnou snahou svazku obcí je dlouhodobě:

- péče o životní prostředí
- obnova a tvorba krajiny úzce spojená se záchranou dochovaného kulturního dědictví
- obnova dopravní a technické infrastruktury
- stabilizace migrace obyvatel a standardizace občanské vybavenosti mikroregionu
- podpora občanských aktivit obyvatel se zaměřením na obnovu zpřetrhaných vazeb lidí k sobě navzájem, ke své krajině a navrácení povědomí sounáležitosti a určité hrdosti k prostoru, kde žijí
- spolupráce mezi obcemi mikroregionu a sousedními mikroregiony
- podpora malého a středního podnikání
- rozvoj cestovního ruchu
- podpora zemědělství v mikroregionu

1.2. Aktualizace

Aktualizace Strategického plánu probíhala od ledna do srpna 2013. Aktualizovaný plán byl 15. srpna 2013 v Olšanech schválen Správní radou mikroregionu.

Smyslem strategie je vymezení manévrovacího prostoru pro efektivnější zacílení zdrojů a úsilí při řízení rozvoje území – strategický plán umožní efektivní využití dostupných vlastních a získávání dalších vnějších zdrojů pro projekty, které pomohou řešit problémy a umožní rozvoj podle potřeb a společně sdílených představ obyvatel. Plán má být společnou dohodou o tom, kam se chce mikroregion ve svém rozvoji ubírat, na co klást důraz, co chránit, jaké problémy řešit a jakým způsobem pracovat na dosažení cílů.

Návrh strategie má za účel pojmenovat společné problémy a určit prioritní oblasti zájmu, kde se nabízí snadnější řešení prostřednictvím společných aktivit a projektů, ať už v rámci celého svazku nebo společným postupem několika obcí.

Úspěšnost naplnění vize a vytčených cílů závisí na vůli a vloženém společném úsilí představitelů a občanů obcí, které se staly členy svazku „Drahanská vrchovina“.

1.3. Dokument a jeho struktura

Předkládaný dokument je tvořen ze dvou hlavních částí, tvořených pěti kapitolami. První část obsahuje zčásti aktualizovanou kapitolu socioekonomického profilu. Aktualizovaná část je tvořena novou SWOT analýzou, strategickou návrhovou částí cílů a opatření a plánem implementace, včetně návrhu organizačního zajištění a financování realizace strategie a doporučení zpracovatele pro implementaci a rozpracování plánu aktivit (akčního plánu).

1.4. Metoda zpracování aktualizace strategie na léta 2013-2020

Postup zpracování vychází ze zkušeností mikroregionu, z dostupných metodik a schémat již dříve zpracovaných rozvojových dokumentů (např. Metodická příručka pro zpracování strategických rozvojových dokumentů, analýza ÚAP ORP Vyškovsko).

Ke zpracování aktualizace strategie na léta 2013-2020 byla využita nejen dosavadní Strategie udržitelného rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ na léta 2004-2012, ale i komunitní metody, zahrnující studium podkladů, plánování ve skupině, tvořené představiteli obcí, veřejné projednávání problémů a sběr připomínek. Na základě podkladů a výstupů z plánovacích jednání, včetně projednání se zájmovými skupinami a obecnou veřejností (PS MA 21 , kulaté stoly a Fórum), byl vytvořen Aktualizovaný Strategický plán udržitelného rozvoje Mikroregionu „Drahanská vrchovina“ na léta 2013-2020.

Aktualizace strategie vychází z původních a nově provedených analýz a obsahuje vizi, určení klíčových oblastí rozvoje a stanovení strategických cílů, rozpracovaných do úrovně opatření a návrh systému sledování a vyhodnocování naplňování plánu.

Zpracování aktualizace strategie zahrnuje tyto základní kroky:

- Revize Socioekonomické analýzy na základě dostupných informací
- Aktualizaci statistik dle jejich dosažitelnosti
- Upřesnění strategických cílů pro klíčové oblasti rozvoje
- Návrh opatření pro naplňování strategických cílů a typy aktivit pro realizaci opatření
- Návrh systému sledování a vyhodnocování naplňování strategického plánu, včetně návrhu indikátorů pro sledování a hodnocení úspěšnosti naplňování plánu stanovených na úrovni strategických cílů
- Vymezení důležitých vazeb a finančního rámce (přehled zdrojů).
- Obecná doporučení pro rozpracování tzv. Akčního plánu, který rozpracovává navrhovaná opatření do dílčích aktivit, včetně osobních odpovědností, termínů a finančních požadavků.

1.5. Zapojení veřejnosti

Projednání dokumentu s veřejností zahrnuje uveřejnění informací na internetu, konzultace s členy pracovní skupiny pro MA21 a sérii veřejných plánovacích setkání (kulatých stolů) v obcích včetně veřejného projednávání problémů mikroregionu tzv. Fóra, konaného pravidelně 1x ročně v Drnovicích.

Na internetu na stránce www.drahanska-vrchovina.cz/ byly zveřejňovány informace o postupu zpracování.

Poznatky z veřejných projednání a výstupy z diskusí byly využity pro dopracování strategické části dokumentu a doporučení pro realizaci strategie.

1.6. Zpracovatel strategie

Aktualizace Strategie byla zpracována koordinátorem mikroregionu F. Vlčkem již v roce 2012 a projednána na správní radě se zástupci obcí, s vedením mikroregionu a za účasti zainteresované části obyvatel obcí mikroregionu.

2. Socioekonomická analýza

2.1. Základní charakteristika

Základním charakteristickým rysem území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ je skutečnost, že 56% rozlohy mikroregionu je pokryto lesy (např. 88% rozlohy obce Olšany). Na konci roku 2012 bydlelo v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ 7 943 obyvatel a to na celkové rozloze 11 372 ha (113,72 km²).

Tab. č. 1: Základní charakteristiky mikroregionu „Drahanská vrchovina“ k 31.12.2012

Území	Počet obyvatel	Počet obcí	Rozloha v km ²	Hustota zalidnění (obyv./km ²)
Mikroregion „Drahanská vrchovina“	7 943	11	113,72	69,84
Okres Vyškov	89 765	119	888,70	101,0

Pramen: ČSÚ, 2013

2.1.1. Charakter sídelní struktury

Mikroregion „Drahanská vrchovina“ se rozkládá na území okresu Vyškov a tvoří ho 11 obcí. Základním kvantitativním ukazatelem vymezujícím rozsah populace určitého území je počet obyvatel. V březnu roku 2001 (Sčítání lidu, domů a bytů) měl mikroregion „Drahanská vrchovina“ 7 965 trvale bydlících obyvatel, což znamenalo asi devítiprocentní podíl populace vyškovského okresu. Tabulka počtu obyvatel uvedená v původní Strategii z roku 2004 uvádí počet trvale bydlících obyvatel 7 259 (bez Habrovan) a podle statistik ČSÚ k 31. 12. 2008 byl počet obyvatel bydlících v obcích mikroregionu 7 514.

K 31.12. 2012 je počet obyvatel 7 943, což znamená opět asi devítiprocentní podíl populace okresu Vyškov (přesně 8,85%). Z uvedeného je patrný v posledních letech trvalý nárůst počtu obyvatel .

Rozloha sledovaného území (113,72 km²) tvoří necelých 12% rozlohy celého okresu Vyškov. Hustota zalidnění je poměrně nízká (69,84 obyvatel na 1 km²), oproti okresní hustotě zalidnění dosahuje 72% a vůči průměru za celou Českou republiku (130 obyvatel na 1 km²) je pouze o něco více než poloviční.

V mikroregionu „Drahanská vrchovina“ není žádná obec, která by šla, vzhledem ke své populační velikosti i obslužné funkci, označit za přirozené mikroregionální středisko. Počtem obyvatel jsou největší Drnovice (2 374), více než 1 000 obyvatel má ještě obec Račice-Pístovice (1 127). Obec Olšany patří oficiálně pod spádový obvod pověřeného obecního úřadu (PoÚ) v Rousínově, všechny ostatní pod PoÚ Vyškov (viz tab.č.2)

Sídelní struktura mikroregionu „Drahanská vrchovina“ se vyznačuje převahou populačně středně velkých obcí. Hustota osídlení není nijak velká, většina obcí leží v jihovýchodním cípu Drahanské vrchoviny, obce Drnovice, Nemojany a Luleč již patří k nížinné části Vyškovské brány. Systém osídlení je však v tomto území výrazně narušen existencí vojenského újezdu Březina, který přímo hraničí s územím mikroregionu.

Sídelní struktura mikroregionu nemá žádný zvláštní dominující znak, převažují středně velké obce do 1000 obyvatel (4/5 obcí). Více než 1 000 obyvatel měly při SLDB v roce 2001 pouze

obce Drnovice (2186) a Račice-Pístovice (1018). Území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ se v současné době administrativně člení na 13 sídel, které jsou „integrovány“ do 11 obcí. Na jedno sídlo připadá 611 obyvatel (v okrese Vyškov 729 obyvatel, v celé ČR 688), průměrná populační velikost obce je 722 obyvatel (v okrese Vyškov 1 067, v ČR 1 648).

Tab.č.2: Základní údaje o mikroregionu „Drahanská vrchovina“ k 1.1.2013

Obec	Počet obyvatel	Kat.výměra (ha)	Stavební úřad	Matrika	Pověřená obec
Drnovice	2 374	1 196	Vyškov	ano	Vyškov
Ježkovice	376	1 169	Vyškov	ne	Vyškov
Krásensko	418	726	Vyškov	ano	Vyškov
Luleč	835	1 092	Vyškov	ne	Vyškov
Nemojany	681	601	Vyškov	ano	Vyškov
Nové Sady	97	242	Vyškov	ne	Vyškov
Olšany	545	1 871	Rousínov	ne	Rousínov
Podomí	422	546	Vyškov	ano	Vyškov
Račice-Pístovice	1 127	1 886	Vyškov	ano	Vyškov
Ruprechtov	588	1 147	Vyškov	ne	Vyškov
Studnice	480	630	Vyškov	ne	Vyškov
Celkem	7 943	11 106			
Okres Vyškov	89 765	88870			

Pramen: MOS, ČSÚ Jihomoravský kraj

*Pozn: údaje z hlediska výkonu státní správy (stavební úřad, matrika) jsou uvedeny k datu 1.1.2013

2.1.2.Populační vývoj obyvatelstva

V průběhu posledních čtyřiceti let se na území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ měnila populační velikost sídel a obcí. Charakteristickým trendem, který platí i na většině území republiky, je zvyšování počtu menších sídel a obcí a poklesu počtu obcí vyšších velikostních kategorií v důsledku vylidňování venkovských obcí a částečným nahrazováním obytné funkce funkcí rekreační.

Ve sledovaném území však není tento trend tak evidentní jako např. v oblasti Českomoravské vrchoviny, a to i z důvodu odlišného systému osídlení. V mikroregionu se vyskytují populačně spíše střední a větší obce, které navíc netvoří hustou síť menších sídel – pouze v jedné obci z 11 poklesl počet obyvatel k 1.3.2001 pod hranici 200. Na území mikroregionu je kategorie obcí s počtem obyvatel 100 - 499 zastoupena téměř stejně jako kategorie obcí s 500 – 999 obyvateli (4 a 4). Počet obyvatel ve dvou obcích, které překračují hodnotu 1 000 do roku 1991 klesal, avšak mezi roky 2003 až 2008 lze u obcí zaznamenat zřetelný nárůst, zejména v obci Olšany.

Tab. č. 3: Vývoj počtu obyvatel mikroregionu „Drahanská vrchovina“ v období 1991-2013

kategorie počtu obyvatel (počet obcí)	1991	2001	2003	2008	2010	2011	2012	2013
do 199 (1)	142	117	100	89	88	87	88	97
200-499 (4)	1 690	1692	1667	1672	1671	1326	1680	1696
500-999 (4)	2 300	2240	2330	2598	2539	2578	2621	2649
nad 1000 (2)	3 209	3209	3206	3339	3378	3426	3474	3501
celkem	7 341	7 258	7 303	7 514	7 676	7 776	7 863	7 943

Pramen : Obce v číslech 1998, ČSÚ PVSLDB 2001, 2012

2.1.3 Bilance obyvatelstva

Bilance obyvatelstva přirozenou obměnou a stěhováním umožňuje zjistit skutečné příčiny celkového přírůstku či úbytku obyvatel. Od roku 1994 do 1995 včetně byl patrný celkový přírůstek obyvatel, rok 1998 a 2001 znamenají naopak celkový úbytek, zapříčiněný jak přirozeným úbytkem, tak zejména migrací obyvatel.

Tab. č. 4: Obce a obyvatelstvo podle velikostních skupin obcí v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ v letech 1961-2013

rok	struktura obcí a obyvatel v nich							
	počet obcí / v %				počet obyvatel (v %)			
	do 199	200-499	500-999	Nad 1000	Do 199	200-499	500-999	Nad 1000
1961	0	27,3	54,5	18,2	0	14,5	49	36,5
1980	0	36,4	45,4	18,2	0	21,1	39,7	39,2
1991	0	36,4	45,4	18,2	0	21,3	38,2	40,5
2000	0	36,4	45,4	18,2	0	21,4	37,9	40,7
2003	8,3	33,3	41,6	16,7	1,3	20,8	37,9	40,0
2008	1/ 9,09	4/ 36,36	4/ 36,36	2/ 18,18	1,1	22,3	32,5	43,9
2010	1/ 9,09	4/ 36,36	4/ 36,36	2/ 18,18	1,1	21,7	33,0	44,0
2011	1/ 9,09	4/ 36,36	4/ 36,36	2/ 18,18	1,1	21,6	33,1	44,0
2012	1/ 9,09	4/ 36,36	4/ 36,36	2/ 18,18	1,1	21,3	33,3	44,1
2013	1/ 9,09	4/ 36,36	4/ 36,36	2/ 18,18	1,2	21,3	33,3	44,0

Pramen: Obce v číslech 1998 – okres Vyškov, ČSÚ 1999, Stav a pohyb obyvatelstva v roce 2000, 2012, ČSÚ 2001,2012, dotazníkové šetření v obcích, únor 2013

Poznámka 1) Od roku 2008 počítáno pouze 11 obcí (bez později vystoupivších Habrovan)

V dlouhodobém vývoji od roku 1961 do roku 2003 klesl počet obyvatel ve většině obcí mikroregionu, nejvíce v Račicích-Pístovicích (-376 obyvatel), Lulči (-355) a Studnicích (-317). Luleč zaznamenala také relativně největší úbytek, a to na méně než dvě třetiny stavu obyvatel z roku 1961. Také poklesy stavů obyvatel ostatních obcí byly absolutně poměrně významné – na rozdíl od dvou výjimek – obcí Drnovice a Krásensko, které za posledních cca 40 let získaly pouhých 29 resp. 19 obyvatel. Mikroregion jako celek ztratil sice za období let 1961 – 2000 téměř 1 900 obyvatel, ale za posledních 10 let jich zase 720 získal.

Spolu s populačním vývojem se měnilo také podílové zastoupení obyvatel obcí v jednotlivých velikostních kategoriích obcí. Největší relativní nárůst zaznamenal počet obyvatel v obcích s 200 – 499 obyvateli, mírně vzrostl také podíl na celkovém počtu obyvatel mikroregionu u obcí s 1 000 a více obyvateli, avšak jen díky celkovému poklesu obyvatel sledovaného území. V obcích do 500 obyvatel bydlelo koncem roku 2000 necelých 15% obyvatelstva (v ČR 8,3%).

V devadesátých letech se situace v populačním vývoji mírně vylepšuje.

Z porovnání údajů o počtu obyvatel v obcích mikroregionu na konci roku 2003 a k 31. 12. 2008 vyplývá, že k výraznější změně směrem k nárůstu počtu obyvatel dochází např. v obcích Luleč, Nemojany a Olšany, mírný nárůst vykazují Račice-Pístovice a Ruprechtov, ale že k úbytku obyvatel naopak dochází ve stejném období v Krásensku, Nových Sadech a Studnicích.

Z tabulky č.3 je ale patrné, že od roku 2008 až do současnosti (2013) dochází každoročně v obcích mikroregionu ve všech velikostních kategoriích ke zřetelnému **nárůstu počtu obyvatel**.

2.1.4. Věková a vzdělanostní struktura obyvatelstva

Věková struktura obyvatelstva byla již v první polovině devadesátých let v mikroregionu nepříznivá - počet dětí do 15 let nepřevyšoval počet osob starších 60 let – na rozdíl od celé České republiky.

V okrese Vyškov bylo věkové složení obyvatel ještě příznivé, údaje za celý okres byly „nadhodnocovány“ vysokým počtem (podílem) mladých lidí v okresním městě.

Velmi nízký byl v mikroregionu i okrese podíl obyvatel v produktivním věku – zejména ve srovnání s průměrem za ČR.

Všechny obce mikroregionu bez výjimky měly v březnu roku 2001 nepříznivou věkovou strukturu obyvatel, tedy v jejich populaci převažoval počet osob starších 60 let nad počtem dětí do 15 let.

Vůbec nejhorší index stáří (viz tabulka č. 5) měla obec Nové Sady, kde žilo více než dvojnásobek osob v poproduktivním věku než ve věku předproduktivním.

Podobně nepříznivá věková struktura platí i v roce 2008. Podíly tří věkových skupin jsou za celý mikroregion takřka totožné s údaji udávanými za rok 2003 a index stáří se dokonce o něco snížil. V jednotlivých obcích se ale situace vyvíjí různě.

Nárůst počtu dětí, tzn. v kategorii 0-14 let vykazují např. obce Nemojany, Olšany a Luleč (koresponduje to s celkovým nárůstem počtu obyvatel a dá se tedy usuzovat, že se do těchto obcí stěhují rodiny s dětmi nebo mladé páry, které zakládají rodinu; zatím nelze hodnotit, zda jde o dlouhodobý trend), naopak nepříznivá věková struktura se dále zhoršuje v Nových Sadech, Studnici, Krásensku a Drnovicích a přes nárůst počtu obyvatel také v Račicích-Pístovicích. Index stáří v Nových Sadech se zdvojnásobil a dosahuje hodnoty 442,9.

Pro srovnání uvádíme mezní hodnoty v rámci kraje: nejnižších hodnot indexu dosahují v obcích na Znojemsku, pohybuje se mezi 25,2 a 33,8, naopak nejvyšší indexy mají hodnotu 1200,0 (paradoxně opět Znojemsko, Podhradí nad Dyjí), resp. 950,0 (Nelepeč-Žernůvka, Brno-venkov).

Tab.č.5: Věková struktura obyvatelstva obcí mikroregionu „ Drahanská vrchovina“ k 31.12.2001

obec	počet obyvatel	0 - 14 let	15 - 59 let	60 a více let	index stáří
Drnovice	2 186	15,6	65,7	18,8	119,6
Habrovany	743	14,1	63,5	22,3	158,1
Ježkovice	382	14,4	65,2	20,4	141,8
Krásensko	437	17,4	63,4	19,2	110,5
Luleč	644	14,1	63,8	22,1	156,0
Nemojany	517	12,0	61,3	26,7	222,6
Nové Sady	117	10,3	60,7	29,0	283,3
Olšany	437	15,6	63,4	21,0	135,3
Podomí	422	14,9	66,8	18,3	122,2
Račice-Pístovice	1 018	16,9	61,9	21,2	125,0
Ruprechtov	554	17,7	59,6	22,7	128,6
Studnice	508	19,7	62,0	23,3	157,3
„ Drahanská vrchovina“	7 965	15,2	63,1	22,1	155,0

Tab. č. 6: Věková struktura obyvatelstva obcí mikroregionu „ Drahanská vrchovina“ k 31.12.2008

obec	počet obyvatel	0 - 14 let	15 - 59 let	60 a více let	index stáří
Drnovice	2 282	14,8	62,6	22,6	152,4
Habrovany	795	15,0	62,6	22,4	149,6
Ježkovice	368	13,6	65,8	20,7	152,0
Krásensko	412	15,1	62,6	22,3	148,4
Luleč	787	16,0	64,0	20,0	124,6
Nemojany	635	16,5	59,5	23,9	144,8
Nové Sady	89	7,9	57,3	34,8	442,9
Olšany	510	17,7	65,3	17,1	96,7
Podomí	426	15,3	65,5	19,3	126,2
Račice-Pístovice	1 057	14,3	62,4	23,3	162,9
Ruprechtov	571	13,8	63,1	23,1	167,1
Studnice	466	10,9	64,0	25,1	229,4
„ Drahanská vrchovina“	8 398	15,0	63,0	22,2	148,1

Tab. č. 7: Věková struktura obyvatelstva obcí mikroregionu „ Drahanská vrchovina“ k 1.1.2013

obec	Počet obyv.	Věková skupina						Index stáří
		0-14 let		15-64 let		65 a více let		
		počet	%	počet	%	počet	%	
Drnovice	2 374	382	16,09	1 588	66,89	404	17,01	105,7
Ježkovice	376	49	26,06	269	71,54	58	15,42	118,3
Krásensko	418	65	15,55	280	66,98	73	17,46	112,3
Luleč	835	134	16,04	579	69,34	122	14,61	91,0
Nemojany	681	133	19,53	428	62,84	120	17,62	90,2
Nové Sady	97	11	11,30	65	67,01	21	21,64	190,9
Olšany	545	112	20,55	370	67,88	63	11,55	56,2
Podomí	422	61	14,45	304	72,03	57	13,50	93,4
Račice-Píst	1 127	167	14,81	776	68,85	184	16,32	110,1
Ruprechtov	588	83	14,11	400	68,02	105	17,85	126,5
Studnice	480	53	11,04	331	68,95	96	20,00	126,5
celkem	7 943	1 250		5 390		1 303		104,24

Pramen: ČSÚ, 2002, 2009, 2013

Porovnáním údajů o průměrném věku v roce 2008 a v roce 2012 (tab.č.8) vyplývá, že se sice průměrný věk obyvatelstva mikroregionu nemění, ale v obcích Drnovice, Ježkovice, Krásensko, Podomí, Račice-Pístovice, Ruprechtov a Studnice se nepatrně zvyšuje.

Tab. č. 8: Průměrný věk obyvatel v obcích mikroregionu k 31. 12. 2008 a k 31.12.2012

obec	2008		2012	
	počet obyvatel	průměrný věk	počet obyvatel	průměrný věk
Drnovice	2 282	40,7	2 369	41,0
Ježkovice	368	40,8	376	41,8
Krásensko	412	40,0	407	40,6
Luleč	787	39,9	835	40,6
Nemojany	635	40,9	666	40,2
Nové Sady	89	47,1	88	45,4
Olšany	510	38,5	536	38,1
Podomí	426	41,0	421	41,3
Račice-Pístovice	1 057	41,2	1 105	41,4
Ruprechtov	571	41,3	584	41,6
Studnice	466	43,2	476	44,2
„Drahanská vrchovina“	7 603	41,4	7 863	41,4
ORP Vyškov	50 905	40,3		

Pramen: ČSÚ, 2009, 2013

Mezi vybrané předpoklady rozvoje regionu se řadí i úroveň vzdělanosti obyvatelstva. Struktura obyvatelstva podle vzdělání nevyzněla pro mikroregion „Drahanská vrchovina“ při posledním sčítání lidu (novější data nejsou k dispozici) nijak příznivě. Větší rozdíl oproti okresu Vyškov a České republice byl zejména v podílu vysokoškoláků a středoškoláků (na druhé straně také osob se základním vzděláním či bez vzdělání), což je však výrazně ovlivněno populační velikostí sídel a obcí v mikroregionu a vlastní existencí a dostupností školských zařízení.

Tabulka č. 9 : Vzdělanostní struktura mikroregionu „Drahanská vrchovina“ k 26.3.2001

obec	nad 15 let	bez vzdělání	základní vzdělání	střední bez maturity	střední s maturitou	vyšší odborné s nástavbou	vysokoškolské	nezjištěno
Drnovice	1845	1	464	796	415	56	103	10
Habrovany	638	3	177	283	127	15	30	3
Ježkovice	327	1	91	147	69	9	9	1
Krásensko	361	1	135	136	91	14	21	2
Luleč	553	1	101	249	110	16	38	4
Nemojany	455	0	36	199	110	18	26	1
Nové Sady	105	0	90	50	15	1	2	1
Olšany	368	0	94	175	74	6	22	1
Podomí	359	1	221	155	79	6	24	0
Račice-Píst.	846	0	133	388	157	24	52	4
Ruprechtov	456	0	137	176	103	13	29	2
Studnice	433	5	1775	205	75	3	5	3
celkem	6746	13	26,31	2959	1425	181	361	32
v %	100	0,19		43,86	21,12	2,68	5,35	0,47

Pramen: SLDB březen 2001, výpočty Pospíšil & Švejnoha

Tab. č. 10 : Vzdělanostní struktura mikroregionu „ Drahanská vrchovina“ k 26.3.2011

obec	nad 15 let	bez vzdělání	základní vzdělání	střední bez maturity	střední s maturitou	vyšší odborné s nástavbou	vysokoškolské	nezjištěno
Drnovice	1956	8	394	727	506	69	221	31
Ježkovice	321	0	58	145	86	8	21	3
Krásensko	346	3	69	120	96	16	36	6
Luleč	710	1	110	260	201	21	97	20
Nemojany	530	1	81	188	155	19	74	12
Nové Sady	84	1	22	33	17	2	7	2
Olšany	441	6	70	174	108	18	50	15
Podomí	347	0	67	142	85	10	35	8
Račice-Píst.	941	2	179	380	233	35	85	27
Ruprechtov	491	2	92	176	138	16	52	15
Studnice	412	2	103	183	90	6	16	12
celkem	6 579	26	1245	2528	1715	220	694	133
v %	100	0,39	18,92	38,42	26,06	3,34	10,54	2,02

Pramen: ČSÚ 2012

Porovnáním údajů v tab. č.9 a tabulce č.10 zjistíme, že se v roce 2011 zvýšil počet středoškoláků s maturitou a vyšším vzděláním o **329** a počet vysokoškoláků o **333**.

Věková struktura obyvatelstva se promítá také do průběhu přirozené měny obyvatelstva. Celorepublikový trend poklesu porodnosti nebyl v mikroregionu ve druhé polovině devadesátých let, i díky celkově nízké populaci tak výrazný, avšak přirozený přírůstek obyvatel se od roku 2000 do roku 2006 pohybuje stále v záporných hodnotách. Od roku 2007 se objevuje přirozený přírůstek jako kladné číslo a až do roku 2012 se pohybuje přirozený přírůstek v hodnotách od -7 do +9 (viz tab.č.11).

Tab. č. 11: Bilance pohybu obyvatelstva v mikroregionu „ Drahanská vrchovina“ v letech 2000 - 2012

rok	narození	zemřelí	přirozený přírůstek	přistěhovalí	vystěhovalí	migrační saldo	celkový přírůstek
2000	60	79	-19	199	152	47	28
2001	62	104	-42	218	171	47	5
2002	71	88	-17	230	173	57	40
2003	75	98	-23	224	152	72	49
2004	78	89	-11	252	168	84	73
2005	80	105	-25	269	167	102	77
2006	83	98	-15	230	171	59	44
2007	89	86	3	244	208	36	39
2008	100	91	9	274	177	97	106
2009	78	81	-3	233	157	71	68
2010	71	65	6	217	122	95	102
2011	72	79	-7	245	146	99	92
2012	81	83	-2	201	119	82	80

Pramen: Stav a pohyb obyvatel v obcích okresu Vyškov, ČSÚ, 2009, 2012

Za období let 2000 – 2012 ubylo v mikroregionu „ Drahanská vrchovina“ přirozenou měnou 146 obyvatel. Lepší situace byla, i přes poměrně velké výkyvy, zjištěna u statistiky přistěhovalých a vystěhovalých – kladné migrační saldo za sledovaných třináct let činí 948 osob, celkový přírůstek potom 803 osob.

Obyvatelstvo a sídla mikroregionu „Drahanská vrchovina“, jejich rozmístění, populační vývoj a strukturu, lze objektivně charakterizovat v několika bodech:

- soustředěná struktura osídlení, charakteristická průměrnou hustotou populačně středních a větších obcí
- území bez typického mikroregionálního centra
- dlouhodobé snižování stavu populace ve většině obcí první polovině devadesátých let a zlepšení situace zejména v posledních pěti letech
- velmi nepříznivá struktura obyvatelstva - nízký podíl mladých lidí do 15 let a naopak vysoký podíl osob v důchodovém věku. I tento počet se ale v roce 2012 téměř vyrovnal
- „extrémně“ vysoký průměrný věk a index stáří obyvatelstva.

2.1.5. Školství

Školská zařízení v obcích mikroregionu „Drahanská vrchovina“ zajišťují pouze základní školní vzdělání a předškolní výchovu. Mateřské školy jsou ve všech obcích mikroregionu kromě Nových Sadů, odkud dojíždějí děti do mateřské školy ve Studnicích. Celkový počet míst v mateřských školách v mikroregionu je 353. Přehled počtu míst v jednotlivých školách je uveden v tabulce č.12.

Úplné základní školy jsou v Podomí a Drnovicích, neúplné základní školy jsou v Nemojanech a Račicích-Pístovicích. Z ostatních obcí musí žáci do základní školy dojíždět, a to nejvíce do základních škol v Podomí, Drnovicích, Rousínově a Vyškově.

Za středním vzděláním a mimoškolními aktivitami musí studenti vyjíždět mimo region, nejčastěji do Vyškova, Blanska, Brna a Slavkova. Podobně musí také dojíždět děti a mládež vyžadující speciální výchovu. Problémy škol v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ z větší části kopírují obecné problémy školství u nás – jedná se o získávání a stabilizaci učitelského sboru, technické vybavení škol (pomůcky, sportoviště, apod.) a finanční deficity ve vztahu ke stávajícím aktivitám. Síť škol a školských zařízení v mikroregionu je však na dostatečné úrovni.

Tab. č. 12: Počet žáků, učitelů a zaměstnanců v mateřských a základních školách ve šk. roce 2012-2013

obec	mateřské školy			základní školy					
	žáci	učitelé	zaměst.	1.-5.ročník			1.-9.ročník		
				žáci	učitelé	zaměst.	žáci	učitelé	zaměst.
Drnovice	106	8	6				206	16	8
Ježkovice	15	1	1						
Krásensko	15	2	1						
Luleč	44	4	5						
Nemojany	28	2	1	33	4	2			
Nové Sady									
Olšany	48	4	5						
Podomí	18	2	2				141	14	6
Račice-Pístovice	42	4	1	6	1	2			
Ruprechtov	25	2	2						
Studnice	12	1	1						
celkem	353	30	25	39	5	4	347	30	14

Pramen: Dotazníková akce v jednotlivých obcích, 2013

2.1.6. Trh práce

Situace na trhu práce a nezaměstnanost je jedním z hlavních ukazatelů hospodářské problémovosti území. Přestože došlo v ČR za posledních 5 let k výrazným změnám na trhu práce, většina z těchto změn se projevila spíše plošně a zůstala situace v již v té době postižených okresech a tak např. v pořadí okresů podle míry nezaměstnanosti nedošlo k výrazným posunům. To znamená, že okresy, které na tom byly špatně, jsou na tom špatně i nyní, pouze se jejich problémy prohloubily a zvětšily (míra nezaměstnanosti v ČR vzrostla z 3% v roce 1996 na téměř 10% na počátku roku 2000 a v květnu roku 2004 byla 10,2%). V jarních měsících míra nezaměstnanosti tradičně mírně klesá, k 30. dubnu 2004 vykázal okres Vyškov hodnotu 9,92 %.

V roce 2003 byla průměrná míra nezaměstnanosti v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ 10,13%. Od roku 2003 do roku 2007 se dařilo míru nezaměstnanosti trvale snižovat až na 6,20% v roce 2007. Dopady ekonomické krize, která českou ekonomiku zasáhla koncem roku 2008 se dají vyčíst i z tab.č.12.

Okres Vyškov byl zařazen podle usnesení vlády č.722 ze dne 16.července 2003 do tzv. „Hospodářsky slabých regionů“ právě z důvodu vysoké nezaměstnanosti. Byl vytvořen „Regionální program podpory rozvoje hospodářsky slabých a strukturálně postižených regionů, který by měl postupně odstraňovat rozdíly mezi regiony.

Tab. č. 13: Míra nezaměstnanosti v letech 2003 až 2011

Obce, okres, kraj	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2011
Drnovice	9,49	10,02	7,82	6,50	5,98	5,5	8,4	10,2
Ježkovice	11,06	14,07	8,54	5,53	7,54	7,5	10,1	9,5
Krásensko	9,68	9,22	8,76	6,45	4,61	3,2	4,1	7,0
Luleč	10,54	11,18	9,90	9,90	6,39	4,2	11,5	8,1
Nemojany	11,58	13,13	8,11	8,88	6,56	5,8	12,4	9,0
Nové Sady	14,04	14,04	14,04	10,53	5,26	1,8	8,8	10,1
Olšany	13,55	11,21	8,88	6,07	6,07	7,5	14,5	10,1
Podomí	5,80	8,04	3,57	4,02	3,57	4,9	7,6	7,3
Račice-Pístovice	11,58	12,57	10,18	6,59	5,59	6,0	12,0	8,6
Ruprechtov	12,20	13,82	11,38	10,16	5,28	10,2	13,8	12,4
Studnice	8,23	10,39	9,52	9,09	4,76	9,5	18,2	13,3
celkem	10,13	11,15	9,32	8,13	6,20	6,0	11,0	9,6
Okres Vyškov	10,47	10,81	8,72	6,84	4,88	5,2	9,7	
Jihomoravský kraj	11,45	11,56	10,21	8,82	6,92	6,8	10,6	

Přestože území okresu není nijak zvlášť rozsáhlé (888,7km²), projevují se v jeho jednotlivých částech diference jak z hlediska osídlení, tak typu a rozmístění hospodářských aktivit – proto je nutné pro přesnější vystižení problematiky trhu práce pracovat s jednotlivými dílčími částmi území (např. mikroregiony), údaje o trhu práce je pak možné získat na ÚP.

Sídelní struktura okresu Vyškov nemá sice tak rozdrobený ráz jak je to typické např. pro Českomoravskou vrchovinu, přesto je i zde obtížné a nákladné zajistit uspokojivou úroveň základní dopravní obslužnosti území. Navíc došlo k prostorovému rozptýlení dříve více koncentrovaných pracovních příležitostí a tím pádem rozmělnění dojížděkových proudů, což s sebou nese problémy v rentabilitě veřejné dopravy. Větší část okresu má sice velmi příznivé podmínky pro zemědělskou výrobu, avšak vzhledem k ekonomické situaci v našem zemědělství je stále více území okresu závislé na aktivitách průmyslového a službového typu.

Proces masivní industrializace sice vyškovský okres také částečně poznamenal (Zbrojovka, UP závody), lokalizace nových závodů však nebyla v území rovnoměrná a navíc značná část dříve významných podniků má existenční problémy, či již zanikla. Výstavba velkých kolosů zaměstnávajících stovky obyvatel změnila sice charakter okresu jako celku, nicméně v současných náročných ekonomických podmínkách případná nestabilita takového podniku představuje nebezpečí nárazové ztráty pracovních příležitostí pro velké množství obyvatel s dopadem do širokého okolí.

S touto problematikou velmi úzce souvisí fakt, že v okrese Vyškov je stále méně pracovních příležitostí k vysokému počtu uchazečů o zaměstnání. V květnu 2004 bylo na jedno volné pracovní místo evidováno 25,6 uchazečů, v prosinci 2009 to bylo 32,4 dosažitelných uchazečů na jedno volné místo.

Z pohledu údajů o nezaměstnanosti v obcích mikroregionu (tab. č. 13) průměrná míra nezaměstnanosti v posledních letech průměr za okres Vyškov překračuje, ačkoli v letech 2003 až 2007 (v některých obcích ještě do roku 2008) úroveň nezaměstnanosti vykazovala klesající trend. Zlom nastal v letech 2008-2009, kdy se míra nezaměstnanosti skokem zvýšila. Dá se usuzovat na důsledky ekonomické krize, podobný vývoj lze sledovat na ostatních místech republiky. V roce 2009 již v polovině obcí překročila míra nezaměstnanosti 10%. Nezaměstnanost v mikroregionu tak představuje, přinejmenším z pohledu statistických údajů, dlouhodobý problém a otázka zaměstnanosti a tvorba pracovních míst by se měla dostat do přední společnosti zájmů řešených i na úrovni mikroregionu.

Tab. č. 14: Míra nezaměstnanosti v obcích mikroregionu v roce 2011

obec / počet ekonomicky aktivních obyvatel	z toho	leden – prosinec 2011												celkem
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Drnovice 1138	nez.	129	124	115	112	96	103	121	124	123	113	110	129	
	v %	11,3	10,9	10,1	9,8	8,4	9,1	10,6	10,9	10,8	9,9	9,7	11,3	10,2
Ježkovice 199	nez.	23	20	20	20	21	19	19	20	15	15	16	20	
	v %	11,6	10,1	10,1	10,1	10,6	9,5	9,5	10,1	7,5	7,5	8,0	10,1	9,5
Krásensko 217	nez.	21	18	15	13	12	14	14	16	15	15	15	16	
	v %	9,7	8,3	6,9	6,0	5,56	6,5	6,5	7,4	6,9	6,9	6,9	7,4	7,0
Luleč 313	nez.	32	30	33	27	26	27	28	25	22	18	17	23	
	v %	10,2	9,6	10,5	8,6	8,3	8,6	8,9	8,0	7,0	5,8	5,4	7,3	8,1
Nemojany 259	nez.	29	24	24	26	20	18	20	20	26	23	26	27	
	v %	11,2	9,3	9,3	10,0	7,7	6,9	7,7	7,7	10,0	8,9	10,0	10,4	9,0
Nové Sady 57	nez.	6	6	6	6	4	6	6	6	5	5	6	7	
	v %	10,5	10,5	10,5	10,5	7,0	10,5	10,5	10,5	8,8	8,8	10,5	12,3	10,1
Olšany 214	nez.	21	19	14	18	14	21	21	24	27	27	25	31	
	v %	9,8	8,9	6,5	8,4	6,5	9,8	9,8	11,2	12,6	12,6	11,7	14,5	10,1
Podomí 224	nez.	16	18	17	16	15	17	14	18	16	17	18	16	
	v %	7,1	8,0	7,6	7,1	6,7	7,6	6,3	8,0	7,1	7,6	8,0	7,1	7,3
Račice-P. 501	nez.	48	43	39	29	30	34	44	45	47	50	53	56	
	v %	9,6	8,6	7,8	5,8	6,0	6,8	8,8	9,0	9,4	10,0	10,6	11,2	8,6
Ruprechtov 246	nez.	40	37	37	34	30	28	29	28	29	26	25	25	
	v %	16,3	15,0	15,0	13,8	12,2	11,4	11,8	11,4	11,8	10,6	10,2	10,2	12,4
Studnice 231	nez.	33	34	31	28	32	30	33	33	31	27	27	30	
	v %	14,3	14,7	13,4	12,1	13,9	13,0	14,3	14,3	13,4	11,7	11,7	13,0	13,3
Celkem														9,6

Pramen: Úřad práce Brno, 2013

Poznámka: modře je označen počet ekonomicky aktivních obyvatel a červeně počet nezaměstnaných obyvatel

2.1.7. Aktivní politika zaměstnanosti

I když se v kontextu okresu jedná o území spíše perifernější (zvláště pak obce ležící ve vyšších nadmořských výškách Dražanské vrchoviny – Ruprechtov, Podomí, Krásensko a Studnice), blízkost silných okresních průmyslových center i samotného Brna jako jádra brněnské aglomerace je pro místní trh práce jednoznačným přínosem. Přesto je důležité k udržení či dalšímu vylepšení situace na trhu práce podporovat rozvoj malého a středního podnikání, protože lokalizační podmínky mikroregionu pro získání nových velkých investic nejsou příliš atraktivní (s výjimkou hraničního okresního města Vyškov, které není členem mikroregionálního sdružení, ale je nejbližším významným zdrojem pracovních příležitostí). Hlavní důraz je tedy nutné klást na využití stávajícího vnitřního potenciálu území s přispěním nástrojů regionální politiky jak celostátní, tak krajské.

Poměrně účinně se jeví snižování nezaměstnanosti prostřednictvím rozvoje podnikání a ekonomického růstu. Zvýšení zaměstnanosti lze podpořit také pomocí pracovních míst financovaných z veřejných rozpočtů (veřejně prospěšné práce, dotovaná místa, místa ve veřejných službách).

Dalším řešením aktivní politiky zaměstnanosti je větší využití rekvalifikačních kurzů připravovaných Úřadem práce ve Vyškově.

2.1.8. Byty a bydlení

Při sčítání lidu, domů a bytů v roce 1970 bylo v mikroregionu zaregistrováno 2 550 trvale obydlených rodinných domů, při SLDB v roce 1991 o 109 méně a při posledním sčítání se jejich počet opět snížil na 2 397 – viz. tabulka č. 15. Na tomto poklesu se podepisuje zvyšující se počet neobydlených domů, který v roce 2001 činil v obcích mikroregionu průměrně 20% ze všech domů. Poměr starých a nových domků v obcích mikroregionu značí starší bytový fond. Do územně-plánovací dokumentace obcí (ÚPD) jsou navrhovány lokality pro výstavbu nových RD.

Přednostně se předpokládá využití proluk a rekonstrukce původní zástavby, z důvodu obnovení architektonických prvků domů jako celku.

Tabulka č. 15: Trvale obydlené domy v mikroregionu v letech 1970, 1991, 2001, 2011

obec	1970	1991	2001	2011
Drnovice	524	609	611	680
Ježkovice	132	119	109	127
Krásensko	113	123	125	130
Luleč	271	220	219	290
Nemojany	169	183	172	207
Nové Sady	71	54	47	50
Olšany	147	138	146	167
Podomí	111	124	123	125
Račice-Pístovice	366	316	304	375
Ruprechtov	196	170	164	169
Studnice	211	183	170	177
celkem	2 550	2 441	2 397	2497

Pramen: SLDB 1970, 1991, 2001

Tab. č. 16: Bytová výstavba v letech 1998 až 2011

obec	roky 1998 - 2011														celkem
	98	99	00	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	
Drnovice	1	7	4	2	21	4	7	3	7	5	9	4	4	4	83
Ježkovice	-	1	-	-	-	2	1	-	-	1	-	-	-	-	5
Krásensko	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	3
Luleč	2	6	8	12	7	11	3	7	4	3	2	2	0	4	71
Nemojany	-	4	1	4	3	5	2	2	1	3	2	4	5	2	38
Nové Sady	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1
Olšany	2	5	1	3	2	1	1	3	-	5	-	4	4	2	33
Podomí	1	1	2	1	-	-	1	-	-	1	-	1	1	1	10
Račice-Pístovice	-	5	5	4	3	2	2	4	2	5	5	4	6	9	56
Ruprechtov	-	-	1	1	1	1	2	2	2	7	1	-	2	1	21
Studnice	-	-	1	1	1	6	1	-	-	1	-	3	-	-	14
celkem	7	29	24	28	44	32	21	21	17	31	19	22	22	23	335

Pramen: ČSÚ, 2009-2011

2.1.9. Územně plánovací dokumentace

Důležitým nástrojem ovlivňování územního rozvoje je územní plánování. Jeho prostřednictvím je regulován způsob využití území, koordinována realizovaná výstavba apod. s cílem zabezpečit soulad přírodních a civilizačních prvků. Jinými slovy – bez územního plánování není územního rozvoje. Proto je zpracování územně plánovacích dokumentů tak důležité.

Vzhledem k tomu, že v letech 2002-2007 byly informace o nutnosti zpracování jednotlivých částí dokumentace poměrně nesourodé, stupeň zpracování územní plánovací dokumentace byl ponechán na libovůli a iniciativě samotných obcí. Nejvíce obce žádaly o prostředky z Ministerstva pro místní rozvoj, a to především na dotační titul Program obnovy venkova. O prostředky z POV i jiných dotačních programů byla nutná pouze zpracovaná urbanistická studie.

V roce 2008 byly zpracovány, v důsledku přijetí nového stavebního zákona, územně analytické podklady pro ORP Vyškov, jež jsou v souladu s tímto zákonem pořizovány pro území obce s rozšířenou působností a jsou podkladem pro tvorbu územních plánů a regulačních plánů. Obsahují zjištění a vyhodnocení stavu a vývoje území, jeho hodnot, omezení změn v území z důvodu ochrany veřejných zájmů (tzv. limity využití území), záměrů na provedení změn v území, zjišťování a vyhodnocování udržitelného rozvoje území a určení problémů k řešení v územně plánovací dokumentaci (tzv. rozbor udržitelného rozvoje území).

V mnoha obcích byla v letech 2007-2008 zahájena příprava nových územních plánů, jednak v důsledku přijetí nového stavebního zákona a díky dočasné dostupné finanční podpoře z národních a evropských fondů, zpracování a projednat a přijmout územní plány. Podle informací mají územní plán zpracovaný všechny obce mikroregionu - viz.tab.č.17.

Tab. č. 17. Vybavenost obcí územně plánovací dokumentací

název obce	Územně plánovací dokumentace	
	územní plán	rok zhotovení
Drnovice	ano	2003
Ježkovice	ano	2010
Krásensko	ano	2010
Luleč	ano	2011
Nemojany	ano	2011
Nové Sady	ano	2012
Olšany	ano	2010
Podomí	ano	2010
Račice-Pístovice	ano	2010
Ruprechtov	ano	2011
Studnice	ano	2008

Pramen: Dotazníkové šetření v obcích, 2013

2.2. Regionální struktura území

Základem regionalizace je kategorizace sídel z hlediska jejich obslužné a pracovní působnosti.

2.2.1. Občanská vybavenost

Narůstající význam služeb, především jejich rychlá diverzifikace, projevující se v rychlém růstu druhů služeb, ukázal, že zahrnovat veškeré služby do jednoho sektoru ztrácí svoji ekonomickou logiku, neboť se jedná o velmi různorodou produkci z hlediska vlivu na ekonomický růst i ekonomický rozvoj. Pro analýzu podnikatelského prostředí je nezbytná ta část služeb, která souvisí s produkcí, údržbou, distribucí i spotřebou materiálních statků, tzv. komerční služby. Jedná se o služby nevýrobního charakteru, výrobní, opravárenské, maloobchodní a poštovní. Informace poskytují tabulky č.18, 19 a 20.

Zdrojem informací o rozmístění služeb v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ bylo především dotazníkové šetření provedené v jednotlivých obcích v roce 2013. Úroveň poskytovaných služeb velmi ovlivňuje blízkost okresního města, které je i spádovým územím, koncentrujícím všechny druhy služeb.

V tabulce č. 19 jsou uvedeny provozovny výrobních a opravárenských služeb v jednotlivých obcích. Nejvíce těchto provozoven je v obcích Drnovice, Račice-Pístovice a Luleč. Dřevozpracující řemesla jsou přítomny téměř ve všech obcích mikroregionu.

Z tabulky č. 20 je patrné, že prodejny potravinářského zboží jsou zastoupené nejméně jednou provozovnou ve většině obcí mikroregionu (kromě N. Sadů). To lze považovat za standard zajištění základní vybavenosti obcí. Ostatní druhy maloobchodních prodejen už tak rozšířené nejsou. Z hlediska obyvatel ostatních obcí se může zdát maloobchodní síť nedostatečná, je však nutno brát v úvahu, že prodejny potravin zahrnují většinou smíšené zboží, kde lze koupit i sortiment specializovaných prodejen (ovoce-zelenina, maso-uzeniny, drogerie, průmyslové zboží apod.).

Tab. č. 18: Počet provozoven nevýrobních služeb v mikroregionu „Drahanská vrchovina“

obec	kadeřnictví	kosmetika	pedikúra	květinářství	tabák, noviny	autodoprava	zahradnictví	turistické ubytování
Drnovice	2	1	2	1	1	4		
Ježkovice						2		
Krásensko			1				1	
Luleč	1		1			2		
Nemojany	1					1		
Nové Sady	1							
Olšany								1
Podomí	1					1		1
Račice-Pístovice	4	2	1			4		1
Ruprechtov	1							
Studnice								1
celkem	11	3	5	1	1	14	1	4

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu „Drahanská vrchovina“, 2013

Tab. č. 19: Počet provozoven výrobních a opravárenských služeb v obcích mikroregionu

obec	oprava motor. vozidel	stavební řemesla	kovovýroba	dřevovýroba	klempířství	komínictví	čalounictví	Šití prádla a sport. potřeb	sklenářství	realizace zahrad	gastroel. servis	elektromontáže
Drnovice	4	12	1	3			2	1	1			
Ježkovice	1	3	1	2								
Krásensko				1	1	1				1	1	
Luleč	2	3	1	2								
Nemojany		1	1	2								1
Nové Sady												
Olšany												
Podomí		2	1	1				1				
Račice-Pístovice	2	6	1	2								
Ruprechtov				1								
Studnice				1				1				1
celkem	9	27	6	15	1	1	2	3	1	1	1	2

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu „Drahanská vrchovina“, 2013

Poštovní služby jsou zajištěny v obcích Drnovice, Krásensko, Luleč, Račice-Pístovice, Ruprechtov a Studnice.

Finanční služby (pojišťovny, banky) jsou příkladem sektoru, který je výrazně koncentrován do městských center a větších obcí.

Z hlediska dostupnosti finančních služeb zástupci obcí často zmiňují potřebu umístění bankomatů v obcích, i v souvislosti s rozvojem cestovního ruchu.

Tab. č. 20: Počet provozoven maloobchodu, veřejného stravování a poštovních služeb v roce 2013

obec	pošta	prodejna smíš. zboží	prodejna masa, uzenin	restaurace	pohostinství	ubytování	vinotéka	drogerie
Drnovice	1	2	1	2	3	1		
Ježkovice		1			2			
Krásensko	1	1			1	1		
Luleč	1	1		6		1	1	
Nemojany		1		1	2	1		
Nové Sady								
Olšany		1		2	2	4		
Podomí		1		1	1	3		
Račice-Pístovice	1	3		2	4	2		1
Ruprechtov	1	1		3		1		
Studnice	1	1			1	3		
celkem	6	13	1	17	16	17	1	1

Pramen: Dotazníkové šetření obcí mikroregionu „Drahanská vrchovina“, 2013

Na základě odpovědí jednotlivých obcí uvedených v dotazníku lze vyvodit, že ne všechny obce jsou spokojeny se současnou nabídkou služeb. Za těžce dostupnými službami (čistírny, opravy, aj.) se musí dojíždět nejčastěji do Vyškova a Rousínova.

Ekonomickému rozvoji nejvíce přispívají služby rozvíjející lidský potenciál. Oblast veřejných služeb představuje souhrn zařízení, institucí a programů, které sice nemají přímou vazbu na hospodářský výkon regionu, ale jsou neefektivnější investicí k posílení hospodářského významu regionu v budoucnosti. V následujících odstavcích bude stručně popsána situace v oblasti zdravotnictví a sociálních služeb. Zdrojem informací o rozmístění těchto služeb na území mikroregionu bylo především dotazníkové šetření provedené v obcích mikroregionu „Drahanská vrchovina“. V následném komentáři a hodnocení jednotlivých druhů služeb jsou vyzdvíženy především ty poznatky z jednotlivých obcí, které označují služby za nedostatečné a představují tak bariéru dalšího rozvoje kvality venkovského života.

Základem **zdravotní péče** v území je síť praktických lékařů a zdravotních středisek. V mikroregionu jsou zdravotnická střediska v Drnovicích, Lulči, Krásensku, Račicích-Pístovicích, Ruprechtově a Studnicích. Praktický lékař ordinuje v Krásensku a Drnovicích, dětský lékař v Drnovicích, Lulči a Krásensku a stomatolog v Krásensku a Drnovicích. Kromě těchto stálých lékařů, dojíždí praktický lékař do Ruprechtova, Studnic, Račic-Pístovic a Drnovic, dětský lékař do obcí Ruprechtov a Drnovice a stomatolog do Studnic. Jinak se za lékaři dojíždí převážně do Rousínova, Drnovic a Vyškova. Specializovanou lékařskou péči zajišťuje poliklinika a nemocnice ve Vyškově a zdravotnická zařízení v Brně.

Tab. č. 21. Přehled zdravotnických služeb v obcích mikroregionu

obec	Jsou v obci zdravotní služby ?	Jaká je četnost ordinací ?	Je ordinace v budouvě obce ?	Jsou občané spokojeni ?	Chtějí občané služby rozšířit ?	Chtějí občané služby zkvalitnit ?
Drnovice	ano	po-pá	ano	asi ano	neví se	ano i ne
Ježkovice	ne					
Krásensko	ano	po,st,pá	ano	ano	ne	ne
Luleč	ano	po,út,čt,pá	ne	ano	neví se	neví se
Nemojany	ne					
Nové Sady	ne					
Olšany	ne					
Podomí	ne					
Račice-Pístovice	ano	1x14dní	ne	ano	ne	ano
Ruprechtov	ano	1xtýdně	ano	asi ano	častější	ano
Studnice	ano	2xtýdně	ano	asi ano	ne	ano

Pramen: Dotazníkové šetření v obcích mikroregionu – 2013

Občané z Olšan dojíždí za zdravotními službami do Rousínova, Vyškova nebo Brna. Občané z Ježkovic, Podomí, Lulče a Nemojan dojíždí za zdravotními službami do Drnovic, Krásenska nebo Vyškova.

Oblast **sociální péče** na území mikroregionu je poskytována buď pečovatelskou službou, nebo v zařízeních sociální péče. Pečovatelská služba může být provozována buď v domech s pečovatelskou službou, nebo přímo v domácnosti klienta.

V mikroregionu „Drahanská vrchovina“ byl v roce 2001 v Drnovicích dokončen dům s pečovatelskou službou s kapacitou 24 lůžek. Kromě tohoto zařízení je podle údajů z dotazníkového šetření v mikroregionu poskytována polovinou obcí dodávka obědů důchodcům jako nadstandardní forma sociálních služeb, a to v obcích Olšany, Habrovany, Ruprechtov, Studnice, Račice-Pístovice a Luleč.

Hlavním nedostatkem sociálních služeb byl definován nedostatek finančních prostředků, vhodných prostor a také nedostatečné podmínky pro zajištění pečovatelské služby.

Zabezpečení zdravotnických a sociálních služeb je na úrovni odpovídající velikosti mikroregionu. Zlepšení zajištění zdravotní péče a péče o seniory je základní podmínkou dalšího rozvoje kvality života občanů, z nichž zvláště počet seniorů bude v následujících letech narůstat. Rozvoj terénních zdravotních a sociálních služeb a výstavba sociálních bytů a bytů s pečovatelskou službou jsou především cestou k udržení i zvyšování populace obcí.

2.2.2. Dopravní struktura

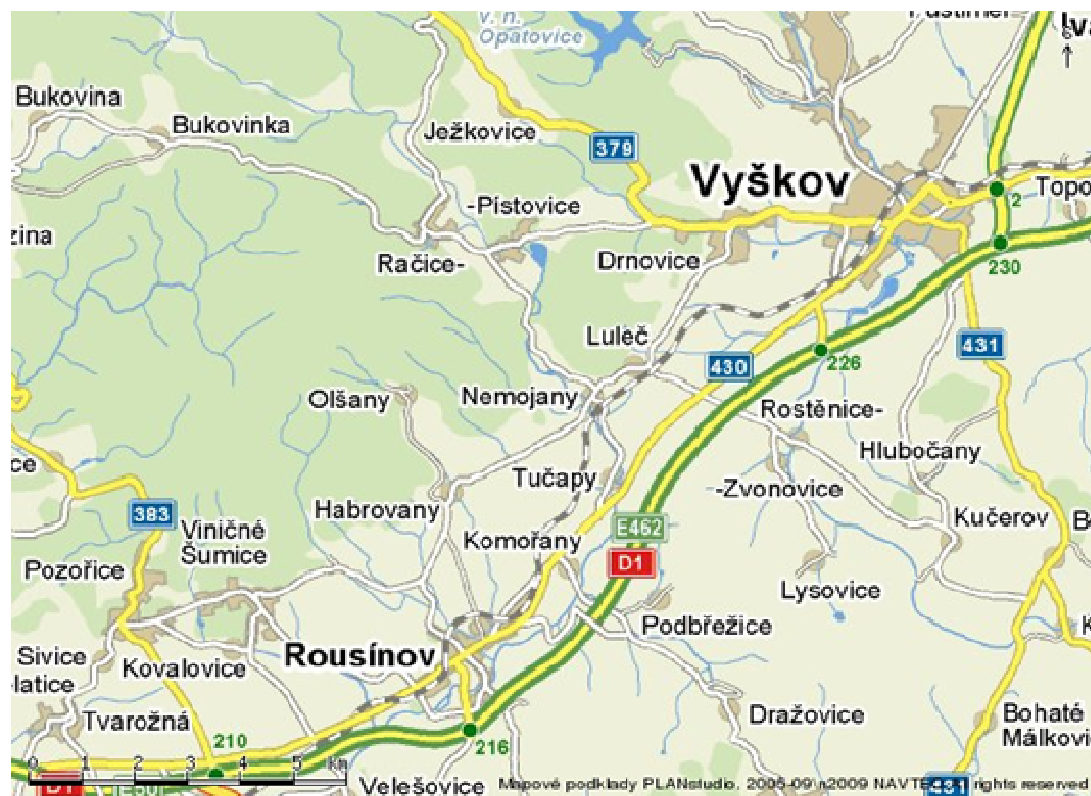
Změny v ekonomickém systému České republiky se logicky odrazily i ve vývoji dopravy. Charakter změn v dopravě je obecně známý a můžeme ho každodenně pozorovat na našich silnicích i železnicích, změny se týkají jak nákladní, tak osobní dopravy. Absolutní objem přepravených nákladů v důsledku ekonomické transformace po roce 1989 obecně klesl, zvyšuje se však podíl silniční dopravy na přepravním výkonu. Nákladní doprava

se přizpůsobila změněným potřebám zákazníků a za současné situace je v našich podmínkách preferována spíše doprava silniční. Hlubokými změnami stále prochází také doprava osobní, zřejmý je nárůst individuální automobilové dopravy doprovázený poklesem zájmu o veřejnou hromadnou dopravu jak silniční, tak železniční. Ke všem těmto ekonomicky podmíněným změnám ještě přistupuje nejasnost státní dopravní politiky, což se projevuje zejména v podmínkách pro pravidelnou veřejnou osobní dopravu.

Dopravní polohu mikroregionu „Drahanská vrchovina“ nelze charakterizovat jednoznačně. Jeho východní okraj se nachází na kontaktu s dálnicí D1, která spojuje Brno se střední (Prostějov, Olomouc) a severní Moravou (Ostrava).

Ve stejném směru prochází přes Vyškov i železniční trať Brno – Vyškov – Nezamyslice – Přerov, která byla uvedena do provozu jako tzv. Moravskoslezská severní dráha dne 30.8.1869. Dráha má význam jako spojnice severního (Praha – Olomouc – Ostrava) a jižního hlavního tahu (Plzeň – České Budějovice – Havlíčkův Brod – Brno – Břeclav) a také jako spojnice Brna a Ostravy. Trať byla v druhé polovině devadesátých let elektrizována a alespoň částečně uvedena do řádného technického stavu.

Obr. č. 2: Poloha mikroregionu „Drahanská vrchovina“ v dopravní síti

Pramen: www.seznam.cz

Zbývající území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ (tzn. celá jeho střední a severozápadní část) je obsluhováno nanejvýš silnicemi druhé třídy. Souběžně s dálnicí D1 je vedena silnice II/430 z Vyškova přes Rousínov do Brna. V minulosti byla evidována mezi silnicemi prvních tříd, avšak v souvislosti s dokončením příslušných úseků dálnice D1 a rychlostní komunikace R/46 byla přeřazena do kategorie druhé třídy. Umožňuje poměrně rychlé spojení Vyškova s Lulečem a Nemojany. Z Vyškova vychází i druhá (a zároveň poslední) silnice druhé třídy dotýkající se území mikroregionu – jde o komunikaci II/379 z Vyškova do Drnovic, Ježkovic, Ruprechtova, Podomí a dále přes Jedovnice do Blanska. Vzhledem k tomu, že

území mikroregionu je protáhlé ve směru jihovýchod – severozápad, můžeme ji označit za jakousi jeho osu. Popsanou kostru dopravy v mikroregionu dále doplňují silnice III. třídy, které jsou však mnohdy ve špatném technickém stavu, jehož příčinou je zanedbaná údržba vlivem přetrvávajícího nedostatku finančních prostředků.

2.2.3. Dopravní obslužnost

Úroveň plošné dopravní obsluhy veřejnou dopravou se liší podle konkrétní situace v území. Podstatný vliv má především postavení obce v sídelním systému (počet obyvatel) a její poloha v dopravní síti (centrální, periferní). Významným faktorem rozvoje sítí veřejné dopravy je též koncentrace pracovních míst a s tím související dojížděka do zaměstnání.

V současnosti je podle zákona č. 150/2000 Sb., o silniční dopravě, za základní dopravní obslužnost považován takový stav, kdy je zajištěna doprava do zaměstnání, do škol, do úřadů a do zdravotnických zařízení, a to včetně cest zpět.

V podmínkách mikroregionu „Drahanská vrchovina“ zabezpečuje plošnou dopravní obslužnost autobusová a částečně i železniční doprava. Většina obcí je v pracovní dny, pokud jde o spojení s okresním městem Vyškov, obsloužena relativně dobře.

Severozápadní část mikroregionu (obce Studnice, Krásensko, Podomí) je přímými spoji propojena také s Blanskem. Totéž platí i pro obce ležící na silnici II/379 (Ruprechtov, Ježkovice, Drnovice). Některé obce jsou přímými spoji propojeny rovněž s Adamovem, intenzita spojení však není příliš velká. Jisté vazby území se z dopravního hlediska projevují i k Brnu – zřetelné je to zejména v okrajově položených Olšanech. Představu o konkrétním počtu spojů na jednotlivých relacích umožňuje tab. 22.

Typickým rysem autobusové dopravy je rozdíl úrovně dopravy mezi pracovními a víkendovými dny. O sobotách a nedělích je v obcích mikroregionu zajištěno poměrně dobré spojení s Vyškovem.

Obce Krásensko, Studnice a Ruprechtov mají o víkendech kvalitně zajištěný přístup do Blanska a občané Olšan mají zajištěno o víkendu spojení do Rousínova.

Tab. č. 22: Přehled autobusových linek zajišťujících dopravní obslužnost území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ v rámci integrovaného dopravního systému Jihomoravského kraje

Číslo IDS	Název linky	Dopravce	Zastávky v obcích
107	Brno, ÚAN Zvonařka - Rousínov - Vyškov	VYDOS BUS	Luleč
157	Adamov - Křtiny - Bukovina - Vyškov	ČAD Blansko	Račice-Pístovice - Drnovice
167	Blansko - Rudice - Jedovnice - Senetářov - Vyškov	ČAD Blansko	Krásensko, Podomí, Ruprechtov, Ježkovice, Drnovice
231	Blansko - Rudice - Jedovnice - Krasová - Kotvrdovice - Senetářov - Lipovec -	ČAD Blansko	Studnice
730	Vyškov - Luleč - Nemojany - Tučapy - Komořany - Rousínov	VYDOS BUS	Drnovice, Luleč, Nemojany
731	Rousínov - Habrovany - Olšany	VYDOS BUS	Olšany
750	Vyškov - Vyškov, Dědice - Studnice - Nové Sady	VYDOS BUS ČAD Blansko	Studnice, Nové Sady

Pramen: <http://www.idsjmk.cz/>

Mikroregion je částečně obsluhován i železniční dopravou. Východním cípem jeho území prochází již dříve zmíněná trať č. 300 Brno – Nezamyslice – Přerov. Na území mikroregionu obsluhuje dvě stanice – Luleč (ač je blíže spíše obci Nemojany) a Vyškov na Moravě. Trať je jednokolejná, v druhé polovině devadesátých let byl v souvislosti s elektrizací alespoň částečně optimalizován i její technický stav. Po trati je dnes vedena řada rychlíků, které všechny (s jedinou výjimkou – expres Moravan) zastavují ve Vyškově, a umožňují tak jeho kvalitní spojení s ostatními centry České republiky.

Spolu s Vyškovem můžou z polohy na dráze jistým způsobem těžit i Luleč a Nemojany, neboť kromě dálkové dopravy zajišťuje trať i poměrně kvalitní spojení s Brnem.

Většině obcí současný stav dopravní obslužnosti vyhovuje.

Tab. č. 23: Počty přímých autobusových spojů z obcí mikroregionu „Drahanská vrchovina“ do Vyškova, Blanska, Adamova a Brna v rámci jízdního řádu

	Počty přímých autobusových spojů do jednotlivých středisek z obcí mikroregionu											
	v pracovní dny				v sobotu				v neděli			
	Vyš.	Blan.	Brno	Rous.	Vyš.	Blan.	Brno	Rous.	Vyš.	Blan.	Brno	Rous.
Drnovice	39	6	1		4				4			
Ježkovice	15	6			5				5			
Krásensko	13	25*			5	9*			5	9*		
Luleč	10		1						1			
Nemojany	9		1						1			
Nové Sady	11			3**	1				1			
Olšany				20				4	0			4
Podomí	14			6***	5				5			
Račice-Přstovice	14			5****	3				2			
Ruprechtov	15			6***	6				5			
Studnice	12	14			1	9			1	9		

Pozn.: *Krásensko rozcestí ** do Prostějova *** do Jedovnic **** do Adamova

2.2.4. Technická infrastruktura

Vybavenost technickou infrastrukturou je jednou ze základních charakteristik daného území. Určuje nejen kvalitu bydlení obyvatel, ale především potenciálním investorům podává informaci o tom, jak jednoduché či naopak složité bude napojení nové podnikatelské investice na rozvody elektřiny, plynu, zdroj pitné a užitkové vody a kanalizaci.

Rozšíření jednotlivých sítí je rozdílné a závisí na mnoha faktorech. Mezi nejdůležitější patří poloha území vzhledem k páteřní infrastruktuře a velikost odběru či rozsah služby závisící na počtu připojených obyvatel případně na existenci velkoodběru (např. pro podnikatelské účely). V podmínkách mikroregionu „Drahanská vrchovina“ s rozdrobenou sídelní strukturou se tyto skutečnosti promítají do vysoké finanční náročnosti vybavení území kvalitní technickou infrastrukturou.

Zdrojem informací o stavu a kvalitě technické infrastruktury na území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ bylo dotazníkové šetření v obcích mikroregionu (2012). V následném komentáři a hodnocení jednotlivých úseků infrastruktury vyzdvihneme především ty poznatky, z nichž plynou informace typu, že určité sítě jsou kapacitně nedostatečné

a představují tak bariéru další bytové výstavby, případně přílivu podnikatelských investic apod. Souhrnný přehled o aktuálním stavu technické infrastruktury v obcích mikroregionu přináší tab. 24.

Tab. č. 24: Stav technické infrastruktury v obcích mikroregionu „Drahanská vrchovina“

Obec	el. proud	plyn	kanalizace	ČOV	voda			
					studny	vodovod	stav	kvalita
Drnovice	ano	ano	ano	ano	-	ano	vyhovující	vyhovující
Ježkovice	ano	ano	ano	ne	-	ano	vyhovující	vyhovující
Krásensko	ano	ano	ano	ano	-	ano	vyhovující	vyhovující
Luleč	ano	ano	ne	ne	-	ano	vyhovující	vyhovující
Nemojany	ano	ano	pouze dešťová	ne	-	ano	vyhovující	vyhovující
Nové Sady	ano	ne	ne	ne	-	ano	vyhovující	vyhovující
Olšany	ano	ano	pouze dešťová	ne	-	ano	vyhovující	vyhovující
Podomí	ano	ano	ne	ne	ano	ano	vyhovující	vyhovující
Rač.-Píst.	ano	ano	ano	ano	-	ano	vyhovující	vyhovující
Ruprechtov	ano	ano	ano	ano	-	ano	vyhovující	vyhovující
Studnice	ano	ano	ano	ano	ano	ano	vyhovující	vyhovující

Pramen: Dotazníkové šetření v obcích, 2012

Obce mikroregionu nejsou v oblasti zásobování elektrickou energií vybaveny optimálně, přesto žádná z nich netrpí opakujícími se výpadky elektřiny ani jinými vážnějšími provozními problémy typu „podpětí“ např. v okrajových částech sídel. Výjimku tvořila obec Ruprechtov, kde byla v letech 2007-2008 provedena generální rekonstrukce elektrické sítě. Můžeme proto konstatovat, že stav rozvodné sítě elektrické energie by neměl v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ tvořit bariéru rozvoje podnikatelských aktivit.

Situaci v **zásobování plynem** lze v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ vzhledem ke skutečnosti, že téměř všechny obce jsou plynofikovány (výjimku tvoří nejmenší obec Nové Sady, která má pouze zpracován projekt), hodnotit jako nadstandardní, a to jak v kontextu okresu tak i kraje. Zásobování plynem by proto výhledově nemělo představovat bariéru ekonomického rozvoje.

Pokrytí mikroregionu pevnými telefonními linkami je díky rozsáhlé a nákladné rekonstrukci telefonních rozvodů a přebudování ústředěn na moderní digitální (s možností neomezeného připojení dalších účastníků) na dobré úrovni; problémy s pokrytím území sítěmi mobilních operátorů např. v obci Ruprechtov a okolí odstranila výstavba dvou věží, která zlepšila pokrytí signálem dvou operátorů (T-mobile, O2). Vybavenost mikroregionu „Drahanská vrchovina“ telefonními přípojkami považovat ve srovnání s jinými mikroregiony v ČR za standardní.

Zásobování vodou a odkanalizování představují jednu z limitujících oblastí technické infrastruktury, která v případě nevyhovujícího stavu již ve fázi územního rozhodování může zabránit realizaci podnikatelského záměru v daném území. Situace v zásobení kvalitní pitnou vodou je ve sledovaném mikroregionu dobrá, naprostá většina obcí je napojena buď na skupinové nebo místní vodovody. Kvalita dodávané vody ve všech případech vyhovuje parametrům pro pitnou vodu stanoveným v ČSN. Ve všech obcích s vybudovaným

vodovodem kapacita vodovodní sítě vyhovuje. Celkově tak lze stav v zásobování vodou v současné době v mikroregionu hodnotit velmi dobře.

Situace v odkanalizování není zdaleka tak příznivá. V mikroregionu „Drahanská vrchovina“ jsou na splaškovou kanalizaci a ČOV napojeny obce Drnovice, Krásensko, Račice-Pístovice, Ruprechtov a Studnice. Tato „zanedbanost“ je však bohužel srovnatelná s ostatními regiony republiky, neboť této problematice nebyla v minulosti věnována náležitá pozornost. Splašková kanalizace z rodinných domků byla a doposud ve většině případů je sváděna do jímek či septiků a čas od času vyvážena. Dešťová kanalizace je vybudovaná v obcích Nemojany a Olšany.

Svoz komunálního odpadu na skládku v Kozlancech zajišťuje ve všech obcích mikroregionu firma Respono a.s. Třídění odpadu alespoň do úrovně sklo, PET lahve a papír se provádí ve všech obcích mikroregionu. Produkce komunálního odpadu v jednotlivých obcích je uvedena v následující tabulce.

Tab. č. 25: Celková produkce komunálního odpadu v obcích mikroregionu v roce 2012

obec	počet obyvatel	produkce komunálního odpadu v tunách	počet kg na obyvatele	produkce komunálního odpadu v %
Drnovice	2 321	561,12	241,75	26,28
Račice-Pístovice	1 107	282,51	255,20	13,23
Luleč	841	389,26	426,85	18,24
Nemojany	654	171,66	262,47	8,04
Ruprechtov	570	186,04	326,38	8,71
Olšany	544	179,13	329,28	8,39
Studnice	466	102,11	219,12	4,78
Podomí	413	73,34	177,58	3,43
Krásensko	410	81,19	198,02	3,80
Ježkovice	368	73,81	200,57	3,45
Nové Sady	87	35,76	411,03	1,67
celkem	7 781	2133,90	274,24	

Pramen: Výsledky sledování indikátoru „Nakládání s komunálním odpadem“, duben 2013

Obce mikroregionu Krásensko, Podomí, Ruprechtov, Ježkovice a Račice-Pístovice se např. spojily v projektu vybudování společné kompostárny, obdržely dotaci z Operačního programu Životní prostředí a nová kompostárna zahájila v roce 2011 provoz.

Tab.č.26: Celková produkce bioodpadu v obcích mikroregionu v roce 2012

obec	počet obyvatel	produkce bioodpadu v tunách	počet kg na obyvatele	produkce bioodpadu v %
Drnovice	2 321	95,5	41,40	11,50
Račice-Pístovice	1 107	164,5	148,59	19,91
Luleč	841	59,0	70,19	7,14
Nemojany	654	13,9	20,06	1,68
Ruprechtov	570	206,5	362,28	24,99
Olšany	544	19,2	35,38	2,32
Studnice	466	0,0	0,00	0,00
Podomí	413	126,0	305,08	15,25
Krásensko	410	98,0	239,02	11,86
Ježkovice	368	43,5	118,20	5,26
Nové Sady	87	0,0	0,00	0,00
celkem	7 781	826,1	106,16	

Pramen: Výsledky sledování indikátoru „Nakládání s biologickým odpadem“, duben 2013

Poznámka: Červeně označené údaje převzaty z tabulky svozu bioodpadu ke kompostárně Krásensko
Ostatní údaje jsou převzaty ze svozu bioodpadu prováděného firmou Respono

Důležitou, avšak někdy opomíjenou, se stává otázka dostupnosti a šíření informací prostřednictvím informačních a komunikačních technologií. V tomto směru prochází nejbouřlivějším rozvojem síť Internet, jejíž výhodou je možnost využití běžných telefonních linek. Díky tomu, že umožňuje sdílet a distribuovat velké množství a šíří nejruznějších informací, se také stává jedním z důležitých předpokladů efektivního podnikání a tím i hospodářského rozvoje. Zvláště v podmínkách území s poměrně rozdrobenou sídelní strukturou a nízkou hustotou osídlení, je tento způsob šíření informací velmi efektivní. Z pohledu veřejné správy je žádoucí dále podporovat zavádění internetu do škol (ve většině už je zaveden) a budování veřejně přístupných míst s odpovídajícím technickým vybavením.

2.3. Ekonomické údaje

2.3.1. Územní finance

Vzhledem k neustálým změnám současných rozpočtových pravidel v návaznosti na vznik krajů a jejich rozpočtů se tato část strategie nebude podrobně zabývat analýzou hospodaření a jejich komentářem, ale stručně seznámí s dosavadními výsledky.

Vysvětlení skladby rozpočtu a některých názvů:

Příjmy rozpočtu jsou vlastní příjmy nebo přijaté dotace, obojí pak kapitálové a běžné. Běžné příjmy se pak dělí na daňové a nedaňové. Přijaté dotace pak na běžné a kapitálové.

Daňové příjmy rozpočtu upravuje zákon. Nedaňové příjmy tvoří zejména příjmy z vlastní činnosti obce (podnikání obce, nájmy, odvody příspěvkových organizací)

Vlastní příjmy

- z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (nemovitosti včetně pozemků)
- z prodeje finančního majetku (akcie, majetkové podíly)
- přijaté dotace z rozpočtů a předstrukturálních či strukturálních fondů Evropské unie

Kapitálové příjmy

- z prodeje dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (nemovitosti včetně pozemků)
- z prodeje finančního majetku (akcie, majetkové podíly)
- přijaté dotace z rozpočtů a předstrukturálních či strukturálních fondů Evropské unie

Běžné výdaje

- Neinvestiční výdaje – za práci, mzdy, pojistné, nákup zboží a služeb, úroky, zálohy a výdaje související s neinvestičními výdaji
- Neinvestiční transfery – podnikům a obecně prospěšným organizacím, vlastním fondům, obyvatelstvu, do zahraničí
- Neinvestiční půjčky – podobně členěné jako u neinvestičních. transferů

Kapitálové výdaje

- Investiční výdaje (nákupy nemovitostí včetně pozemků, generální opravy a rekonstrukce budov a zařízení, které zvyšují hodnotu majetku, nákup akcií a majetkových podílů)
- Investiční transfery (investiční dotace jiným rozpočtům, ale i právníckým a fyzickým osobám)
- Investiční půjčky

Indikátorem, který umožňuje nepřímé porovnání výkonnosti ekonomiky, je daňová výtěžnost (daňové příjmy obcí) na 1 obyvatele. Přesto, že lokalizace výnosu daní je dosud zatížena některými metodickými nedostatky, patří tento ukazatel v současnosti k indikátorům s nejvyšší vypovídací schopností. Sledovaným obdobím byl v tomto případě rok 2003. Jednotlivé části této kapitoly se nejprve zabývají každým z daňových příjmů zvlášť, v závěrečném shrnutí je pak provedeno celkové zhodnocení daňové výtěžnosti obcí mikroregionu „Drahanská vrchovina“. Navíc je pro ilustraci uvedeno, jaká by byla výše daňových příjmů, kdyby se už ve sledovaném období počítalo podle koeficientů daňového určení roku 2001.

Tab. č.27: Struktura příjmů a výdajů obcí mikroregionu „Drahanská vrchovina“ v letech 2001-2003

2001										
Obec	Daňové příjmy		Nedaňové příjmy		Kapitálové příjmy		Dotace		Celkem	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>
Dnovice	11030	5,05	1726	0,79	0	0,00	19667	9,00	32423	14,83
Hibrovany	3529	4,75	293	0,39	320	0,43	419	0,56	4561	6,14
Jeřkovice	1769	4,65	251	66,00	0	0,00	268	0,70	2288	6,02
Krásensko	2131	4,80	245	0,55	369	0,83	347	0,78	3092	7,02
Luleč	3895	6,05	1409	2,19	0	0,00	2156	3,35	7460	11,58
Námjany	2598	5,00	421	0,81	0	0,00	241	0,47	3260	6,00
Nové Sady	467	4,00	37	0,32	0	0,00	21	0,18	525	4,49
Olšany	2080	4,78	493	1,13	0	0,00	148	0,34	2721	6,26
Podmí	2132	5,07	1030	2,59	0	0,00	6801	16,20	10023	23,86
Račice - Pstovice	4958	4,90	458	0,45	1104	1,09	1691	1,67	8211	8,11
Ruprechtov	2697	4,83	593	1,06	0	0,00	701	1,26	3991	7,15
Sudice	2329	4,47	276	0,53	168	0,32	1098	2,11	3871	7,43
Mikroregion celkem	39615	53,34	7292	76,82	1961	2,67	33538	36,61	82426	108,89
2002										
Obec	Daňové příjmy		Nedaňové příjmy		Kapitálové příjmy		Dotace		Celkem	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>
Dnovice	2349	1,09	999	0,46	2815	1,31	835	0,39	6998	3,25
Hibrovany	3947	5,41	224	0,31	5	0,01	442	0,61	4618	6,33
Jeřkovice	1973	5,36	115	0,31	0	0,00	210	0,55	2298	6,24
Krásensko	2704	6,14	208	0,47	94	0,02	839	1,90	3760	8,54
Luleč	4674	6,89	1651	2,44	86	0,13	2500	3,69	8911	13,14
Námjany	3271	6,00	231	0,00	0	0,00	334	0,61	3836	7,00
Nové Sady	512	4,80	44	0,42	0	0,00	202	1,91	758	7,15
Olšany	2556	5,78	360	0,81	0	0,00	4161	9,41	7077	16,01
Podmí	2332	5,55	74	0,17	35	0,08	6493	15,45	8934	21,27
Račice - Pstovice	5832	5,78	335	0,33	689	0,68	1251	1,24	8107	8,03
Ruprechtov	3036	5,45	289	0,52	124	0,22	481	0,86	3930	7,05
Sudice	2728	5,24	222	0,43	33	0,06	960	1,84	3943	7,57
Mikroregion celkem	35914	63,50	4752	6,67	3796,4	2,50	18708	38,45	63704	111,59
2003										
Obec	Daňové příjmy		Nedaňové příjmy		Kapitálové příjmy		Dotace		Celkem	
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/a</i>
Dnovice	15803	7,22	1927	0,88	1775	0,81	15473	7,07	34978	15,97
Hibrovany	4586	6,14	417	0,56	2285	3,06	2526	3,38	9814	13,14
Jeřkovice	2085	5,72	107	0,29	0	0,00	447	1,22	2639	7,25
Krásensko	2789	6,33	498	1,13	479	1,08	1198	2,72	4964	11,28
Luleč	4945	7,29	1339	1,97	2888	4,26	1786	2,63	10958	16,16
Námjany	3654	6,00	131	0,24	3000	5,60	1677	3,00	8462	15,00
Nové Sady	518	5,18	10	0,10	0	0,00	60	0,60	588	5,88
Olšany	2920	6,55	90	0,20	2022	4,53	4483	10,05	9515	21,33
Podmí	2520	6,00	81	0,19	1057	2,54	6993	16,65	10661	25,38
Račice - Pstovice	5297	5,83	278	0,27	1318	1,30	1904	1,87	9427	9,27
Ruprechtov	3183	5,70	143	0,26	1797	3,26	3697	6,61	8820	15,78
Sudice	2800	5,50	68	0,13	45	0,10	3290	6,46	6203	12,19
Mikroregion celkem	51100	73,46	5089	6,23	16676	26,54	43534	62,26	117029	168,63

2001

Obec	DPFO-ZČ	DPFO-OSVČ		DPPO	Daň z nemovitosti			Celkem/rok		
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>		<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	
Drnovice	2439	1,12	1048	0,48	2634	1,20	1040	0,48	7161	3,87
Habrovany	911	1,23	140	0,19	796	1,07	523	0,70	2370	3,19
Ježkovice	356	0,94	85	0,22	390	1,03	190	0,50	1021	2,68
Krásensko	414	0,94	315	0,71	465	1,05	126	0,28	2131	4,84
Luleč	547	0,86	727	1,13	1908	2,96	713	1,11	3895	6,06
Nemojany	483	0,93	157	0,30	556	1,00	338	0,66	1534	3,00
Nové Sady	107	0,91	18	0,15	116	0,99	34	0,29	275	2,35
Olšany	403	0,93	112	0,26	499	1,15	279	0,64	1293	2,97
Podomí	402	0,96	368	0,87	450	1,07	83	0,19	1303	3,10
Račice - Pístovice	974	0,96	296	0,29	1332	1,32	520	0,51	3122	3,08
Ruprechtov	514	0,92	212	0,38	591	1,06	280	0,50	1597	2,86
Studnice	489	0,94	97	0,19	651	1,25	148	0,28	1385	2,66
Mikroregion celkem	8039	11,64	3575	5,17	10388	15,15	4274	6,14	27087	40,66

2002

Obec	DPFO-ZČ	DPFO-OSVČ		DPPO	Daň z nemovitosti			Celkem/rok		
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>		<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	
Drnovice	2349	1,09	999	0,46	2815	1,31	835	0,39	6998	5,05
Habrovany	791	1,09	195	0,27	873	1,20	459	0,63	2318	3,18
Ježkovice	400	1,09	80	0,22	451	1,22	196	0,53	1127	3,06
Krásensko	470	1,06	556	1,26	512	1,16	137	0,31	1704	6,14
Luleč	673	0,99	790	1,17	2460	3,63	751	1,11	4674	6,89
Nemojany	567	1,00	364	0,67	634	1,00	319	0,58	1884	3,00
Nové Sady	103	0,97	20	0,19	125	1,18	34	0,32	282	2,66
Olšany	466	1,05	228	0,51	500	1,13	276	0,62	1470	3,33
Podomí	461	1,09	211	0,50	493	1,17	80	0,19	1245	2,96
Račice - Pístovice	1093	1,08	555	0,55	1398	1,39	456	0,45	3502	3,47
Ruprechtov	597	1,07	162	0,29	659	1,18	302	0,54	1720	3,09
Studnice	518	0,99	120	0,23	640	1,23	310	0,60	1588	3,05
Mikroregion celkem	8488	12,57	4280	6,32	11560	16,80	4155	6,27	28512	45,88

2003

Obec	DPFO-ZČ	DPFO-OSVČ		DPPO	Daň z nemovitosti			Celkem/rok		
	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>		<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	<i>tis.Kč</i>	<i>tis.Kč/o.</i>	
Drnovice	2596	1,19	907	0,41	6000	2,74	842	0,38	10345	5,46
Habrovany	835	1,12	204	0,27	954	1,28	639	0,86	2632	3,52
Ježkovice	422	1,16	111	0,30	481	1,32	218	0,60	1232	3,38
Krásensko	530	1,20	514	1,16	574	1,30	133	0,30	2789	6,33
Luleč	805	1,19	877	1,29	2497	3,68	766	1,13	4945	7,29
Nemojany	638	1,00	565	1,05	720	1,00	343	0,64	2266	4,00
Nové Sady	108	1,08	16	0,16	128	1,28	34	0,34	286	2,86
Olšany	527	1,18	326	0,73	593	1,33	276	0,62	1722	3,86
Podomí	499	1,18	389	0,93	539	1,28	95	0,23	1522	3,62
Račice - Pístovice	1193	1,17	405	0,40	1404	1,38	498	0,49	3500	3,44
Ruprechtov	648	1,16	99	0,18	723	1,29	326	0,59	1796	3,21
Studnice	580	1,14	119	0,23	784	1,54	147	0,29	1506	2,96
Mikroregion celkem	9381	13,77	4532	7,11	15397	19,42	4317	6,47	34541	49,93

V tabulkách č. 28 a 29 je uvedena současná situace, kdy většina obcí přesně neví jaká bude finanční situace na konci roku 2013 a zda předpokládáné příjmy obcí budou v navržené výši. Navíc je celá situace zkomplikovaná odstoupením vlády, jmenováním vlády úřednické a bojem koalice (ODS, TOP 09 a strany LIDEM) v parlamentu o znovu jmenování bývalé koaliční vlády.

Tab. č. 28 : Rozpočtové určení daní na rok 2013

Obec	Počet obyvatel	Průměr na obyvatele (v Kč)		Roční příjmy (v Kč)		Celkový zisk
		dosud	nové	dosud	plán 2013	plán 2013
Drnovice	2 369	6 500,-	8 600,-	15 282 000,-	20 449 000,-	5 167 000,-
Račice-Píst.	1 105	6 900,-	8 500,-	7 652 000,-	9 402 000,-	1 750 000,-
Luleč	835	6 700,-	8 400,-	5 611 000,-	6 986 000,-	1 375 000,-
Nemojany	666	6 500,-	8 500,-	4 335 000,-	5 665 000,-	1 330 000,-
Ruprechtov	584	7 000,-	8 500,-	4 060 000,-	4 991 000,-	931 000,-
Olšany	536	7 600,-	9 700,-	4 075 000,-	5 210 000,-	1 135 000,-
Studnice	476	6 600,-	8 100,-	3 155 000,-	3 873 000,-	718 000,-
Podomí	421	6 600,-	11 000,-	2 774 000,-	4 614 000,-	1 840 000,-
Krásensko	407	6 800,-	8 500,-	2 765 000,-	3 470 000,-	705 000,-
Ježkovice	376	7 400,-	9 100,-	2 765 000,-	3 421 000,-	656 000,-
Nové Sady	88	7 100,-	8 500,-	627 000,-	744 000,-	117 000,-

Pramen: Údaje převzaty z internetových stránek TOP 09 – jaro 2013

Tab. č. 29: Rozpočtové určení daní na rok 2013

Obec	Daň z přidané hodnoty	Daň z příjmu (v Kč)		Celkový příjem za rok 2013
		právnických osob	fyzických osob	
Drnovice	10 138 601,-	4 831 805,-	5 599 787,-	20 570 193,-
Račice-Píst.	4 660 451,-	2 221 055,-	2 588 487,-	9 469 993,-
Luleč	3 462 686,-	1 650 230,-	1 946 551,-	7 059 467,-
Nemojany	2 808 403,-	1 338 415,-	1 560 574,-	5 707 392,-
Ruprechtov	2 473 524,-	1 178 820,-	1 352 929,-	5 005 273,-
Olšany	2 582 468,-	1 230 740,-	1 412 307,-	5 225 515,-
Studnice	1 919 519,-	914 795,-	1 094 323,-	3 883 637,-
Podomí	2 289 062,-	1 090 910,-	1 284 126,-	4 664 098,-
Krásensko	1 720 201,-	819 805,-	955 285,-	3 495 291,-
Ježkovice	1 696 060,-	808 300,-	929 224,-	3 433 584,-
Nové Sady	368 924,-	175 820,-	200 496,-	745 240,-

Pramen: Údaje převzaty z internetových stránek Svazu měst a obcí – aktualizováno 19.12.2012

2.3.2. Struktura hospodářství - ekonomické subjekty

Struktura hospodářství mikroregionu „Drahanská vrchovina“ je ovlivněna mnoha faktory, především přírodními podmínkami, historickým vývojem, strukturou osídlení a geografickou polohou území. V průběhu 90. let prošla ekonomika mikroregionu významnými transformačními změnami, spojenými s velmi rychlou privatizací a také s restrukturalizací činností. Byly zrušeny některé výrobní provozy, některé další se doposud potýkají s vážnými ekonomickými problémy. Ve většině původních podniků došlo či stále ještě dochází k organizačním změnám (byly uzavřeny vybrané provozy, některé subjekty se rozdělily na nové, menší organizace, řada činností byla z původních podniků vyčleněna). Na druhou stranu s rozvojem soukromého podnikání nově vznikla řada malých a středních firem, především v nevýrobní sféře, v průmyslu a ve stavebnictví, což napomohlo odvětvové a územní diverzifikaci ekonomické základny mikroregionu (zde je ovšem potřebné upozornit, že některé nově vzniklé subjekty později zanikly, v některých došlo po počátečním nárůstu k poklesu počtu pracovníků). Do vybraných průmyslových a stavebních podniků vstoupili zahraniční vlastníci, jiné byly za pomoci zahraničního kapitálu založeny.

K 31.12.2007 mělo na území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ registrováno sídlo celkem 1 362 ekonomických subjektů, z toho 1 159 živnostníků viz. tab. 30.

Tab. č. 30: Soukromé podnikání v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ (31. 12.2007)

obec, okres, kraj	fyzické osoby			
	celkem	v tom		
		živnostníci	samostatně hospodařící rolníci a zemědělní podnikatelé	ostatní
Drnovice	409	343	37	29
Ježkovice	67	54	10	3
Krásensko	52	43	3	6
Luleč	129	115	9	5
Nemojany	108	98	2	8
Nové Sady	11	10	1	0
Olšany	79	58	18	3
Podomí	70	64	5	1
Račice-Pístovice	173	147	21	5
Ruprechtov	95	78	16	1
Studnice	57	45	6	6
celkem	1 362	1 159	134	69
Okres Vyškov	14 579	12 776	1 062	741
Jihomoravský kraj	209 057	183 044	13 548	12 465

Pramen: Ekonomické subjekty v RES podle vybraných právních forem v Jihomoravském kraji k 31. 12. 2007

Tab. č. 31: Registrované ekonomické subjekty v obcích mikroregionu v roce 2012

obec	celkem	Z toho	
		Právnícké osoby	Fyzické osoby
Drnovice	495	65	430
Ježkovice	86	10	76
Krásensko	68	14	54
Luleč	203	39	164
Nemojany	144	19	125
Nové Sady	21	3	18
Olšany	129	24	105
Podomí	96	13	83
Račice-Pístovice	254	45	209
Ruprechtov	133	14	119
Studnice	71	11	60
celkem	1 700	257	1443

Pramen: ČSÚ, 2012

Hospodářské aktivity na území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ jsou do značné míry podmíněny venkovským charakterem zdejšího území. V mikroregionu mají sídlo pouze malé a střední podniky s méně než 100 pracovníky. Pro malé a střední podniky je ve srovnání s podniky velkými charakteristická na jedné straně vyšší specializace, pružnost a schopnost rychle reagovat na změny na trhu, na druhé straně zejména menší podniky mají ztížený přístup k finančním zdrojům a informacím. V oblasti průmyslu a stavebnictví figurují menší podniky často jako subdodavatelé pro velké firmy.

Na celkovém počtu ekonomických subjektů mikroregionu se téměř z poloviny podílí nevýrobní (terciární) sektor, následují zemědělství, průmysl, stavebnictví a lesnictví. V rámci nevýrobní sféry se téměř dvě třetiny registrovaných jednotek nachází v odvětví obchod, opravy motorových vozidel a spotřebního zboží, z ostatních významněji zastoupených odvětví jmenujme služby pro obyvatelstvo (ostatní veřejné, sociální a osobní služby)

a obchodní služby (činnosti v oblasti nemovitostí, služby převážně pro podniky). Mikroregion „Drahanská vrchovina“ je podobně jako většina venkovských mikroregionů charakteristický nízkým zastoupením subjektů produktivních služeb (bankovní, pojišťovací, obchodní, informační, poradenské, projektové, zprostředkovatelské a vědecko-výzkumné služby), pro které je typická lokalizace do míst s vyšší koncentrací firem, obyvatelstva a kontaktů (v blízkém okolí se jedná především o město Vyškov, ve vzdálenějším okolí pak Brno).

Zaměříme-li se na **územní rozložení** registrovaných ekonomických subjektů, vidíme spojitost mezi počtem obyvatel a počtem ekonomických subjektů v jednotlivých obcích (viz tabulka č. 31). Z celkového počtu ekonomických subjektů zaregistrovaných na území mikroregionu je 44% soustředěno ve dvou populačně největších obcích – Drnovicích (495 subjektů) a Račicích-Pístovicích (254). Nejmenší počet ekonomických subjektů je registrován v obcích na severním okraji mikroregionu (Studnice, Nové Sady, Krásensko, Podomí). V rámci lokalizace subjektů se zaměstnanci je jedna třetina soustředěna do Drnovic. Ve všech zbývajících obcích mikroregionu se nachází alespoň pět zaměstnavatelských subjektů. Nejvíce pracovních míst je v rámci mikroregionu soustředěno v Drnovicích a v Lulči (v obou případech se jedná o více než 100 míst). Více než 50 pracovníků nachází dále uplatnění v obcích Krásensko, Podomí, Račice-Pístovice a Ruprechtov. Většina obyvatel v produktivním věku však nachází pracovní uplatnění mimo území mikroregionu „Drahanská vrchovina“. Pracovníci dojíždějí za prací především do Vyškova a dále do Brna, Blanska a Rousínova.

Z hlediska perspektiv dalšího ekonomického rozvoje je důležitým faktorem i schopnost obyvatelstva přizpůsobit se, resp. adaptovat se na měnící se podmínky ekonomického prostředí. V tomto ohledu lze jako orientační indikátor využít ukazatel intenzity podnikatelské aktivity fyzických osob. Srovnáme-li podle dostupných údajů (počty registrovaných podnikatelů fyzických osob, registrovaných soukromě hospodařících zemědělců a registrovaných svobodných povolání) podnikatelskou aktivitu v mikroregionu se situací v okrese Vyškov, resp. v Jihomoravském kraji, je pro mikroregion charakteristická podprůměrná intenzita soukromého podnikání. Je to dáno především tím, že se jedná o venkovský mikroregion, byť v těsném zázemí dvou měst (okresního města a jednoho menšího města). Podnikatelské aktivity se zpravidla koncentrují především do měst, tj. do míst s vyšší koncentrací poptávky, kontaktů apod. Nejvyšších hodnot sledovaného ukazatele intenzity soukromého podnikání dosahují v mikroregionu obce Drnovice a Luleč. Na druhé straně výrazně nízkou intenzitou soukromého podnikání se vyznačují obce Nové sady, Krásensko a Studnice.

Pro hospodářství jakéhokoli území má značný význam **přítomnost zahraničních investorů**. Zahraniční kapitál v České republice vstoupil především do průmyslové výroby a do odvětví obchodu a produktivních služeb. Zahraniční investoři investovali ve vybraných podnicích do nových budov a především moderních technologií mnohdy značné částky. Většina podniků se zahraničním kapitálem zaznamenala v posledních letech nárůst počtu pracovníků a mnohé z nich hodlají v tomto trendu pokračovat i nadále. Podniky se zahraniční kapitálovou účastí dosahují ve srovnání s ostatními podniky v průměru lepších hospodářských výsledků, vyšší produktivity práce, značně vyššího objemu investic, mají lepší přístup k know-how a na nové trhy.

Na hospodářské základně mikroregionu „Drahanská vrchovina“ se podniky se zahraniční kapitálovou účastí podílí pouze okrajově.

Na situaci na trhu práce v mikroregionu však má příznivý vliv přítomnost zahraničních investorů ve Vyškově, Blansku a Brně, která napomáhá saturovat pracovní síly mikroregionu.

Většina zahraničních investorů preferuje při svém vstupu do regionu, resp. do České republiky obecně, výstavbu svých výrobních či obchodních kapacit na zelené louce před koupí existujících (většinou starších) objektů. V této souvislosti je nutné věnovat pozornost přípravě nových lokalit, určených pro hospodářské využití. Podle údajů agentury Czechinvest může jeden hektar zainvestovaného pozemku přinést investici až 110 mil. Kč a 50 pracovních míst. Základní podmínkou pro eventuální oslovování potenciálních investorů je vhodně připravená lokalita s vyjasněnými majetkoprávními vztahy. Disponibilní podnikatelské plochy na území mikroregionu jsou určeny pro drobné investory a nachází se na územích obcí Ježkovice, Luleč, Nemojany a Račice-Pístovice.

Přehled významnějších průmyslových a stavebních firem působících na území mikroregionu přináší tabulka č.32. Do tabulky jsou zařazeny známé podniky s více než 5 pracovníky. Základním zdrojem informací o průmyslových a stavebních podnicích mikroregionu byly údaje publikované Českým statistickým úřadem.

Tab. č. 32: Nejvýznamnější firmy se sídlem na území mikroregionu

název	místo	odvětví	počet pracovníků
EDMA	Drnovice	stavební práce	20
ADEX	Drnovice	obchodní činnost	13
TAURO	Podomí	kovodělný	40
NIK	Podomí	výroba sport.potřeb	5
ABLAK	Luleč	výroba oken	25
VÝROBA NÁBYTKU	Račice-Pístovice	nábytkářské	15
ELMONT	Račice-Pístovice	výroba el.kabelů	25

Pramen : Dotazníkové šetření na obcích, 2013

Závěrem můžeme konstatovat, že průmyslová základna mikroregionu je tvořena především menšími firmami v tradičních zpracovatelských odvětvích.

I do budoucna lze na území mikroregionu počítat spíše s drobnými, nejvýše středními podniky, neboť významnější investoři budou směřovat zejména do Vyškova a Blanska, které vytváří pro lokalizaci nových středních podniků příznivé podmínky.

Zemědělství

Zemědělství má v ekonomice státu nezastupitelné postavení, které plyne především z jeho základních funkcí, tj. ekonomické, ale i krajinytvorné a osídlovací. Jeho význam pro národní hospodářství nelze podceňovat i proto, že zemědělská půda stále tvoří více než 50% plochy ČR.

Zemědělství České republiky prošlo po roce 1990 náročným a složitým procesem privatizace a transformace. Období před vstupem do EU znamenalo složitý proces restrukturalizace našeho zemědělství, která měla přinést nové technologie, novou organizaci zemědělské výroby i organizaci práce v zemědělství. Snahou většiny zemědělských subjektů vzniklých v procesu privatizace, transformace a restituce byla především jejich stabilizace a nastartování nové rozvojové dráhy. Po vstupu do EU je vývoj zemědělství ovlivňován společnou evropskou zemědělskou politikou; zemědělci v rámci toho mohou využít dotace

z evropských programů (v období 2007-2013 je to především Program rozvoje venkova a Operační program Rybářství).

Význam zemědělství studovaného mikroregionu je do jisté míry již předurčen jeho geografickou polohou, která v souladu s přírodními podmínkami poskytuje jen průměrné předpoklady pro jeho rozvoj v rámci Jihomoravského kraje. Podstatná část mikroregionu se totiž nachází ve více členitém a výše položeném georeliéfu Dražanské vrchoviny, který je již pro intenzivnější formy zemědělství méně příznivý. Pouze nejvýchodnější část mikroregionu, tj. zejména území katastrů Drnovice, Luleč a Nemojany, které se již nacházejí v rovinném a níže položeném georeliéfu Vyškovské brány, poskytují velmi dobré podmínky pro intenzivní formy zemědělství. K celkovému hodnocení přírodních podmínek pro zemědělství nepatří jen nadmořská výška, ale i vhodnost či nevhodnost půdních poměrů a klimatických podmínek. Všechna tato kritéria se pak promítají do pedologických vlastností zemědělské půdy a jejich prostřednictvím následně do vyjádření produkční schopnosti zemědělské půdy.

Celkové využití zemědělského půdního fondu sledovaného území dokládá poměrně intenzivní využívání území, což např. dokumentuje vysoký podíl orné půdy. Průměrné procento zornění pro okres Vyškov je 91,8%, což je mnohem více než průměr pro celé území ČR – 72,4%. Zejména na území Vyškovské brány je tento ukazatel vysoký, převyšující 90%, naopak směrem na severozápad procento zornění postupně klesá a v nejvýše položených územích mikroregionu – Krásensko, Studnice již klesá i pod celostátní průměr.

Charakter rostlinné výroby mikroregionu je tak vlastně dvojitý. Na území Vyškovské brány, kam zasahuje zemědělská výrobní oblast řepařská, je rostlinná výroba velmi intenzivní, zaměřena především na pěstování tradičních plodin, jako je ozimá pšenice a jarní ječmen, potravinářské event. sladovnické hodnoty a cukrová řepa. Tato skladba rostlinné výroby je pak vhodně doplňována produkcí pícnin na orné půdě, především kukuřicí na siláž a vojtěškou, po roce 1990 také výrazným nástupem tzv. alternativních plodin, zejména řepky olejné, ale i máku. Na druhé straně rostlinná výroba výše položených území mikroregionu již není tak intenzivní. Procento zornění je mnohem nižší a postupně se zde zvyšuje podíl trvalých travních porostů. V rostlinné produkci však nadále převládají obiloviny, ale již především méně náročné krmné odrůdy ozimého ječmene a pšenice, doprovázené produkcí pícnin na orné půdě, zejména jetel, postupně narůstá význam produkce řepky. Naopak poněkud na ústupu je produkce tradičních plodin těchto regionů, jako jsou brambory, event. len. Všechny velké výrobní jednotky mikroregionu jsou zaměřeny na kombinovanou zemědělskou výrobu, tj. že poměrně intenzivní rostlinnou výrobu vhodně doplňuje výroba živočišná, která je zaměřena zejména na produkci mléka, vepřového a hovězího masa.

Zemědělství sledovaného mikroregionu, stejně jako celé naše zemědělství, prošlo složitým obdobím restituce, privatizace a transformace. Do roku 1990 byl celý region v působnosti pouze družstevního sektoru, v mikroregionu hospodařila dvě velká integrovaná zemědělská družstva, a to JZD Krásensko a JZD Vyškov-Dědice, jen zčásti na studované území zasahovaly i areály hospodářského působení JZD Rousínov a JZD Rostěnice, k.ú. Nemojany. Uvedená družstva tak obhospodařovala prakticky většinu zemědělské půdy mikroregionu. V současné době na území mikroregionu „Dražanská vrchovina“ hospodaří především dva podniky právnických osob, které vznikly z transformovaných zem. družstev, buď dalším vyčleněním nebo privatizací. Největším podnikem na území mikroregionu je ZD Krásensko, které vzniklo transformací z původního JZD a hospodaří na 1 675 ha zemědělské půdy a Zemědělská společnost a.s. Drnovice, která hospodaří na 1 184 ha zemědělské půdy.

Situace ve vybraných zemědělských podnicích

ZD KOJÁL KRÁSENSKO

Zemědělské družstvo vzniklo transformací z původního JZD Krásensko. V současné době hospodaří na 1 675 ha zemědělské půdy v těch nejhorších přírodních podmínkách okresu Vyškov, a to na k.ú. Ježkovice, Ruprechtov, Podomí, Krásensko, Studnice a Nové Sady. ZD představuje určitou anomálii v rámci typicky hanáckého okresu Vyškov, svojí polohou ve středních nadmořských výškách Dražanské vrchoviny se řadí spíše k podnikům bramborařského výrobního typu. Ve výrobním zaměření podniku převládá zemědělská prvovýroba (98%), zbytek představují služby. Na 1 405 ha orné půdy podnik pěstuje zejména obiloviny a řepku, zbývající část orné půdy je věnována produkci pícnin. V živočišné výrobě podnik chová skot a prasata. V rozsahu dodavatelské působnosti podniku převládá okresní význam (až 70%). Obilí a řepku podnik dodává do ZZN Vyškov, sladovnický ječmen do Obchodních sladoven Prostějov, mléko do mlékárny Otínoves a maso na jatka do Bučovic. V reálných záměrech do budoucna podnik počítá s mírným rozvojem, především v živočišné výrobě. Jako hlavní bariéry rozvoje uvádí nesplněné restituční a nízkou ochranu domácího agrárního trhu.

ZEMĚDĚLSKÁ SPOLEČNOST DRNOVICE a.s. (ZS a.s.)

Zemědělské družstvo vzniklo v roce 1991 oddělením a transformací z bývalého JZD Vyškov-Dědice a v současné době hospodaří na 1 184 ha zemědělské půdy, především na k.ú. Drnovice, Pístovice, Račice a Luleč. V zaměření činnosti podniku převládá zemědělská prvovýroba (až 99%). Na 1063 ha orné půdy podnik pěstuje především obiloviny, cukrovku a řepku. Živočišná výroba je zaměřena na chov skotu a na chov prasat. V dodavatelské působnosti firmy mírně převládá nadokresní význam – 60%. Mléko podnik dodává do Olmy Olomouc, cukrovku do cukrovaru Vrbátky, obiloviny a řepku do ZZN Vyškov, pro odbyt masa má firma více odběratelů. Jako hlavní bariéru svého rozvoje podnik uvádí špatnou ekonomickou situaci danou především politikou vlády.

Závěrem je nutné zdůraznit, že v současných tržních podmínkách a za současné ekonomické situace jsou zemědělské podniky v mikroregionu „Dražanská vrchovina“ vysoce závislé na agrární politice státu. Ekonomická situace v zemědělských podnicích regionu je špatná, což jen koresponduje se složitou situací celého resortu zemědělství v ČR. Mezi nejzávažnější nedostatky patří zejména pokřivení dodavatelsko – odběratelských vztahů, nízká výkupní cena zemědělských produktů, nedořešení vyplácení restitučních podílů apod. Hlavním cílem rozvoje zemědělství ve studovaném mikroregionu bude především udržení konkurenceschopnosti agrárního sektoru vůči EU a světu, při zachování intenzivního i extenzivního zemědělství na co největší ploše, při dostatečné úrovni příjmů zemědělské populace. Rozvoj konkurenceschopné, intenzivní, avšak environmentálně šetrné zemědělské výroby ke které má sledované území jen zčásti vhodné předpoklady (okolí Drnovic), musí být doprovázen také diverzifikací zemědělských podniků i do výroby netradičních zemědělských surovin pro nepotravinářské využití a do nezemědělských činností, zejména ve výše položených částech regionu. Musí být zachovány komparativní výhody plynoucí z koncentrované zemědělské výroby při respektování environmentálních požadavků. Dále se předpokládá modernizace zemědělských a potravinářských podniků a rozvoj efektivní struktury agrárního trhu, které povedou k prosperitě zemědělských podniků, k jejich přiměřeným příjmům, k vytváření důstojných pracovních a životních podmínek zemědělského obyvatelstva.

Zemědělství mikroregionu se tak musí výrazně spolupodílet na zachování a dalším rozvoji venkovského prostředí a udržení osídlení venkova. Mezi nosná odvětví v rostlinné výrobě mikroregionu bude nadále patřit intenzivní produkce kvalitních potravinářských obilovin a cukrové řepy (obecně nižší polohy), dále to bude produkce krmných plodin, v méně příznivých polohách pak doprovázena zejména produkcí krmných obilovin. Na dočasně nadbytečných plochách orné půdy bude průběžně narůstat produkce alternativních plodin, ve sledovaném území především řepka, slunečnice, luskoviny, mák. V živočišné výrobě vedle tradičního chovu prasat, bude nutné zachovat a posílit chov skotu na mléko, v méně vhodných a členitějších polohách pak bude nutné posílit chov skotu bez tržní produkce na mléko, spojené s vybudováním pastevních areálů (nejvyšší polohy mikroregionu).

2.4. Krajina a životní prostředí

2.4.1. Charakter krajiny

Mikroregion „Drahanská vrchovina“ zaujímá území, které přísluší převážně krajinnému celku označovanému jako „Drahanská vrchovina“ či vysočina, ale zasahuje rovněž na jeho úpatí do Vyškovské brány, která spojuje úvaly Dyjsko–svratecký a Hornomoravský. Drahanskou vysočinu budují horniny mladších prvohor – spodnokarbonské droby, břidlice a slepence těžené na okraji této vysočiny v řadě lomů, nejproslulejší jsou již opuštěné, např. u Lulče. Drahanská vysočina je ohraničena zlomovým svahem – stupněm na linii Habrovany–Drnovice. Úpatí Drahanské vysočiny je ve výškách kolem 300 m n.m. a povrch odtud stoupá výrazným svahem až na 450–530 m n.m. na plošiny, do nichž jsou zaříznuta hluboká údolí Říčky, Rakovce, Malé Hané a Velké Hané spolu s jejich přítoky. Mezi těmito žlebovitými údolními jsou svahové rozsochy vybíhající z plošin na úpatí Drahanské vysočiny. Vrcholová plošina, či spíše planina dosahuje Kojálem výšky 600 m n.m. Drahanská vysočina se zde tak skládá ze dvou částí: vrcholové planiny s úvalovitými mělkými údolními a z okrajového svahu, který je rozčleněn do žlebovitých údolí a mezižlebových svahových rozsoch.

Vyškovská brána představuje sníženinu mezi Drahanskou vysočinou a Středomoravskými Karpaty (Litenčické vrchy, Ždánický les) a mezi výše uvedenými moravskými úvaly. Její povrch je tvořen úvalovitými mělkými údolními oddělenými plochými hřbety. Liší se od okolních vyvýšenin svými horninami – sprašemi, sprašovými hlínami a neogenními nezvrásněnými jíly/slíny, písky a štěrky. Povrch vyškovské brány klesá z úpatních zhruba 300 m n.m. až na 250 m n.m., v našem území je rozvodí Rakovce a Hané u Tučap. Měkce modelovaný reliéf Vyškovské brány silně kontrastuje s okrajovým svahem Drahanské vysočiny, výrazně rozčleněným žlebovitými údolními.

Má-li Vyškovská brána relativně teplé podnebí, pak okraj Drahanské vysočiny má podnebí mírně teplé a vrcholová planina na úrovni Kojálu již mírně chladné podnebí. Projevuje se tak gradient vzestupu ročního úhrnu srážek z 550 mm na 650 mm, ale především růst specifického odtoku udávaného v litrech za sekundu pro 1 km²: ve Vyškovské bráně dosahuje hodnot 1–2, zatímco na vrcholové planině kolem 4. Je to dáno poklesem výparu, který v rovnici vodní bilance hraje důležitou roli. Tohoto fenoménu vodní bilance se využívá např. v jímání vod (údolní nádrž Opatovice). Odtok vody je zrychlován lidskými zásahy – rozšířením orné půdy, odlesňováním a vodní bilance území je značně napjatá, chybějí významnější vodní zdroje, zato lokální jsou hojné.

Půdní pokryv Drahanska odpovídá výše uvedenému členění území podle reliéfu. Ve Vyškovské bráně jsou kombinace kulturních černozemí a hnědozemí s přechody do naplavených půd a černic (semiglejů – sezónně zamokřených půd podzemní vodou), na úpatí jsou plavozemě a pseudogleje (sezónně zamokřené půdy srážkovou vodou). Jsou vesměs

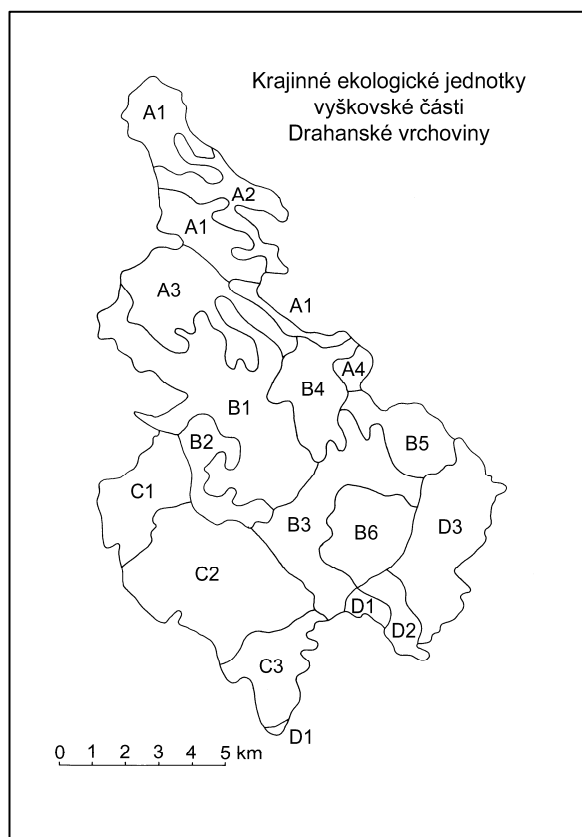

úrodné, o čemž svědčí převaha orné půdy. Okraj Dražanské vysočiny má převážně hnědé půdy a mělkozemě s hojným skeletem (minerální částice větší než 2 mm). Tyto půdy jsou vesměs zalesněné, jejich zemědělské využití je možné pastvinami a loukami. Vrcholová planina Dražanské vysočiny má kombinaci hnědých půd a pseudoglejů, půdy zde nejsou tak mělké jako na okrajovém svahu a plošší reliéf umožňuje převedení na orané půdy s melioracemi. Půdy jsou chudší než ve Vyškovské bráně, je nezbytné dodávat živiny.

Původní vegetací Dražanské vysočiny byly bučiny s doubravami v nižších polohách a s jedlí ve vyšších polohách. Dnes jsou na planině hlavně pole se zbytky vlhkých luk s upolínem a na okrajovém svahu + žlebovitých údolích zbytky bučin a kulturní smrčiny. Na okrajovém svahu jsou i sady, louky, pastviny a v poslední době šířící se lada. Potenciálně by zde byly dubohabrové háje a acidofilní doubravy na teplém okrajovém svahu, v údolích a na planině bikové bučiny a květnaté bučiny, luhy a olšiny, vlhké louky i sušší lemové louky na okrajovém svahu. Květena Dražanské vysočiny náleží ke středoevropským listnatým lesům, na planině jsou i zbytky podhorské květeny (udatna lesní, třtina chloupkatá, měsíčnice vytrvalá, devětsil bílý aj., na loukách upolín evropský, zvonečník hlavatý aj.) Na okrajový svah zasahují druhy z Karpat, ale i druhy ponticko-panonské až ponticko-jihosibiřské (len žlutý, koniklec velkokvětý aj.). Vyškovská brána patří ke sprašovým pahorkatinám, kde byly původně dubohabrové háje s teplomilnými doubravami, v jejich květeně se prolínaly prvky hercynské (středoevropské), panonské a karpatské. Tento ráz je zcela potlačen téměř úplným odlesněním. Přibýly zato akátiny, zůstaly jen fragmenty luk, přibývá travnatých lad, jen lokálně jsou lesíky, pruhy dřevin – kultivarů. Dnešní Vyškovská brána má ráz kulturní stepi.

Pro potřeby rozlišení krajinných ekosystémů, jejichž management je naplněním konceptu trvalé udržitelnosti, potřebujeme jemnější prostorové členění mikroregionu „Dražanská vrchovina“, jež by umožnilo určit strategii trvalé udržitelnosti v návaznostech na mezinárodní zkušenosti a se základním respektem k naší kulturní krajině. Pečlivou analýzou přírodních i kulturních složek krajiny, jejího využívání a kulturního dědictví můžeme prostorově strukturovat mikroregion „Dražanská vrchovina“ do následujících **prostorových krajinných ekologických jednotek**:

Obr. č. 5

A1	Krásenské rozsochy a Studnice	C1	Horní Říčka
A2	Údolní vějíř Malé Hané	C2	Olšanská
A3	Ruprechtovské hřbety a údolí	C3	Habrovanská
A4	Střední/dolní Malá Haná		
B1	Horní Rakovec		
B2	Račické hřbety a údolí	D1	Dolní Rakovec
B3	Pístovická údolí	D2	Rozvodí Rakovce a Hané
B4	Ježkovické hřbety a údolí	D3	Drnovická údolí a hřbety
B5	Hřbet Rozepře		
B6	Lulečský kopec		

Krajinné jednotky skupiny A jsou spojeny na jihu s údolím Rakovce a na severu s Malou Hanou, jejíž údolní svahy plynule přecházejí do rozsoch, které vybíhají z vrcholové planiny Dražanské vysočiny. Vodní tok vzniká ze 4 zdrojnic v prostoru Krásenska a Kulířova ve výškách 570 a 555 m n.m. a poměrně rychle se zařezává pod krátkými pramennými úvalovými úseky až 100 m hlubokým žlebem do okraje Dražanské klenby a velmi podobně jako Velká Haná vytváří aditivní prostorovou strukturu rozsoch a žlebů. Rozlišujeme jednotku A1- rozsochy a posléze dva úseky žlebů: horní A2, což je vějíř žlebů Malé Hané a jejích přítoků, dolní úsek Malé Hané - A4 - pak představuje opět vějíř žlebů, který je zčásti zatopen vodní nádrží Opatovice dokončenou v r. 1972.

Tab. č. 33: Členění druhů pozemků na území mikroregionu „ Dražanská vrchovina“

Druhy pozemků	Drnovice	Ježkovice	Krásensko	Luleč	Nemojany	Nové Sady	Olšany	Podomí	Rač.-Píst.	Ruprechtov	Studnice	celkem
orná půda	588	229	270	452	285	93	92	107	323	317	400	2969
zahrady	36	17	9	48	32	5	27	10	45	18	14	236
ovocné sady	4	6	0	6	8	0	4	1	7	3	2	41
travní porost	10	33	60	12	12	122	36	15	107	70	95	572
Zeměd.půda	641	287	339	518	337	221	159	133	264	408	511	3818
lesní půda	460	827	323	435	204	5	1654	388	1266	688	84	6334
vodní plochy	5	12	6	4	8	0	1	2	6	3	1	48
zastav. plocha	31	7	9	16	10	5	7	8	12	11	12	128
ostatní plocha	59	35	50	120	43	12	50	15	50	37	23	494
Nezeměd.půda	555	881	388	575	265	22	1712	413	1334	739	120	7004
celkem	1196	1168	727	1093	602	243	1871	546	1598	1147	631	10822

Pramen: ČSÚ, MOS, 2009, údaje k 31.12. 2008

2.4.2. Vodní plochy

Podnebí v mikroregionu je možné charakterizovat jako teplé s maximem srážek v letních měsících a minimem v zimních měsících. Přírodními zdroji půdní vody jsou především vodní toky, srážky a podzemní vody.

Nejdůležitějším zdrojem půdní vody jsou atmosferické srážky. Vzhledem k poměrně nízkým srážkám v území dochází ke krátkodobému provlhčení půdy pouze na jaře, neboť během léta převažuje výpar nad vsakem. Rybníky se nacházejí ve všech obcích mikroregionu. Obce mikroregionu mají snahu nejen současné rybníky zachovat, ale i bývalé rybníky obnovit, opravit a případně je vyčistit a umožnit na nich koupání.

Tab. č. 34: Přehled rybníků v obcích mikroregionu

obec	počet rybníků	vlastník	plán do budoucna
Drnovice	1	Zem. spol. Drnovice	není znám
Ježkovice	1	obec	opravit břehy, provést revitalizaci
Krásensko	1	obec	v r. 2013 provedena revitalizace
Luleč	3	1 x obec	oprava břehů, brouzdaliště, drob. staveb
Nemojany	1	obec	zatím plán není
Olšany	1	obec	vyčistit zadní část rybníku a opravit přítoky
Podomí	1	obec	provést revitalizaci a stavbu ret.nádrže
Račice-Pístovice	6	1 x obec	rybníky odbahnit
Ruprechtov	1	obec	revitalizovat
Studnice	3	obec	rybníky odbahnit, výpusti rekonstruovat

Pramen: Dotazníkové šetření v obcích, 2013

Tabulka č.35: Vodní plochy mikroregionu „Drahanská vrchovina“

obec	Druh vodní plochy v m ²						Zamokř. plocha
	Přirozený tok	Upravený tok	Vodní nádrž				
			rybník	přírodní	umělá		
Drnovice	34526	1723		13012			4905
Ježkovice	14340	2066			20310	86376	
Krásensko	40589			3807	732	8585	
Luleč	26113	1988			9815	4532	
Nemojany	40726			32366			
Nové Sady					396		
Olšany	1294				4877		
Podomí	19739	1269					
Račice-Pístovice	47988	2261		12955			
Ruprechtov	8465	2464			4001	13989	
Studnice		1045			2335		2581

Pramen : Katastrální úřad Vyškov 2004

2.4.3. Zvláště chráněná území

Krajinářská hodnota území je zdůrazněna včleněním jeho části do dvou **přírodních parků**. Ty představují speciální kategorii zvláště chráněných území definovaných zákonem ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, „jako území sloužící k ochraně krajinného rázu, kterým je zejména přírodní, kulturní a historická charakteristika určitého místa či oblasti.

Slouží kromě jiného k obnově duševních i fyzických sil člověka přiměřenou rekreační činností v nenarušeném nebo málo narušeném přírodním prostředí“. Do území mikroregionu jmenovitě zasahují Přírodní park Říčky, který zasahuje do katastrálního území obcí Olšany a Račice-Pístovice a Přírodní park Rakovecké údolí, který se nachází na části katastrů obcí Ruprechtov a Račice-Pístovice.

2.5. Cestovní ruch

Mikroregionu „Drahanská vrchovina“ má v rámci jižní Moravy pro rozvoj cestovního ruchu dobré předpoklady. Největší potenciál spočívá v kulturní krajině regionu, která je výsledkem přetváření přírodní krajiny tvůrčí lidskou prací a vytváří množství atraktivních zákoutí, pohledů a příležitostí pro různé typy turistických výletů. Navíc je doplněna o významné historické kulturní a technické památky. Potenciál pro rozvoj cestovního ruchu je zvýrazněn výhodnou polohou území v širším zázemí brněnské aglomerace, což je zdůrazněno i dobrým dopravním spojením s Brnem – území je v kontaktu s dálnicí D 1 a s železniční tratí č. 300.

Cestovní ruch se postupně v celosvětovém měřítku stává významným hospodářským odvětvím. Zvýšení turistické návštěvnosti může v území posílit kupní sílu obyvatelstva a zajistit prosperitu podnikům, které by se službami jen místnímu obyvatelstvu těžko užívaly. Kvalita poskytovaných služeb a jejich nabídka pak recipročně ovlivňují spokojenost návštěvníků, a působí tak i na jejich rozhodování, zda navštívit území znovu. Návštěvnost se dá významně ovlivnit i propagací území a jeho atraktivit. Cestovní ruch tak stále více přebírá rysy typického hospodářského odvětví, v jehož rámci účelně vynaložené investice mohou přinést zisk. Současně jde o odvětví, jehož rozvoj lze více než v jiných případech ovlivnit aktivitou veřejného sektoru.

Využití turistického potenciálu mikroregionu a rozvoj cestovního ruchu se ukazuje jednou z nejdůležitějších oblastí společného zájmu obcí mikroregionu. V roce 2009 získal mikroregion dotaci na projekt „Poznejte Drahanskou vrchovinu“. Projekt byl z velké části financován z Regionálního operačního programu NUTS 2 Jihovýchod. Svazek obcí získal na tento projekt dotaci ve výši 1 474 585,02 Kč, ke které z vlastního rozpočtu dodal 119.560,95 Kč. Projekt byl zaměřen vedle propagace mikroregionu klasickými propagačními materiály na zvýšené využití elektronické a digitální formy propagace a využití internetu.

Turistické cíle

Mikroregion „Drahanská vrchovina“ jako celek se vyznačuje příznivými krajinnými předpoklady pro využití v oblasti aktivit cestovního ruchu a rekreace, a to i v kontextu celého Jihomoravského kraje. Reliéf mikroregionu, jak již napovídá jeho název, je součástí Drahanské vrchoviny, jejíž tvoří jihovýchodní okraj. Pomyslnou osu mikroregionu tvoří turisticky vyhledávané údolí potoka Rakovce. K vysoké scénické hodnotě a turistické atraktivitě zdejší krajiny přispívá vysoká lesnatost – více než 40% rozlohy mikroregionu (56%) tvoří lesní porosty. Zvlněná krajina mikroregionu (nadmořská výška se pohybuje v intervalu 260 – 600 m n. m.) skýtá dobré podmínky pro pěší turistiku a cykloturistiku.

Tab. č. 36: Turistické cíle a turistická infrastruktura v obcích mikroregionu „Drahanská vrchovina“

	turist. trasa	koupaliště	nauč. stezka	cyklo-trasa	významná místa	významní rodáci
Drnovice	ano	ne	ne	ano	Kostel sv.Vavřince Drnovické žump Rozhledna Chocholík	A.Rosenfeld E.Trávníček Baron Mundy
Ježkovice	ano	ne	ano	ano		
Krásensko	ano	ne	ano	ano	Zemanská Rychta Kostel sv.Vavřince, Kojál	
Luleč	ano	ano	ano	ano	Kostel sv.Izidora Kostel sv.Martina, Starý hrad	
Nemojany	ano	ano (v rybníku)	ne	ano	Rybník Chobot (sport. rybaření), Boží muka u st.silnice	
Nové Sady	ne	ne	ne	ne		Ing.Jan Adamec (průkopník moderního zemědělství)
Olšany	ano	ano	ano	ano	Přírodní park Říčky, Farma Bolka Polívky	
Podomí	ano	ne	ano	ano		Prof.E.Černý- Křetínský
Račice- Pístovice	ano	ano (v rybníku)	ano	ano	Račický zámek, kostel zvěstování Panny Marie, Přírodní parky Říčky a Rakovecké údolí, Pístovický rybník	Alois Hudec (olympijský vítěz 1936)
Ruprechtov	ano	ano (v rybníku)	ano	ano	Větrný mlýn, došková chaloupka	
Studnice	ne	ne	ano	ano	Studnické louky- přírodní památka	

Pramen : Dotazníkové šetření u obcí mikroregionu, 2013, turistické mapy, průvodce

Z přírodních památek a zajímavostí, nacházejících se na území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ patří k nejvýznamnějším území Přírodního parku Rakovecké údolí s výskytem zachovalých vlhkých luk, meandrujícím potokem Rakovec s břehovým porostem a svahy se slepencovými skalami. Z ostatních přírodních památek jmenujme např. Drnovické žumpy, Studnické louky a chráněnou lipovou alej lemující státní silnici II/430 (k.ú. Nemojany a Luleč).

Z dalších turisticky vyhledávaných cílů jmenujme areály Pístovického rybníka a lulečského přírodního koupaliště Libuše, z nichž je zejména koupaliště Libuše hojně navštěvované v letní sezóně a v posledních letech velmi populární areál Farmy Bolka Polívky v Olšanech s možnostmi jezdeckví a celoročně řadou kulturních a sportovních akcí. Osud Farmy je ovšem závislý na vyřešení nemalých dluhů, do kterých se firma v roce 2012 dostala.

Stručný seznam turisticky nejatraktivnějších lokalit i potenciálních turistických cílů je v tabulce č. 36 uveden na základě výpovědí představitelů obcí a s pomocí existujících turistických průvodců a propagačních materiálů.

Obce mikroregionu jsou také rodištěm či působištěm řady významných osobností. To vytváří potenciál pro zvýšení návštěvnosti území v rámci kulturní turistiky spojené s návštěvou míst pobytu významné osobnosti (v případě turistického zpřístupnění těchto míst). V tabulce je dále uvedeno, zda obcí prochází značená turistická cesta, cyklotrasa (i neznačená) a zda je v obci či jejím blízkém okolí možnost koupání.

2.5.1. Infrastruktura pro cestovní ruch

Ačkoliv území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ je z hlediska cestovního ruchu poměrně atraktivní, nelze podlehnout iluzi, že to samo o sobě stačí k přilákání většího množství návštěvníků. Pokud nebude vytvořena či optimalizována základní turistická infrastruktura (od značení turistických tras, cyklotras přes možnosti koupání, jízdy na koních až po další návazné služby umožňující vyžití v případě nepříznivého počasí atd. a s tím související stravovací a ubytovací služby ve vhodné struktuře a množství), nelze očekávat ani větší ekonomické efekty z rozvíjejícího se cestovního ruchu. Přehled stávajícího stavu vybavenosti území mikroregionu turistickou infrastrukturou z hlediska možných rekreačních aktivit přináší následující kapitola, ubytovací možnosti jsou blíže zmíněny v navazující pasáži.

Dále je nutné připomenout, že jakákoliv expanze rekreačních, turistických a sportovních funkcí a jim odpovídajících zařízení není myslitelná bez úzce koordinovaného rozvoje funkcí a infrastruktur dalších - doprava, inženýrské sítě, služby, výroba, zajišťující základní ekonomickou stabilitu území, péče o krajinu, rozvoj lidských zdrojů, otevřená a konstruktivně orientovaná informační politika, vyšší stupeň institucionalizované koordinace společných aktivit na území mikroregionu atd.

Venkovská turistika a agroturistika

Pojem agroturistika označuje specifickou formu rekreačního turistického provozu charakterizovaného ubytováním formou privátu na zemědělské farmě, zatímco venkovská turistika je charakterizována jako turistický provoz spojený s ubytováním formou privátu nebo malého pensionu ve venkovském území s relativně zachovaným kvalitním přírodním potenciálem. Tento druh rekreace je na území mikroregionu v současné době oficiálně realizován pouze okrajově formou několika privátů např. v Podomí. Přesto právě pro něj má mikroregion dobrý potenciál a dokonce je možné konstatovat, že aktivizace tohoto potenciálu je možná za relativně nejnižších nákladů ve srovnání s ostatními segmenty rekreačního provozu.

Vhodné lokality pro agroturistiku je možné nalézt víceméně na území celého mikroregionu, přesto nejlepší podmínky se vyskytují v jeho střední a severní části. Do takto vymezeného území lze zařadit obce jako Studnice, Krásensko, Podomí, Ruprechtov, Ježkovice, Račice-Pístovice. Jedná se o menší obce, většinou se zajímavou, historicky stabilizovanou modulovou strukturou s funkční vazbou na cenné a stabilizované přírodní zázemí, umírněně hospodářsky využívané.

Pěší turistika

Území mikroregionu se celou řadou svých parametrů řadí mezi oblasti z pohledu pěší turistiky atraktivní. Jedná se o území, které se nachází v širším zázemí města Brna a v blízkosti Vyškova, v kontaktu na významnou dopravní tepnu (dálnice D1, železniční trať č. 300), navíc leží nedaleko další turisticky velmi atraktivního území Moravského krasu. Většina území mikroregionu má příznivou morfologii, vegetační skladbu, přiměřenou přehlednost a alespoň základní atraktivitu danou dostupnými pamětihodnostmi a zajímavostmi. Jisté omezení ovšem představuje víkendová dostupnost území hromadnou dopravou (viz. kapitola doprava a dopravní dostupnost).

Území mikroregionu je celkem rovnoměrně pokryto sítí turistického značení spravovaného Klubem Českých turistů. Turistické značení v Rakoveckém údolí doplňuje naučná stezka s deseti informačními tabulemi. Je však třeba uvědomit si, že v naznačených podmínkách mikroregionu značené turistické cesty nepředstavují rozhodující limit turistického provozu – ten je třeba hledat v související infrastruktuře – možnosti ubytování, stravování, občerstvení,

odpočinku, návštěvy turistických nekrajinářských atraktivit, provázanost na jiné aktivity v území (kulturní, rekreační, sportovní) – značení turisticky frekventovaných nebo poptávaných tras je pak až sekundární záležitostí.

Cykloturistika

Pro cykloturistiku poskytuje krajina mikroregionu „Drahanská vrchovina“ ideální terény. Podle Cykloatlasu Česko (SHOCART, www.cykloatlas.cz), prochází přes území mikroregionu několik značených cyklotras. Na území mikroregionu okrajově zasahuje dálková trasa Hradec Králové – Břeclav, která prochází přes katastry obcí Račice-Pístovice a Olšany. Vedle ní je mikroregion protkán vyznačenými regionálními cyklotrasami, které prochází katastry všech dotčených obcí (cyklotrasa Rousínov – Studnice). Řada dalších vhodných tras pro cyklisty v terénu zatím vyznačena není, při jejich absolvování je proto nutná zvýšená orientační pozornost. V souvislosti s rostoucí oblibou cykloturistiky, bude patrně postupně doplňování sítě stávajících cyklotras pokračovat.

Hipoturistika

Hipoturistiku je v našich podmínkách nutno považovat za relativně okrajovou formu rekreační turistiky. Z hlediska potenciálu mikroregionu pro tyto aktivity můžeme konstatovat, že přírodní a krajinná dispozice je velmi dobrá, infrastruktura však neúplná. V současné době umožňuje vyjížďky na koních Farma Bolka Polívky v Olšanech.

Letní rekreace u vody

V téměř polovině obcí mikroregionu mohou návštěvníci v letní sezóně využít možností koupání v přírodních či umělých koupalištích (možnosti koupání jsou v obcích Luleč, Nemojany, Olšany, Račice-Pístovice a Ruprechtov). Turisticky nejnavštěvovanější a nejatraktivnější je přírodní koupaliště Libuše v Lulči a částečně také Pístovický rybník, i když jeho návštěvnost v posledních letech značně poklesla. Lidé již nemají tolik v oblibě koupání v „nečisté vodě“ a hodně vyškovských občanů dává dnes přednost Aquaparku ve Vyškově. V blízkosti obou jmenovaných vodních ploch, stejně jako u rekreačně využívaných rybníků v Ruprechtově a v Nemojanech (rybník Chobot) se nachází nejen množství rekreačních objektů, zejména chat, ale i dostatečné množství restaurací a pohostinství.

Zimní rekreace

Vzhledem k nižší nadmořské výšce (a tudíž kratší době trvání sněhové pokrývky) není zimní část sezóny pro cestovní ruch na území mikroregionu příliš významná – jednoznačně zde převažuje význam letních turistických aktivit. Uvedenému odpovídá i skutečnost, že na území mikroregionu nejsou vyznačené žádné speciální lyžařské trasy a není zde provozován žádný lyžařský vlek. Zimní rekreační sporty jsou tak dnes na území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ pěstovány pouze individuálně a pouze v případě dobrých sněhových podmínek – jedná se především o běh na lyžích.

Tab. č. 37: Rozvojové záměry jednotlivých obcí v oblasti cestovního ruchu

obec	záměr
Drnovice	Vytvořit přírodní koupaliště "Na rybníku",
Ježkovice	Revitalizace rybníka
Krásensko	Rekonstrukce rybníků, včetně vytvoření možnosti koupání, využití polních cest v regionu pro cyklisty i turistiku
Luleč	Odpočinková místa v obci a vyhlídka
Nemojany	Zbudování naučné stezky
Nové Sady	Vybudování rybníka
Olšany	Naučná stezka kolem studánek
Podomí	Oživování regionálních pověstí Živá muzea, oživení tradic
Račice-Pístovice	Obnova koupaliště Srdíčko pod zámkem
Ruprechtov	Naučná stezka Cyklotrasy Upravované běžkařské trasy a lyž.vlek
Studnice	Revitalizace rybníka Udržované běžecké trasy v zimě
Mikroregion	Rozvoj a údržba cyklostezek a dalších turistických stezek /(např. běžecké trasy), propagace

Pramen : Výstupy z kulatých stolů v obcích, projekt Zdravý mikroregion „Drahanská vrchovina“: Příležitost pro budoucnost (2008), Plán práce mikroregionu 2008 a 2009, dotazníkové šetření v obcích - 2013

Specifické druhy rekreace

Z nabídky specifických rekreačních aktivit lze na území mikroregionu uvažovat zejména o rozvoji těch, které jsou vázány na volnou přírodu (lov, rybolov), na klidové zóny (výuka) apod. V této souvislosti je možno zmínit středisko ekologické výchovy v Krásensku, které poskytuje týdenní pobytové kurzy zaměřené na přírodovědu, ekologii a výchovu k trvale udržitelnému rozvoji. Rozvojové možnosti do budoucna skýtají rovněž akce vázané na tradiční nebo umělecká řemesla. Vždy je však potřebná vazba na konkrétní rozvojový projekt, který bude provázán s dalšími rozvojovými aktivitami mikroregionu.

Ubytovací možnosti

Podle údajů získaných pomocí dotazníkového šetření u obecních úřadů činí celková ubytovací kapacita regionu přibližně 400 lůžek, a to v různých typech ubytovacích zařízení. Na 1000 obyvatel mikroregionu tak připadá asi 50 lůžek v různých ubytovacích zařízeních.

Na celkové ubytovací kapacitě mikroregionu se velkou měrou podílí rekreační zařízení lokalizované v Ruprechtově (70 lůžek).

Pokud jde o strukturu ubytovacích kapacit, lze rozlišit několik typů zařízení. Vyšší kategorii představují hotely (hotel Allvet v Drnovicích, hotel Pohoda v Lulči, hotel Nemojanský mlýn, hotel U krále v Olšanech, Sporthotel Vrchovina v Podomí a Hotel Rakovec v Račicích), které dohromady nabízejí 253 lůžek, což představuje asi 63% ubytovací kapacity . Nabídka ubytování vyšší kvality je ve srovnání s jinými regiony a oblastmi poměrně příznivá. Zbývající lůžkové kapacity jsou nabízeny v kvalitativně nižších relacích v rekreačních zařízeních.

Tab. č. 38: Ubytovací zařízení v obcích mikroregionu „Drahanská vrchovina“

Obec	Typ zařízení	Název zařízení	Počet lůžek
Drnovice	hotel	Allvet	50
Krásensko	vzdělávací zařízení	Lipka Brno, pracoviště Rychta	20
Luleč	penzion	Pohoda	20
Nemojany	hotel	Nemojanský mlýn	42
Olšany	hotel	Hotel U krále	60
	penzion	UKalábů	20
	apartmány	K.Slavotínek	15
	privát	J.Nohel	10
Podomí	Hotel	Sporthotel Vrchovina	41
	privát	A.Musilová	4
	turistická ubytovna	K. Sevčíková	17
Račice- Pístovice	hotel	Hotel Rakovec	40
Ruprechtov	turistická ubytovna	Maliná	70
Studnice	turistická ubytovna	obecní	
	rekreační chalupa	p.Kocourek	
	turist.ubytovna	Výletní Dvůr	12

Pramen : Dotazníkové šetření u obcí mikroregionu, 2013

V žádném případě nelze opominout objekty privátního rekreačního bydlení (tj. chalupy a chaty), které můžeme nalézt téměř ve všech obcích mikroregionu. Dle informací ze Sčítání lidu, domů a bytů je na území mikroregionu identifikováno 521 chat a 379 rekreačně využívaných chalup. Významnější počty chat jsou lokalizovány na katastrech obcí Račice-Pístovice, Luleč, Ruprechtov, Nemojany a Olšany, rekreačně využívané chalupy se nachází zejména v obcích Račice-Pístovice, Luleč, Olšany, Studnice, Habrovany, Podomí a Ježkovice.

Posouzení dostatečnosti či nedostatečnosti ubytovací kapacity regionu je vždy do značné míry subjektivní - nabídka je sice určována poptávkou, současně je však ovlivněna i poptávkou v minulosti a odhady poptávky budoucí.

Informace a propagace území

Potenciální návštěvník mikroregionu „Drahanská vrchovina“ může základní informace získat z internetu (především portál mikroregionu a portál <http://www.jizni-morava.cz/>), z map a turistických průvodců, které na několika úrovních podrobnosti (různá měřítká) a zajímavosti (turistické, cykloturistické mapy apod.) pokrývají celé území mikroregionu.

V obcích mikroregionu jsou instalovány jednotné orientační tabule s informacemi a jednotlivých obcích a jejich turistických zajímavostech. V posledních letech se využití turistického potenciálu mikroregionu věnuje větší pozornost a obce společně realizují projekty zaměřené na propagaci a rozvoj cestovního ruchu. Způsob turistické propagace mikroregionu je proto v rámci ČR možné považovat za standardní.

2.5.1. Lidová architektura

Na území mikroregionu se nachází některé architektonicky a historicky cenné stavby a objekty. Z církevních staveb uveďme například barokní kostel sv. Isidora a kostel sv. Martina v Lulči (druhý jmenovaný kostel tvoří výraznou krajinnou dominantu), renesanční a později barokně upravené kostely zvěstování Panny Marie v Račicích a kostely sv. Vavřince v Drnovicích a Krásensku. Na území mikroregionu se dále nachází renesanční zámek v Račicích, který je v současnosti využíván jako školské zařízení. Další dvě pozoruhodné památkově chráněné stavby se nachází v Ruprechtově – jedná se o zachovalý zděný větrný mlýn z roku 1880 s unikátní Halladayovou turbínou a doškovou chalupu, v Krásensku se nachází kulturní památka bývalý panský dvůr Rychta.

2.5.2. Kultura a sport

Kulturní zařízení v mikroregionu jsou zastoupeny nejvíce knihovnami a kulturními domy. V mikroregionu je rozmístěno celkem 9 knihoven a tři kulturní domy (Ruprechtov, Studnice, Drnovice).

Sportovní zařízení jsou zastoupena hlavně hřišti a tělocvičnami. Nejrozšířenějším sportem ve venkovských oblastech je fotbal a ani území mikroregionu „Drahanská vrchovina“ není výjimkou. Kromě prvoligového fotbalového hřiště v Drnovicích je podle výsledků dotazníkového šetření u obcí na území mikroregionu celkem 9 hřišť a 7 tělocvičen. Kromě toho se v pěti obcích nachází koupaliště.

I když se počet sportovních zařízení jeví dostatečný, požadavek na výstavbu hřišť a koupališť je nejčastější z rozvojových záměrů obcí v kulturních a sportovních aktivitách.

Kulturní a tělovýchovné aktivity mají ponejvíce na starosti místní Sbory dobrovolných hasičů, Myslivecká sdružení, tělocvičné jednoty Sokol, Junák a další zájmová sdružení.

Kulturní a sportovní aktivity jsou v mikroregionu „Drahanská vrchovina“ zajištěny velmi dobře. Především dostatečný počet hřišť a tělocvičen je dobrým předpokladem rozvoje volnočasových aktivit dětí, který je tou nejlepší prevencí sociálně patologických jevů. Také velký počet knihoven je dobrým předpokladem k vytvoření veřejně přístupných informačních sítí, které by jistě přispělo k rozvoji posilování identifikace obyvatelstva s regionem.

2.5.3. Kulturní památky zapsané v rejstříku

obec	č. památky	název památky	
Drnovice	3616	Farní kostel sv.Vavřince na návrší v obci	
	3617	Socha sv.Floriána před kostelem	
	3618	Socha sv.Jana Nepomuckého před kostelem	
	3619	Boží muka u silnice směrem na Vyškov u lesní správy	
	3620	Boží muka u silnice do Ježkovic	
Ježkovice	3621	Dřevěný kříž u silnice do Ježkovic	
	3657	Památník 2.světové války u lesa	
	3658	Archeologické hradisko "Na zbitých"	
	3659	Keltské opidum na Černově – v lese	
Krásensko	3660	Stavení č.27 – s doškovou střechou	
	3669	Dům – bývalá Rychta (panský dvůr)	
Luleč	3670	Kříž z roku 1856 na hřbitově	
	3695	Farní kostel sv.Izidora	
	3696	Filiální kostel sv.Martina	
	3697	Fara pod kostelem sv.Izidora	
	3698	Socha sv.Jana Nepomuckého	
	3699	Kříž z roku 1771 před kostelem sv.Izidora	
	3700	Hradisko a tvrz „Starý zámek“ kostelem sv.Martina a roklí	
	3701	Dům č.28	
	Nemojany	3728	Boží muka u st.silnice do Brna
	Nové Sady	3746	Zvonice na návsi
3747		Boží muka v polích	
3748		Kříž z roku 1892 před zvonicí	
Račice	3773	Zámek	
	3774	Předzámčí	
	3775	Farní kostel zvěstování Panny Marie – přezámčí	
	3776	Bašta u zámku	
	3777	Kašna na zámku	
	3779	Park u zámku	
	3780	Socha sv.Imaculaty u zámku	
	3781	Socha sv.Floriana ve vsi na Mostě	
	3782	Socha sv-Vendelína ve vsi na mostě	
	3783	Kříž z r.1774 u silnice k Pístovicím	
Pístovice	3784	Kříž z r.1775 u silnice k Ruprechtovu	
	3752	Památník RA v obci	
	3753	Zvonice na návsi	
Ruprechtov	3814	Kříž z r.1885 při silnici z Podomí	
	3817	Dům č.137 s doškovou střechou	
	3818	Větrný mlýn	
	8468	Socha sv.Norberta – při č.208	
	8740	Hlavní kříž na hřbitově	
	8739	Kříž na návsi u zvoničky	
Studnice	8738	Kříž u silnice na Ježkovice	
	3876	Socha sv.Jana Nepomuckého	

3. Úvodní analýzy

3.1. SWOT Analýza mikroregionu

SWOT analýza má za úkol ze zjištěných informací (silných a slabých stránek) uvedených v profilu, umožnit plánovací skupině vytipovat na jedné straně možnosti rozvoje území, na straně druhé pak poukázat na možné problémy (rizika) a specifikovat potřebné kroky pro jejich odstranění – formulovat strategii.

Analýza současného stavu situace z pohledu problémů a potřeb mikroregionu

SILNÉ STRÁNKY • Zdravá příroda • Dopravní obslužnost • Blízkost větších center (Brno, Vyškov) - možnosti zaměstnání - dostupnost služeb včetně zdravotnictví - kultura - dostupnost vyššího školství • Péče v MŠ • ZŠ + aktivity • Atraktivita území z důvodu blízkosti Moravského krasu • Technická infrastruktura téměř dobudovaná • V současnosti zastaven úbytek obyvatel • Třídění komunálního odpadu • Likvidace biodpadu	SLABÉ STRÁNKY • Dobudování technické infrastruktury (ČOV, odkanalizování) • Špatný stav silnic (a komunikací) • Chybí proaktivní přístup obyvatel k podnikání (hl. cestovní ruch) • Málo podnikatelů – řemeslníci • Chybí pracovníci pro práci s mládeží (ZŠ) • Nezájem mládeže o aktivity • Vandalismus • Chybí infrastruktura pro cestovní ruch (restaurační zařízení, nízkorozpočtové ubytování, služby) • Povědomí o nabídce pro cestovní ruch (služby i zajímavosti) • Malá aktivita v sebe-prezentaci provozovatelů zařízení (stravovací a ubytovací služby, půjčovny, atd....) • Chybí bankomaty • Omezené možnosti bezhotovostních plateb • Ubývají rybníky • Nedostatečná obnova přírodních rybníků • Nedostatek penzionů pro seniory • Podnikatelé nevyužívají EU dotace
PŘÍLEŽITOSTI • Čerpat zdroje z programů EU 2014-2020 • Ústup ekonomické krize • Spolupráce starostů obcí • Podmínky pro zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných na práci v obcích • Obce se angažují v cestovním ruchu	OHROŽENÍ • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Kraj ignoruje strategie mikroregionu • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace • Nezájem podnikatelů o EU dotace • Nárůst dlouhodobě nezaměstnaných • Hrozí omezení dotací na IDS - příroda - bydlení a podnikání

Součástí úvodních analýz byl také přehled současných zdrojů financování a úspěšných projektů realizovaných na úrovni mikroregionu v uplynulém období.

Současné zdroje financování aktivit a projektů mikroregionu

Typ zdroje	Typ podpory	Výhled do budoucna
Příspěvky z obecních rozpočtů	Přímá podpora na akce + dofinancování ve své obci	Udržení (+)
Krajské zdroje - PRV, kultura, cestovní ruch	Vázané projektové dotace	Pokles
EU fondy - ROP Jihovýchod	Vázané projektové dotace	?

Úspěšné projekty mikroregionu

Projekt	Oblast
Oprava sakrálních staveb	Kultura
Propagace mikroregionu z hlediska cestovního ruchu	Cestovní ruch
Výstavba cyklostezek	Volný čas, cestovní ruch, místní doprava
TIC v Lulči + webové stránky	Cestovní ruch
MYSIS – katastrální mapy	Veřejná správa
Odpadové hospodářství – bioodpad	Životní prostředí
Účast na Regiontoure	Cestovní ruch
Společné propagační materiály	Cestovní ruch
Družební styky	Vnější vztahy
Mikroregionální zpravodaj	Obyvatelstvo, občanská společnost
Jednorázové komunitní akce	Obyvatelstvo, občanská společnost
IDS – návaznost spojů	Místní doprava
Harmonizace obecních pravidel	Veřejná správa
Péče o seniory	Sociální infrastruktura
Vzdělávací systém v mikroregionu	Sociální infrastruktura - školství
Toulky „Drahanskou vrchovinou“	Cestovní ruch, propagace
Poznejte „Drahanskou vrchovinu“	Cestovní ruch , propagace
Drahanská vrchovina - mikroregion bez bariér	Životní prostředí – udržitelný rozvoj
Principy udržitelného rozvoje obcí mikroregionu	Životní prostředí – udržitelný rozvoj

3.2. Problémová analýza

Rozdělení výstupů problémových oblastí SWOT analýzy do rozvojových oblastí

Cestovní ruch (a podnikání)

SLABÉ STRÁNKY • Chybí infrastruktura pro cestovní ruch (restaurační zařízení, nízkorozpočtové ubytování, služby) • Povědomí o nabídce pro cestovní ruch (služby i zajímavosti) • Malá aktivita v sebe-prezentaci provozovatelů zařízení (stravovací a ubytovací služby, půjčovny, atd....) • Chybí bankomaty • Omezené možnosti bezhotovostních plateb • Chybí proaktivní přístup obyvatel k podnikání (hl. cestovní ruch) • Málo podnikatelů – řemeslníci • Podnikatelé nevyužívají EU dotace	OHROŽENÍ • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace • Nezájem podnikatelů o EU dotace • Nedobuduje se technická infrastruktura (bydlení a podnikání)

Obyvatelstvo a sociální infrastruktura

SLABÉ STRÁNKY • Nedostatek penzionů pro seniory • Dobudování technické infrastruktury (ČOV, odkanalizování) • Chybí pracovníci pro práci s mládeží (ZŠ) • Nezájem mládeže o aktivity • Vandalismus	OHROŽENÍ • Nedobuduje se technická infrastruktura - přírodní prostředí - bydlení • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Nárůst dlouhodobě nezaměstnaných • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace

Životní prostředí

SLABÉ STRÁNKY • Ubývají rybníky • Nedostatečná obnova přírodních rybníků	OHROŽENÍ • Nedobuduje se technická infrastruktura – vliv na přírodu • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Neobdělávaná půda

Doprava

SLABÉ STRÁNKY • Špatný stav silnic (a komunikací) • Přetížení místních komunikací těžkou nákladní dopravou	OHROŽENÍ • Snižuje se podpora mikroregionu ze strany kraje (hlavně podpora investic) • Byrokracie spojená se žádostmi o EU dotace • Hrozí omezení dotací na IDS

4. Strategická část

4.1. Vize rozvoje mikroregionu

Formulace rozvojové vize je úvodním krokem při tvorbě strategické části dokumentu. K naplnění této vize by mělo směřovat zpracování samotné strategie a z ní vyplývající realizace konkrétních rozvojových projektů. Vize je definována na základě závěrů vyplývajících z analytické části.

Témata pro formulaci vize

Mikroregion „Drahanská vrchovina“ chápe principy a usiluje o udržitelný rozvoj. Podstatou udržitelného rozvoje je naplnění tří základních cílů:

1. Sociální rozvoj, který respektuje potřeby občanů;
2. Účinná ochrana životního prostředí a šetrné využívání přírodních zdrojů;
3. Udržení vysoké a stabilní úrovně ekonomického růstu a zaměstnanosti.

Představitelé mikroregionu vidí jako hlavní atributy dlouhodobého vyváženého rozvoje mikroregionu následující:

- ▶ Zdravé prostředí pro obyvatele
- ▶ Podmínky pro zdravé bydlení
- ▶ V obcích ubytovací a stravovací kapacity s celodenním provozem
- ▶ Nabídka cestovního ruchu, atraktivita pro návštěvníky
- ▶ Společná síla proti větším hráčům
- ▶ Dlouhodobé pracovní příležitosti pro místní, hlavně v cestovním ruchu
- ▶ Obec, podnikatelé, organizovaná veřejnost, občané - komunikují a spolupracují

VIZE ROZVOJE

Mikroregion „Drahanská vrchovina“ v letech 2013-2020 vytváří podmínky pro zdravé bydlení a kvalitní život obyvatel a pečuje o životní prostředí. Je atraktivním územím pro návštěvníky, nabízí příležitosti pro podnikání v cestovním ruchu a službách pro obec při zachování místních hodnot a tradic. Obce, podnikatelé, spolky a jednotliví občané komunikují a spolupracují při řešení záležitostí, kde sdílí společný zájem.

4.2. Oblasti rozvoje mikroregionu

V návaznosti na dosud zpracované koncepční a strategické dokumenty zpracované v území mikroregionu, potažmo území Jihomoravského kraje a principy udržitelného rozvoje, sleduje strategie rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ předem vymezené tři klíčové oblasti rozvoje, které představují pilíře dlouhodobého rozvoje mikroregionu:

- **Životní prostředí, dopravní a technická infrastruktura** (P)
- **Obyvatelstvo a sociální infrastruktura** (S)
- **Ekonomický rozvoj** (E)

Životní prostředí, dopravní a technická infrastruktura (P)

Celkový ráz mikroregionu vytváří vzhled krajiny, proto se jako nezbytné jeví odpovědné hospodaření v krajině. Priorita je zacílena na posílení nevýrobní funkce krajiny a ekologické stability území – prostřednictvím revitalizace rybníků a říčních systémů, obnovení a údržby sítě polních cest a zeleně v krajině. Pro kvalitu životního prostředí je důležité ekologické nakládání s odpady a ochrana podzemních a povrchových vod. V území je významná role zemědělských subjektů, vedle jejich funkce důležitého zaměstnavatele, jako uživatelů podstatné části krajiny mikroregionu.

V oblasti dopravy je prioritou zlepšení podmínek pro bezpečnost dopravy a pohybu účastníků provozu na komunikacích, z hlediska dopravní infrastruktury je dlouhodobě nutné zajištění dopravní obslužnosti mikroregionu z hlediska pohybu osob.

Klíčová slova:

péče o životní prostředí, odpadové hospodářství
péče o přírodu a krajinu, ochrana vod, voda v krajině
územní ekologická stabilita
dopravní infrastruktura, místní doprava
technická občanská vybavenost, obslužnost

Obyvatelstvo a sociální infrastruktura (S)

Občanská vybavenost výrazně přispívá k celkové kvalitě života v mikroregionu. K udržení obyvatel v mikroregionu je nezbytný snazší přístup k bydlení a zlepšování občanské vybavenosti. Zejména pro starší obyvatele mikroregionu je důležitou podmínkou kvalitního života dostupnost sociálních a zdravotnických služeb. Občanské aktivity jsou zdrojem bohatého veřejného života, který přispívá k posilování sociálních vazeb v mikroregionu a významnou měrou posiluje pocit sounáležitosti s komunitou a vztah obyvatel k obci a mikroregionu. Je nutno je posílit podporou spolkových a zájmových organizací, které jsou prostředníkem účasti na veřejném životě.

Klíčová slova:

demografická situace
výstavba, územní plánování
občanská vybavenost
tradice, školství, kultura, zájmová a spolková činnost
zdravotnictví, péče o seniory, sociální služby
veřejná správa, vnější vztahy

Ekonomický rozvoj (E)

Malé a střední podnikání je ekonomickým motorem v území. Přináší mikroregionu ekonomický prospěch prostřednictvím vytváření nových pracovních míst, zvyšuje příjmy veřejných rozpočtů, rozšiřuje nabídku služeb, v neposlední řadě přináší lepší vybavenost místním obyvatelům. Významný vliv na stabilizaci ekonomiky mikroregionu „Drahanská

vrchovina“ má rozvoj cestovního ruchu, zejména cílená podpora rozvoje turistické infrastruktury, prezentace turisticky zajímavých míst, nabídky ubytovacích a stravovacích kapacit a doplňkových služeb. Mikroregion má potenciál nabídky poznávacích, sportovních a oddechových aktivit pro návštěvníky. Pro získání dotačních prostředků a jejich účelné využití je nutná spolupráce obcí mikroregionu a zvýšená spoluzodpovědnost za jednotlivé činnosti a realizované projekty. Kromě služeb má nezanedbatelný vliv na zaměstnanost na území obcí mikroregionu zemědělské podnikání.

Klíčová slova:

Podnikání

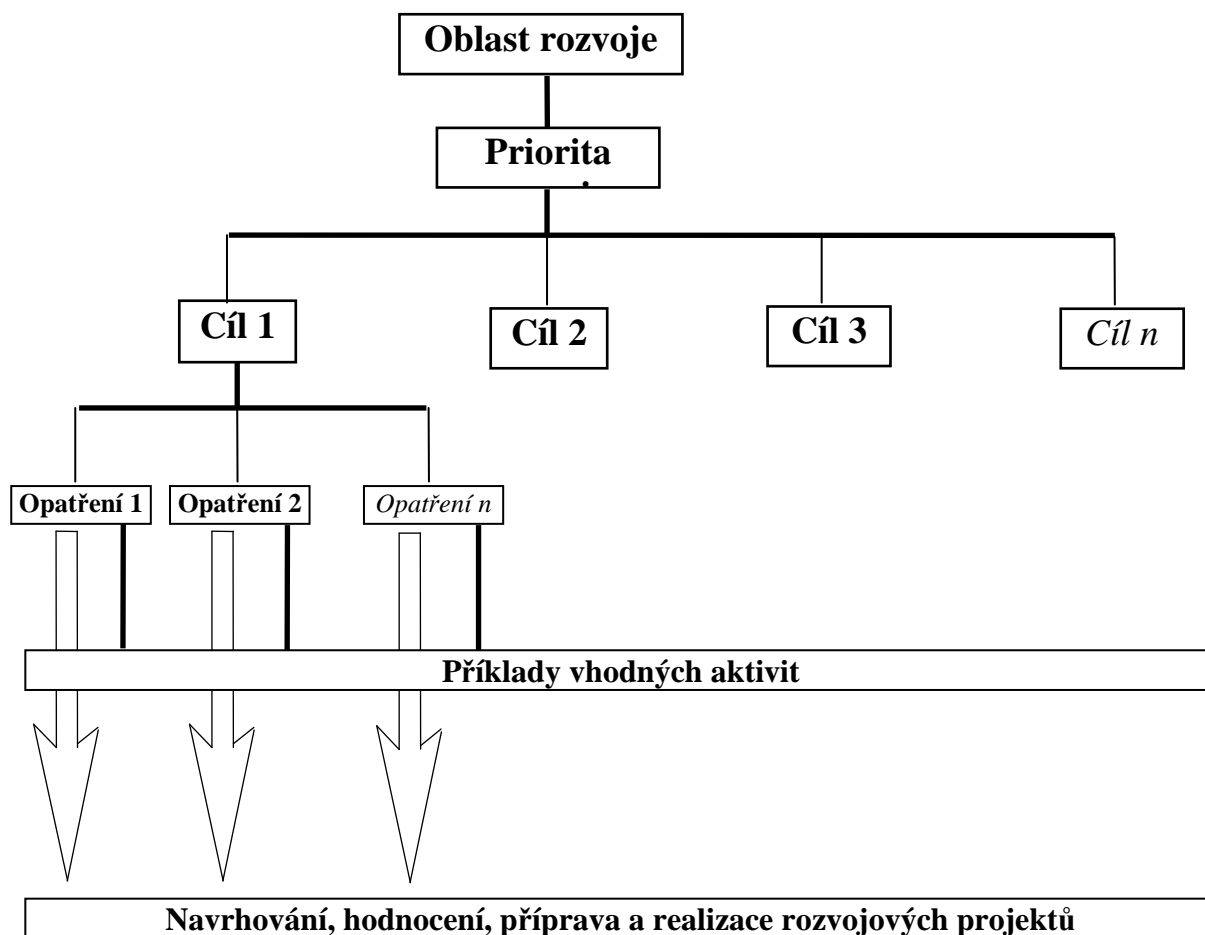
cestovní ruch

služby a zemědělství

zaměstnanost

Řešené problémy mikroregionu byly podle příslušnosti rozděleny do vymezených rozvojových oblastí, ve kterých byly identifikovány prioritní směry rozvoje mikroregionu tzv. priority. Každá priorita je vymezena cíli, kterých má být realizací strategie dosaženo. Naplnění cílů je specifikováno opatřeními (strategickými směry), které vedou k jejich naplnění. Každé opatření je konkretizováno příklady vhodných aktivit, od kterých se odvíjejí projekty naplňující strategii. Uvedené příklady nepředstavují vyčerpávající soubor doporučených typů rozvojových aktivit a projektů, ale především upřesňují význam obecně formulovaných směrů rozvoje.

Obrázek č. 7: Struktura strategické části

4.3. Priority strategického plánu

Stanovení priorit v rámci rozvojových oblastí probíhalo na základě diskuse mezi členy skupiny a na základě vypracovaných analytických materiálů (profil města, SWOT analýza) a souvisejících koncepčních dokumentů (komunitní plán¹). Celkem bylo vymezeno 10 priorit napříč všemi prioritními oblastmi.

Rozvojová oblast Životní prostředí, dopravní a technická infrastruktura:

Priorita P.1: Péče o životní prostředí

Priorita P.2: Odpovědné hospodaření v krajině

Priorita P.3: Zlepšení podmínek pro bezpečnost cyklistického a pěšího provozu

Priorita P.4: Zlepšení dopravní obslužnosti a bezpečnosti silničního provozu

Rozvojová oblast Obyvatelstvo a sociální infrastruktura (celkem stanoveny 3 priority)

Priorita S.1: Kvalitní podmínky pro bydlení

Priorita S.2: Rozvoj sociální a zdravotnické infrastruktury a služeb

Priorita S.3: Posilování soudržnosti občanské komunity

Rozvojová oblast Ekonomický rozvoj (celkem stanoveny 3 priority):

Priorita E.1: Rozvoj malého a středního podnikání v oblasti služeb

Priorita E.2: Rozvoj cestovního ruchu

Priorita E.3: Fungující zemědělská výroba

4.4. Cíle, opatření, aktivity

Rozvojová oblast Životní prostředí a dopravní a technická infrastruktura

PRIORITA P.1

PÉČE O ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Cíl: Zajistit ochranu podzemních a povrchových vod

Opatření č.1: Dobudování systému čištění vodních toků a likvidace odpadních vod
Byla dobudována ČOV v obci Studnice

Aktivity:

- ▶ Dobudování splaškové kanalizace v obcích a napojení na ČOV
- ▶ Generely řešení rozvoje technické infrastruktury v širším území

Cíl: Podporovat nakládání s komunálním a biologickým odpadem

Opatření č.2: Podpora ekologického nakládání s odpady

Aktivity:

- ▶ Zvýšit osvětu mezi občany zaměřenou na třídění odpadu a snižování produkce odpadu
- ▶ Navyšovat počet nádob pro likvidaci odpadu jednak dle potřeb a jednak dle finančních možností obcí.

¹ Komunitní plán zdraví a kvality života Dražanské vrchoviny, 2008

- ▶ V roce 2011 byly na téměř všechny obce zakoupeny nádoby na likvidaci odpadu a to nejen na obecní úřady, ale i školy. V roce 2012 byly zakoupeny venkovní nádoby na likvidaci odpadu pro obce Drnovice a Studnice a odpadkové koše na psí extrementy pro obce Nemojany, Luleč a Nové Sady.
- ▶ Podporovat kompostování a likvidovat bioodpad. Podpoře kompostování byla věnována mimořádná pozornost a vybudovat pomocí dotace v roce 2011 kompostárnu v Krásensku pro svoz bioodpadu z obcí Krásensko, Podomí, Ruprechtov, Ježkovice a Račice-Pístovice

PRIORITA P.2

ODPOVĚDNÉ HOSPODAŘENÍ V KRAJINĚ

Cíl: Obnovit a revitalizovat přírodní prvky v krajině

Opatření č.3: Revitalizace a budování malých vodních ploch (rybníky, mokřady), revitalizace vodních toků, údržba říčních koryt

Aktivity:

Revitalizace je prováděna dle možností. Obce však naráží na majitele pozemků a tím na nemožnost zpracování projektů a podání žádosti o dotaci.

- ▶ Jednat s majiteli pozemků
- ▶ Zpracování projektů a podání žádosti
- ▶ Podpora soukromých podnikatelů pro realizaci projektů revitalizace a budování nových rybníků

Opatření č.4: Obnova a údržba polních cest a zeleně v krajině

Aktivity:

Mikroregion se obnovou polních cest zabýval, ale v řadě případů opět narážel na majitele resp. uživatele pozemků. V případě výsadby a údržby liniové zeleně podél cest naráží obce následně na nedostatek fin. prostředků na údržbu (sečení trávy).

- ▶ Zhotovovat projekty podporující udržení chráněných území a ÚSES (projekty alejí, rekonstrukce cest)
- ▶ Plánovat obnova a zpevňování polních cest
- ▶ Projednávat s majiteli pozemků výsadba a údržba liniové zeleně podél cest
- ▶ Údržba travnatých ploch a neobdělávané půdy
- ▶ Akce a projekty spolupráce mezi obcemi a zemědělci na podporu péče o půdu

Opatření č.5: Budování přírodních protierozních opatření

Aktivity:

- ▶ Realizace prvků ÚSES
- ▶ Zhotovit plán na zatravnění a zalesňování oblastí ohrožených erozí
- ▶ Realizovat výsadbu stromů v tradičních lokalitách

PRIORITA P.3

ZLEPŠENÍ PODMÍNEK PRO BEZPEČNOST CYKLISTICKÉHO A PĚŠÍHO PROVOZU

Cíl: Zabezpečit bezpečnost v rámci dopravy

Opatření č.6: Zajištění bezpečné dopravy dětí do škol a pohyb dětí

Aktivity:

V rámci projektu byl pomocí dopravních odborníků zmapován způsob bezpečné dopravy do škol v Drnovicích, Podomí a Račicích-Pístovicích a vytipována nebezpečná místa silničního provozu.

- ▶ Využít zmapování způsobu dopravy dětí do škol v Drnovicích a Podomí
- ▶ Plánovat odstranění nebezpečných míst a situací v silničního provozu a při cestách dětí do škol

Opatření č.7: Zabezpečit bezpečný pohyb občanů v mikroregionu DV

S Policií ČR byly projednávány možnosti zabezpečení bezpečného pohybu občanů (umístění semaforů, přechodů pro chodce atd.)

Cíl: Zabezpečit podmínky pro bezpečnou přepravu turistů

Opatření č.8: Podpora cykloturistiky

Aktivity:

Budování a rekonstrukce cyklostezek bylo projednáno s dopravními odborníky a byly zpracovány jednotlivé projekty včetně stavebního povolení (např. na cyklostezku Podomí-Krásensko a Podomí-Ruprechtov). Zatím se nepodařilo na realizaci získat fin.prostředky.

- ▶ Pokračovat v budování a rekonstrukci cyklostezek
- ▶ Pokračovat v budování a značení cyklotras
- ▶ Monitoring využití cyklistiky

Opatření č.9: Podpora podnikatelů zajišťujících přepravu cyklobusem.

V roce 2012 se podařilo ve spolupráci s MěÚ Vyškov a IDOS Brno zřízení přepravy cyklistů cyklobusem na trase Vyškov-Studnice-Nové Sady

Aktivity:

- ▶ Projednat změnu způsobu provozu cyklobusu

PRIORITA P.4

ZLEPŠENÍ DOPRAVNÍ OBSLUŽNOSTI A BEZPEČNOSTI SILNIČNÍHO PROVOZU

Cíl: Snížení negativního vlivu kamionové dopravy na životní prostředí (emise, hluk)

Opatření č.10: Omezení kamionové dopravy na silnicích nižších tříd a místních komunikacích

Aktivity:

Mikroregion inicioval kompenzace za nadměrné přetěžování některých komunikací, ale zatím bez výsledku.

- ▶ Inicivace kompenzací za nadměrné přetěžování komunikací
- ▶ Společné řešení lokálních závad v dopravní síti
- ▶ Společná podpora zpracování projektové dokumentace pro řešení využívání dopravní sítě uvnitř obcí

Cíl: Zajistit kvalitní úroveň dopravní obslužnosti obcí regionu

Opatření č.11: Rozvoj dopravní obslužnosti

Aktivity:

- ▶ Průzkum potřeb obyvatel mikroregionu v oblasti návaznosti na veřejnou dopravu
- ▶ Optimalizační projekty autobusové a železniční dopravy
- ▶ Doplnování spojů alternativními formami
- ▶ Společné projekty dopravní obslužnosti a sociální péče

Rozvojová oblast Obyvatelstvo a sociální infrastruktura

PRIORITA S.1

KVALITNÍ PODMÍNKY PRO BYDLENÍ

Cíl: Zvýšit možnosti pro výstavbu rodinných domů, navazující na infrastrukturu obcí

Opatření č.12: Zohlednění požadavků na harmonický rozvoj výstavby v územním plánování

Aktivity:

- ▶ Zpracování generelu využití území jednotlivých obcí mikroregionu
- ▶ Vyjednávání s developery o nejvýhodnějších podmínkách (včetně doprovodné sociální infrastruktury)
- ▶ Připravit projekty podpory prodeje nevyužitých objektů venkovských sídel (chalupy)

PRIORITA S.2

ROZVOJ SOCIÁLNÍ A ZDRAVOTNICKÉ INFRASTRUKTURY A SLUŽEB

Cíl: Zajistit dobrý přístup obyvatelstva ke zdravotnickým službám

Opatření č.13: Zachování fungujících ordinací

Aktivity:

- ▶ Nabídka nízkých nájmu,
- ▶ Zajištění úklidu a služeb v pronajatých prostorách
- ▶ Rozšířit zdravotní služby

Cíl: Zajistit dostupnost sociálních služeb a péče pro seniory

Opatření č.14: Budování sociálního zázemí pro seniory

Aktivity:

- ▶ Vytváření podmínek pro výstavbu bydlení pro seniory
- ▶ Zmapovat požadavky seniorů a možnosti výstavby bydlení pro seniory v jednotlivých obcích
- ▶ Rozšířit služby pro seniory a osoby se zdravotním postižením
- ▶ Vytvořit kvalitní síť terénních sociálních služeb
- ▶ Projekty využití soukromého kapitálu (PPP)

PRIORITA S.3
POSILOVÁNÍ SOUNÁLEŽITOSTI OBČANSKÉ KOMUNITY

Cíl: Podporovat zdravý vývoj mládeže a povzbuzovat zájem o život v regionu

Opatření č. 15: Posílení občanské vybavenosti, infrastrukturního, kulturního a společenského zázemí pro mladší věkové skupiny

Aktivity:

Mikroregion má zpracován přehled o počtu sportovišť. Obce nemají dostatek financí, aby mohly vedoucí kroužků odměňovat.

- ▶ Zajistit sportoviště, kroužky, prostory a vedení (vedoucí)
- ▶ Zajistit finanční podporu a motivaci vedoucích kroužků / spolků
- ▶ Podporovat spolupráci škol a místních podniků s cílem udržení dlouhodobých vazeb s absolventy ZŠ
- ▶ Zkvalitnit školní vzdělávání
- ▶ Podporovat průběžné testování žáků ZŠ

Opatření č.16: Podpora udržení spolkové činnosti se zvláštním zaměřením na mládež

Aktivity:

- ▶ Pomocí kulturních komisí organizovat akce pro mládež
- ▶ Pořádat speciální kulturně společenské akce pro mládež
- ▶ Pořádat pravidelné sportovní akce pro mládež v obcích i mezi obcemi
- ▶ Předložit nabídku zájmových kroužků pro využívání volného času
- ▶ Umožnit mládeži využívat vnější i vnitřní prostory obce pro sport a kulturu
- ▶ Budovat sportoviště nebo sportovní víceúčelové areály
- ▶ Pořádat společné akce „škola-děti-rodíče“
- ▶ Pořádat společné akce škol (soutěže , závody, přebory)
- ▶ Využívat kapacity škol
- ▶ Podporovat aktivní rodiče či občany, kteří jsou ochotni s dětmi se na činnostech podílet

Cíl: Zvýšit zájem obyvatel mikroregionu o veřejné dění

Opatření č. 17: Podpora kulturně historické identity obyvatel

Aktivity:

- ▶ Podporovat akce pro udržování místních kulturních tradic
- ▶ Podpora místních aktivit formou doplňkové materiální podpory

Opatření č. 18: Zlepšování podmínek pro spolkovou a zájmovou činnost obyvatel

Aktivity:

- ▶ Poskytovat zájemcům formální pomoc při zakládání spolků a zájmových organizací
- ▶ Vytvářet prostor pro činnost spolků a zájmových organizací
- ▶ Podporovat spolupráci spolků a zájmových organizací v mikroregionu
- ▶ Poskytovat přímou finanční podporu aktivním spolkům a zájmovým organizacím

Opatření č. 19: Zefektivnit veřejnou správu

Aktivity:

- ▶ Zkvalitnit komunikaci obecních úřadů s veřejností
- ▶ Zvýšit kvalitu a kompetenci místních samospráv

Rozvojová oblast Ekonomický rozvoj

PRIORITA E.1

ROZVOJ MALÉHO A STŘEDNÍHO PODNIKÁNÍ V OBLASTI SLUŽEB

Cíl: Stabilizovat a rozšířit drobné podnikání v místních službách (kadeřník, pedikúra, masáže, obchody, hospody, autoservis, autodoprava, drobná řemesla, stavební práce atd)

Opatření č. 19: Podpora obce vůči podnikatelům

Aktivity:

- ▶ Vytipování vhodných pozemků a objektů pro podnikání
- ▶ Příprava databáze využitelných objektů včetně jejich nabídky
- ▶ Zohlednění zájmů rozvoje při územním plánování
- ▶ Propagace podnikatelských aktivit
- ▶ Informování o programech rozvoje podnikání, poradenská pomoc

PRIORITA E.2

ROZVOJ CESTOVNÍHO RUCHU

Cíl: Zvýšit nabídku ubytovacích a stravovacích kapacit a doprovodných služeb a programů v rámci cestovního ruchu

Opatření č. 20: Podpora obce zvýšení počtu uživatelů služeb

Aktivity:

- ▶ Finanční stimulace místních obyvatel (nejen seniorů) pro využívání stravovacích služeb
- ▶ Propagace zařízení v rámci rozvoje cestovního ruchu
- ▶ Zpracování databáze místních služeb
- ▶ Poradenská pomoc

PRIORITA E.3

FUNGUJÍCÍ ZEMĚDĚLSKÁ VÝROBA

Cíl: Udržet zaměstnávání v oblasti zemědělství

Opatření 21: Spolupráce se zemědělskými družstvy a zemědělci

Aktivity:

- ▶ Podpora komunikace a spolupráce mezi zemědělci a obcemi
- ▶ Využití potenciálu zemědělských podniků k rozšíření nezemědělských výrob
- ▶ Podpora mladých začínajících zemědělců
- ▶ Informační podpora zemědělců při využívání finančních zdrojů určených pro rozvoj venkova
- ▶ Nákup služeb zemědělců (úprava veřejných prostranství, zeleně, údržba komunikací)

4.5. Priorizace

Výběr prioritních cílů proběhl rovněž při veřejných diskusích, kterých se zúčastnili zástupci obcí mikroregionu a zainteresovaná veřejnost.

Účastníci těchto veřejných setkání určili odpovídající cíle, které podle jejich názoru jsou a hlavně budou z hlediska rozvoje mikroregionu nejdůležitější.

Největší priorita byla dána cílům:

- ▶ oblasti působení na mládež
- ▶ otázkám současného zemědělství
- ▶ hospodaření v krajině a péči o krajinu, přírodní prostředí a lesy
- ▶ problém zdravého vývoje mládeže v regionu
- ▶ problémy dopravy (nákladní doprava, provoz lomů, těžba stromů)

5. Implementace strategického plánu

Účelem zpracování strategického plánu je přispět k pokračování procesu žádoucích změn udržitelného rozvoje mikroregionu Dražanská vrchovina. Nejdůležitějším kritériem hodnocení úspěšnosti strategického plánu není jeho vlastní zpracování, ale následná schopnost vedení mikroregionu rozpracovat přijatou strategii do konkrétních realizačních úkolů a stanovit proces pro jeho průběžnou kontrolu a aktualizaci.

5.1. Doporučení pro implementaci

Plánovací skupina nezvažovala při návrhu strategické části jako aktuálně důležité k řešení oblasti:

- Vnitřní potenciál veřejné správy mikroregionu
- Komunikace s veřejností, byť představitelé mikroregionu jsou si vědomi a nejsou spokojeni s neutěšeným stavem zájmu veřejnosti aktivněji se zapojovat do dění, ať již ve fázi plánování na rozhodování nebo do samotné realizace projektů
- Vnější vztahy mikroregionu, především spolupráce s partnery, např. podnikateli nebo s okolními mikroregiony – byť tyto otázky vnímají jako důležité .

Zpracovatel strategie považuje výše zmíněné otázky za důležité pro fungování mikroregionu a úspěšnou realizaci rozvoje a nabízí několik námětů ke zvážení. Na základě poznatků z plánování, konzultací, účasti veřejnosti a poznání situace v mikroregionu zpracovatel nabízí několik poznámek a doporučení pro další procesy na úrovni mikroregionu:

- **Mikroregionu by prospělo najmutí projektového manažera** pro potřebu rozvoje projektů uvnitř mikroregionu, včetně fundraisingu
- Mikroregionu by silně prospěla návštěva relativně pohotového zahraničního experta, který by chvíli spolupracoval v rámci regionu a pomáhal vytvořit odpovídající dokumenty a vyhledat granty.
- Zaměřit se na priority a řešení na úrovni mikroregionu, mikroregion není ekonomicky, ani demograficky studován a pochopen při tvorbě vnitřních zdrojů, případně je nutno se orientovat na místní možnosti, využít místních aktivit a partnerství.

- Nesnažit se celou strategií realizovat naráz; s ohledem na omezené kapacity – lidské, finanční, technické a časové, postupovat cestou výběru a řešení malého počtu prioritních témat.
- **Při hledání řešení se zaměřit na dobré zkušenosti v okolí** a využít fungující modely.
- Občanům regionu je nutno prezentovat pozitivní přístupy a dokumentovat aktivitu jeho vedení, ale je také nutné přivést občany k tomu, aby přispěli alespoň nějakou čárkou ve prospěch regionu. Pasivita místních je v únavě z nedostatku důkazů o postupu a zlepšení a nedostatečné motivaci místních k dobrovolným aktivitám.
- Pro rozvoj řídicích a administrativních kapacit je užitečné:
  - a) Společné vzdělávací projekty pro starosty obcí (příprava a řízení projektů, regionální rozvoj atd.)
  - b) Společná zajištění poradenské činnosti pro vybrané okruhy problémů (společné pašální zajištění právnických služeb apod.)
- Vytvářet účelové vazby, např.
  - **vytvářet společné pracovní skupiny,**
  - **vést jednorázová jednání dle oblastí zájmu** (cestovní ruch, dopravní infrastruktura, zaměstnanost, odpadové hospodářství, územní plán VÚC, atd.).
  - **vzájemně vymezit funkce,** např. pro komunikaci s veřejností, prezentaci mikroregionu vůči partnerům, projektovou skupinu, apod.

5.2. Základní scénář realizace projektů

Realizace (implementace) strategie představuje přípravu, zajištění financování a realizaci projektů. Do vlastní realizace strategického plánu je potřeba zapojit co nejširší spektrum veřejnosti (obce a jejich občané, NNO, podnikatele, aj.). Pro úspěšné naplňování realizace plánu je však potřeba zvolit řídicí, výkonné i kontrolní mechanismy.

Nositelem většiny strategických aktivit bude svazek obcí mikroregionu „Drahanská vrchovina“, případně jednotlivá obec, někde i další subjekty působící v mikroregionu, např. nestátní neziskové organizace, školy nebo místní podnikatelé. Základní scénář projektovaných aktivit k dosažení strategických cílů je členěn na:

Projekty mikroregionu – jsou ku prospěchu všech obcí a občanů celého mikroregionu – řeší zejména mikroregionální rada a zástupci obcí.

Projekty budou financovány z rozpočtu mikroregionu (Rozvojového fondu), přičemž financování může být doplňováno soukromým kapitálem u projektů, kde realizace bude přínosem pro soukromý sektor

Individuální projekty obcí – zabývají se jimi přednostně zastupitelstva obcí a řeší se jimi místní aktuální potřeby. Jsou založeny na financování z místních rozpočtů jednotlivých obcí, popřípadě mohou být doplněny účelovými dotacemi nebo soukromým místním kapitálem. Tyto projekty lze v ojedinělých případech finančně motivovat z fondu mikroregionu, avšak jejich realizace se musí prokazatelně pozitivně „dotknout“ více obcí mikroregionu. Přínos musí být obhájen v orgánech managementu strategie. Mikroregion může individuálním projektům obcí poskytovat metodické zázemí

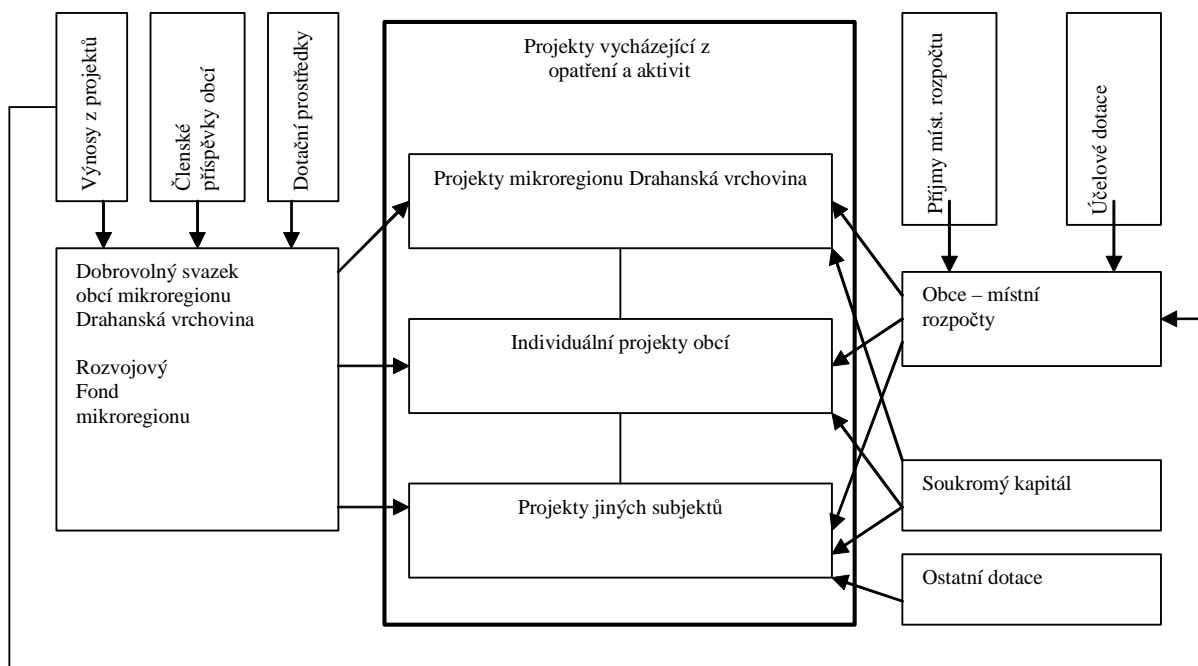

Projekty jiných subjektů – zatím neznámé, jejich realizace se předpokládá na základě zahájení činnosti nově vzniklých občanských iniciativ a spolků, příp. podnikatelských subjektů. Účast jiných subjektů může přinést efekt znásobení místních zdrojů využitelných na realizaci strategie. Tyto projekty lze v případě jejich pozitivního přínosu pro rozvoj mikroregionu finančně motivovat z fondů mikroregionu, případně z místních rozpočtů obcí. Jako u předchozího případu bude záležet na posouzení projektu orgány managementu strategie, popřípadě u místních projektů na zvážení zastupitelstva obcí. I u těchto projektů je možné nabídnout metodické zázemí mikroregionu. Výhodná se jeví podpora „soukromého“ sektoru v získání účelově vázaných dotací.

5.3. Finanční rámec realizace strategie

Strategie bude realizována prostřednictvím projektů vycházejících z opatření strategie a naplňující jejich aktivity. Projektem se rozumí realizovatelný záměr investičního či neinvestičního charakteru. Síťové vazby systému financování jsou znázorněny na obrázku:

Obr. č. 8 Schéma financování strategie rozvoje

Pozn. Rozvojový Fond mikroregionu znamená vlastní rozpočet mikroregionu

Systémové zdroje financování

- **Rozpočet mikroregionu (fond rozvoje mikroregionu)** – přispívají do něj jednotlivé obce dle stanovených pravidel. Do rozpočtu mikroregionu budou přijímány dotační prostředky na projekty mikroregionu. Členské příspěvky obcí by měly mít v rozpočtu funkci pouze doplňkovou.
- **Místní rozpočty obcí** – jsou zdrojem individuálních projektů obcí. I místní rozpočty mohou být příjemcem účelové dotace na financování svého projektu.

- **Soukromý kapitál** – podílí se na financování projektů vycházejících ze strategie. Je žádoucí jej zapojit do projektů mikroregionu a obcí s přínosem pro soukromý sektor (podnikatele, spolky a zájmové skupiny)

Dofinancování „dotovaných“ projektů mikroregionu

Jedná se o podíl žadatele na celkových nákladech projektu, který je nezbytný pro obdržení finanční podpory z dotačních programů. Tento podíl by měl být hrazen z Rozvojového fondu mikroregionu, což znamená řádné plánování zdrojů a jeho správu.

5.4. Zdroje financování projektů

Rámcový návrh financování projektů strategií (mikro)regionálního rozvoje je založen na multi-zdrojovém financování, které zahrnuje následující možnosti :

Národní zdroje (veřejné a soukromé)

- Národní programy: v rámci resortů (MŽP, Mze, MK, MZ): Program péče o krajinu
- Podpora regionálního rozvoje: Program obnovy venkova
- Regionální fondy: např. dotace v oblasti Mládež, školství, sport, a další
- Soukromé (firemní nadace, dary, sponzorské dary, apod.)

Fondy zahraniční pomoci (veřejné a soukromé)

Veřejné zahraniční: EU, mezinárodní a nadnárodní programy a iniciativy:

EU fondy 2014 – 2020

1) Operační programy vymezené Evropským fondem regionálního rozvoje, Fondem soudržnosti a Evropským sociálním fondem se vymezují podle rámce jednotlivých cílů:

Programy v rámci cíle „Investice pro růst a zaměstnanost“:

Program	Řídící orgán - gesce
Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost	Ministerstvo průmyslu a obchodu
Výzkum, vývoj a vzdělávání	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
Zaměstnanost	Ministerstvo práce a sociálních věcí
Doprava	Ministerstvo dopravy
Životní prostředí	Ministerstvo životního prostředí
Integrovaný regionální operační program	Ministerstvo pro místní rozvoj
Praha – pól růstu ČR	Magistrát hl. m. Prahy
Technická pomoc	Ministerstvo pro místní rozvoj

2) Programy v rámci Evropského zemědělského fondu:

Program rozvoje venkova 2014 - 2020	Ministerstvo zemědělství
Program Rybářství	Ministerstvo zemědělství

3) Programy v rámci cíle „Evropská územní spolupráce“:

- přeshraniční spolupráce – ministerstvo pro místní rozvoj
- nadnárodní spolupráce – ministerstvo pro místní rozvoj

4) Ze zveřejněné struktury tematických cílů vyplývá řada závažných závěrů:

- v příštím programovacím období dojde k výraznému útlumu financování základní infrastruktury
- 50% všech prostředků z fondů EU pro daný členský stát musí být využito na financování zvýšení konkurenceschopnosti a posílení výzkumu a inovací
- vzhledem k tomu, že alokace finančních prostředků pro ČR klesla téměř o 24% a 50% z 522 miliard Kč musí být využito na výše uvedené oblasti, dojde ke značnému omezení výdajů na komunální a krajskou infrastrukturu (školství, městská centra, ČOV, místní komunikace, zdravotnictví, sportovní infrastruktura, cestovní ruch)
- záměrem je silně podporovat oblast energetických úspor (zateplování)
- minimálně 20 – 25% veškerých prostředků pro daný členský stát musí být směřováno na tzv. „měkké projekty“, tj. do oblasti vzdělávání a sociální financované z Evropského sociálního fondu

5) Plánované a doufejme že i uskutečněné změny v administraci projektových žádostí v příštím programovacím období:

- snížení operačních programů s dopady do sjednocování metodik a postupů administrace
- aplikace jednotného elektronického systému pro všechny operační programy s cílem zpřehlednění a zjednodušení administrace
- zjednodušení formy vykazování výdajů
- sjednocení a zpřehlednění dokumentace k výzvám
- vytvoření jednotného informačního webu

V průběhu letošního roku je připravován konkrétní obsah jednotlivých Operačních programů, kde bude podrobněji popsáno zaměření programů, typy příjemců dotace, výše dotace a časový rámec. Operační programy poté schválí Evropská komise s tím, že zahájení, tj. vyhlášení prvních výzev k předkládání žádostí o dotace se předpokládá nejdříve v polovině roku 2014. Pokud chcete být informováni včas o průběhu přípravy příštího programovacího období a chystaných výzvách, sledujte naše stránky, kde jsou průběžně zveřejňovány všechny dostupné a relevantní informace k dotační problematice, a to nejen k strukturálním fondům EU, ale rovněž ke grantům a dotacím z národních i jiných zdrojů.

Právě končící programové období 2007 -2014 nám dává čas se zamyslet nad přípravou projektů v novém období 2014 – 2020. Máte projektový záměr, na který potřebujete získat dotace a profinancovat jej?

Ted' máte čas si vše v klidu rozmyslet, prokonzultovat Váš záměr či myšlenku s odborníky a připravit si kvalitně veškeré podklady

5.5. Management strategie

Management řídí realizaci strategie. Řízení realizace Strategie rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ je založeno na oficiálních orgánech svazku obcí. Ústřední roli zaujímá valná hromada a rada mikroregionu.

Pracovní skupiny pro jednotlivé rozvojové oblasti se dosud, i přes předpoklad jejich fungování zakotvený v předchozí verzi strategie, nepodařilo ustavit a ani do budoucna management mikroregionu s jejich existencí nepočítá. S ohledem na to, že doporučujeme soustředit se na naplňování strategie malými postupnými kroky a zaměřit se v daný moment na malý počet vybraných prioritních cílů, lze strategii realizovat bez pracovních skupin, nicméně za zásadní považujeme najmutí manažera pro řízení projektů.

Složky managementu strategie:

Valná hromada mikroregionu – je nejvyšším orgánem řízení realizace strategie. Schvaluje Strategii rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ a aktualizace jejich částí. Vymezuje činnost Rady mikroregionu při operativním řízení strategie. Schvaluje hodnotící zprávu realizace strategie.

Rada mikroregionu – naplňuje funkci operativního článku řízení realizace strategie. Rozhoduje na základě schválené Strategie rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ a doporučení pracovních skupin.

Projektový manažer – připravuje k projednání vymezení prioritních projektů, plán jejich realizace, využití zdrojů financování, plán dofinancování projektu, hodnocení realizace a dopadu projektů atd.

Garant projektu – osoba či subjekt odpovědný za realizaci projektu.

Pracovní skupina projektu – rada mikroregionu může ustavit pracovní skupinu projektu v případě, že posoudí její pozitivní přínos k realizaci projektu.

Manažer mikroregionu – je výkonnou složkou managementů – plní rozhodnutí rady a valné hromady mikroregionu.

5.6. Monitoring, hodnocení a aktualizace strategie

Strategie rozvoje mikroregionu „Drahanská vrchovina“ nemůže být pojata staticky. Základem její úspěšné realizace je aktualizace a adaptace strategie na základě hodnocení. Hodnocení je průběžné a systematické sledování jevů a procesů a jejich vyhodnocování.

Hodnocení je zaměřeno na realizaci Strategie rozvoje mikroregionu, na soulad výstupů a výsledků realizace s cíli, opatřeními a aktivitami včetně reálných dopadů realizace na území. Výstupy, výsledky a dopady realizace (definované v procesu akčního plánování) jsou srovnávány se stanovenými aktivitami, opatřeními a cíli pomocí ukazatelů.

Monitoring – ukazatele strategického plánu

Dopad strategie se bude sledovat pomocí standardizovaných indikátorů. Pravidelné vyhodnocování posunů v naplňování strategie bude probíhat s využitím místně specifických indikátorů, stanovených na úrovni strategických cílů a ukazatelů výstupů a výsledku,

definovaných v procesu akčního plánování na úrovni aktivity, resp. opatření. Ukazatele výstupů jsou definovány vždy pro příslušnou aktivitu. Mohou se v průběhu realizace plánu měnit a aktualizovat spolu s obsahem plánu.

Pro účely hodnocení plnění kritérií MA21 byly stanoveny a vyhodnoceny dva indikátory „Nakládání s komunálním odpadem“ a „Nakládání s biologickým odpadem“. Další indikátory pro hodnocení strategie budou navrženy, včetně metodiky sledování, v průběhu dalších dvou let.

Výroční hodnotící zpráva

K systematičnosti hodnocení přispěje výroční hodnotící zpráva. Připravuje ji rada mikroregionu a schvaluje valná hromada. Hodnotící zpráva obsahuje hodnocení realizovaných projektů, jejich výstupů, výsledků a dopadů v souvislosti s cíli, opatřeními a aktivitami navrženými ve strategii. Součástí zprávy je doporučení k další realizaci strategie případně návrhy na aktualizace částí strategie.

Aktualizace strategie

Cílem aktualizace je identifikování vývojových tendencí a událostí v mikroregionu a jejich využití k aktualizaci tak, aby nedošlo k zásadní změně strategických priorit a postupů strategie. Z důvodu stability je doporučeno případnou aktualizaci provádět v určitých časových intervalech. Aktualizace bude prováděna u cílů, opatření a aktivit. Bude prováděna u strategické části jedenkrát za 2 – 3 roky. U akčního plánu udržitelného rozvoje mikroregionu a u dotačních zdrojů financování strategie je třeba věnovat aktualizaci pozornost i častěji.

Aktualizace by měla probíhat na základě zajištění operativních činností, jako je průběžné organizování kontroly a sledování postupu prací, práce s připomínkami občanů a institucí, příprava dokumentů, zajištění pracovních jednání a porad atd. Výkon této činnosti bude mít na starosti orgán pověřený správní radou mikroregionu.

5.7. Akční plán strategie

Akční plán strategie udržitelného rozvoje představuje zpřesnění strategie rozvoje v obsahové části. Jeho cílem je užší, konkrétnější specifikace jednotlivých opatření co do obsahu, termínů, způsobu financování, očekávaných výstupů a přínosů. Zpracovává se na nejbližší období (cca 2 let dopředu), měl by být připraven současně s rozpočtovým výhledem a být hlavním podkladem při přípravu rozpočtu pro nadcházející rok.

Akční plán by měl vzniknout jakožto **výsledek práce Správní rady mikroregionu a nově ustanoveného projektového manažera.**

Náplní a výsledkem by mělo být :

- ▶ charakteristika opatření
- ▶ upřesnění dopadů aktivit opatření na relevantní cíle;
- ▶ identifikování konečných příjemců opatření (subjekty mající bezprostřední prospěch z realizace opatření);
- ▶ odhad přínosů opatření (efekty)
- ▶ ustanovení odpovědných garantů za realizaci opatření;
- ▶ určení časového úseku realizace opatření (doba trvání);
- ▶ určení (potenciálních) zdrojů financování jednotlivých projektů;
- ▶ určení relevantních partnerů pro realizaci.

Příprava akčního plánu bude vyžadovat:

- aktivní zapojení členů managementu mikroregionu a volených představitelů obcí;
- *práci s informacemi o dostupných zdrojích financování* v rámci vlastního rozpočtu;
- *práci s informacemi o dostupných externích zdrojích* a současně s informacemi o procesech, které jsou spojeny s dotačním řízením v rámci daných zdrojů – zejména jejich načasování;

Projekty / aktivity jsou výčtem konkrétních kroků pro dosažení jednotlivých opatření. Kromě realizačních výstupů a očekávaných přínosů specifikují rovněž odhad finanční náročnosti (v Kč), výčet hlavních zúčastněných subjektů a nositele realizace projektu.

Příklad šablony pro návrh konkrétních projektů

- Námět projektu
- Předkladatel projektu:
- Název projektu:
- Stručný popis projektu:
- Cíle projektu:
- Monitorovací ukazatele (výstupů)
- Doba realizace projektu:
- Předpokládané celkové náklady projektu:
- Finanční účast předkladatele projektu:
- Odůvodnění projektu:
- Směr rozvoje, opatření rozvojové strategie: